

BIDRAG TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

P) **UNDERVISNINGSVÄSENDET.** 11.

BERÄTTELSE

OM

STATENS ALLMÄNNA LÄROVERK FÖR GOSSAR
LÄSEÅRET 1883—84

UTARBETAD I KUNGL. ECKLESIASTIK-DEPARTEMENTET.

STOCKHOLM

TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET

1888.

INLEDNING

TILL

Bidrag till Sveriges officiella statistik. P. Undervisningsväsendet. – Stockholm : Centraltryckeriet, 1870-1910.

Täckningsår: 1868-1912.

Innehåll: Folkundervisningen den 31 december 1868 ; Berättelse om statens elementarläroverk för gossar läsåren 1876-77 – 1909-1910 : Berättelse om statens allmänna läroverk läsåret 1910-1911 ; Berättelsen om folkskolorna för åren 1882-1910. Berättelserna är utarbetade av Ecklesiastikdepartementet.

I Berättelsen om folkskolorna för år 1882 ingår:

Kort öfversigt öfver det svenska folkskoleväsendets utveckling till år 1842, s. 2-8.

Primiäruppgifter och berättelser om folkskoleväsendet från och med år 1842, s. 8-10 och

Öfversigt af folkskoleväsendet under åren 1876-1881, s. 10-14.

Föregångare:

Kungl. Maj:ts befallningshafvandes femårsberättelse för åren ...- Stockholm, 1823-1857.

Täckningsår: 1822-1851/55.

I femårsberättelserna finns länsvisa statistiska uppgifter om undervisning.

Efterföljare:

Folkskolorna / av Kungl. Ecklesiastikdepartementet. - Stockholm : Centraltryckeriet, 1914-1932. - (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1920/21, 1929/30.

Läroverksutbildningen / av Kungl. Ecklesiastikdepartementet. - Stockholm : Centraltryckeriet, 1919-1940. (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: Läsåret 1916/17 – 1921/22, 1927/28 ; läsåren 1928/29 t.o.m. 1938/39

Statens allmänna läroverk / av Kungl. Ecklesiastikdepartementet. – Stockholm : Centraltryckeriet, 1915-1921. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: Läsåret 1911/12 – 1919/20.

Översiktspublikationer:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1960.

S. 1887-204: Undervisning (Tab. 192-211).

Elever i icke-obligatoriska skolor 1864-1970 / [Statistiska centralbyrån ; utarb. av Margit Vinge]. - Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1977. - (Promemorior från SCB, ISSN 0347-3201 ; 1977:11).

Elever i obligatoriska skolor 1847-1962. - Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1974. – (Promemorior från SCB, ISSN 0347-3201 ; 1974:5).

BIDRAG TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

P) **UNDERVISNINGSVÄSENDET.** 11.

BERÄTTELSE

OM

STATENS ALLMÄNNA LÄROVERK FÖR GOSSAR
LÄSEÅRET 1883—84

UTARBETAD I KUNGL. ECKLESIASTIK-DEPARTEMENTET.

STOCKHOLM

TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET

1888.

Innehållsförteckning.

Text (sid. 1—30).

Kap.	A. Undervisningen i allmänhet.	Sid.
1.	Läroverk.	1
2.	Terminernas början och slut, läsårets längd samt tider på dagen för undervisning och öfningar.	2
3.	Normala antalet afdelningar; parallelafdelningar; hela antalet afdelningar. (Tab. 1).....	2
4.	Antal undervisningstimmar i veckan för de särskilda läseämnena; lärokurser i läseämnena inom särskilda klasser; undervisningen i välskrifning och öfningar; inspektioner.	4
B. Lärare.		
5.	Lärarnes antal och fördelning; tjänstledigheter. (Tab. 2)	6
6.	Lärares afgang, befordran och uppflyttning i högre lönegrad. (Tab. 3)	8
7.	Ordinarie lärarebefattningar.	11
8.	Lärarekandidater.	11
C. Lärjungar.		
9.	Lärjungarnes antal och fördelning efter läroverk, klasser och linier; antal lärjungar å helklassiska linien, hvilka deltagit i den frivilliga undervisningen i engelska och hebreiska; jemförelse för åren 1876—1883 mellan lärjungarnes antal och rikets folkmängd. (Tab. 4 o. 5)	15
10.	Lärjungarnes kropps-konstitution och hellsotillstånd. (Tab. 6).....	19
11.	Lärjungarnes omsättning. (Tab. 7 o. 8)	20
12.	Mogenhets- och kompletterings-examina. (Tab. 9—12)	23
13.	De utan aflagd mogenhetsexamen afgangne lärjungarnes tillämnade lefnadsbanor närmast efter afgangen, m. m. (Tab. 13)	27
D. Ekonomiska förhållanden.		
14.	Läroverkens särskilda kassor, m. m.	23
15.	Omkostnaderna för läroverken.	29

Tabell-bilagor (sid. 1*—35*).

Tab.		
1.	Antal afdelningar öfver det normala höstterminen 1883.	2*
2.	Lärarnes antal höstterminen 1883.	3*
3.	Fördelning efter ålder af de lärare, som inträdt i högre lönegrad från och med d. 1 Juli 1883 till och med d. 30 Juni 1884.	7*
4.	Lärjungarnes antal höstterminen 1883.	8*
5.	Antal lärjungar höstterminen 1883 i 7:e latinklassen, hvilka undervisats i grekiska och tillika deltagit i den frivilliga undervisningen i engelska och hebreiska.	13*

Table des matières.

Texte (p. 1—30).

Chap.	A. Enseignement.	Page
1.	Etablissements scolaires.	1
2.	Commencement et clôture des semestres, durée de l'année scolaire, et heures de la journée affectées à l'enseignement théorique et aux exercices pratiques (arts).	2
3.	Nombre normal des divisions; divisions parallèles; nombre total des divisions. (Tabl. 1)	2
4.	Nombre d'heures affecté par semaine à chaque matière; cours théoriques des différentes classes; enseignement de la calligraphie et des arts; inspections.	4
B. Corps enseignant.		
5.	Nombre et répartition des professeurs; congés temporaires. (Tabl. 2)	6
6.	Congé définitif, avancement, transfert dans une classe supérieure de traitement. (Tabl. 3).....	8
7.	Emplois ordinaires de professeurs.	11
8.	Professeurs aspirants.	11
C. Elèves.		
9.	Nombre et répartition des élèves d'après les établissemens, les classes et les lignes; nombre des élèves de la ligne classique exclusive (grec et latin), qui ont pris part à l'enseignement facultatif de l'anglais et de l'hébreu; comparaison, pour les années 1876—1883, entre le nombre des élèves et la population du royaume. (Tabl. 4 et 5)	15
10.	Constitution physique et état sanitaire des élèves. (Tabl. 6)	19
11.	Mouvement des élèves. (Tabl. 7 et 8)	20
12.	Examens de maturité et examens complémentaires. (Tabl. 9—12)....	23
13.	Profession projetée des élèves sortis sans avoir subi l'examen de maturité, immédiatement après leur départ de l'école. (Tabl. 13) ...	27
D. Economie.		
14.	Caissees privées des établissemens scolaires, etc.	23
15.	Frais de l'Etat pour les établissemens mentionnés.	29

Tableaux annexés (p. 1*—35*).

Tabl.		
1.	Nombre de divisions excédant le nombre normal, semestre d'automne 1883.	2*
2.	Nombre des professeurs pendant le semestre d'automne 1883.	3*
3.	Répartition, d'après l'âge, des professeurs portés à une classe supérieure de traitement, du 1 ^{er} juillet 1883 au 30 juin 1884.	7*
4.	Nombre des élèves pendant le semestre d'automne 1883.	8*
5.	Nombre, au semestre d'automne 1883, des élèves de 7 ^{me} latine (classe supérieure) ayant pris part aux leçons de grec et en outre aux leçons facultatives d'anglais et d'hébreu.	13*

Tab.	Sid.
6. Antal lärjungar höstterminen 1883, som på grund af sjukdomsorsaker m. m. icke deltagit i gymnastiköfningarna.	14*
7. Antal lärjungar vårterminen 1883, som inskrifvits, flyttats och afgått m. m.	18*
8. Antal lärjungar höstterminen 1883, som inskrifvits, flyttats och afgått m. m.	20*
9. Mogenhets- och kompletterings-examina vårterminen 1883.....	22*
10. Mogenhets- och kompletterings-examina höstterminen 1883.	27*
11. Ämnen för arbetena vid den skriftliga mogenhetsexamen vårterminen 1883.	30*
12. Ämnen för arbetena vid den skriftliga mogenhetsexamen höstterminen 1883.	32*
13. Antal lärjungar år 1883, som afgått utan aflagd mogenhetsexamen, med fördelning efter tillämnad lefnadsbana närmast efter afgången.	34*

Tabl.	Page.
6. Nombre, pendant le semestre d'automne 1883, des élèves qui n'ont pas assisté aux exercices de gymnastique par raison de maladie ou pour d'autres causes.	14*
7. Relevé, pour le semestre du printemps 1883, du nombre des élèves inscrits, passés à une classe supérieure, sortis, etc.	18*
8. Relevé, pour le semestre d'automne 1883, du nombre des élèves inscrits, passés à une classe supérieure, sortis, etc.	20*
9. Examens de maturité et examens complémentaires du semestre du printemps 1883.....	22*
10. Examens de maturité et examens complémentaires du semestre d'automne 1883.	27*
11. Matières et sujets des travaux écrits pour l'examen de maturité du semestre du printemps 1883.	30*
12. Matières et sujets des travaux écrits pour l'examen de maturité du semestre d'automne 1883.	32*
13. Elèves sortis sans avoir subi l'examen de maturité pendant l'année 1883, répartis d'après la carrière à laquelle ils devaient se vouer immédiatement après leur sortie de l'école.	34*

TILL KONUNGEN.

Härmed öfverlemnas en inom E. K. M:ts Ecklesiastik-departement utarbetad berättelse om statens allmänna läroverk för gossar läsåret 1883—84.

Stockholm den 11 Oktober 1888.

Underdånigst
G. WENNERBERG.

Till Herr Statsrådet och Chefen för Kungl. Ecklesiastik-departementet.

Den berättelse om statens allmänna läroverk för gossar, som härmed öfverlemnas, är utarbetad efter samma hufvudgrunder, som de föregående, och det är därför tillräckligt att här nämna, att i denna berättelse hvarken varit att upptaga till behandling sådana ämnen, som endast efter

vissa mellantider behöfva återkomma, ej heller några öfversigter för en viss årsföljd, med undantag för den städse återkommande öfversigten öfver den *verkliga* förändringen i skolgenerationernas storlek och några få andra smärre sammanställningar.

A. Undervisningen i allmänhet.

Kap. 1. Läroverk.

Läroverkens antal och deras fördelning i grupper hafva under den tid, denna berättelse omfattar, varit desamma som under det föregående läseåret.

Antalet läroverk utgjorde således för läseåret 1883—84 enligt stat:

Högre allmänna läroverk	35
Femklassiga »	23
Treklassiga »	19
Tvåklassiga pedagogier	9
Enklassiga »	9
Summa	95.

Göteborgs Realläroverk, som förra läseåret omfattade klasserna 1—R. 6:1, utvidgades från och med höstterminen 1883 jemlikt Kungl. brefvet den 28 April 1882 (se förra berättelsen, sid. 1) med öfre sjetten realklassen, i sammanhang hvarmed undervisningen i nämnda realklass vid Göteborgs högre latinläroverk upphörde.

Likasom under det föregående läseåret hade Falköpings, Engelholms, Filipstads och Örnsköldsviks läroverk

under läseåret 1883—84 ett större antal lärare och mera utsträckt undervisning än de treklassiga läroverken i allmänhet; likasom under vårterminen 1883 var detta äfven fallet med Skellefteå läroverk. Sedan stadsfullmäktige i Falköping anslagit lagligt arvode till aflönande af två extra lärare för läseåret 1883—84, gafs genom Kungl. bref den 10 Augusti 1883 tillstånd till medlens användande för undervisningens utsträckning till det omfång, som vid rikets allmänna läroverk är föreskrifvet för fjerde och femte klasserna å latinlinien; samma förhållande hade egt rum från och med läseåret 1880—81. I Engelholm hade stadsfullmäktige åtagit sig att för läseåren 1883—84 och 1884—85 aflöna en extra lärare och genom Kungl. bref den 3 Augusti 1883 gafs tillstånd till medlens användande för undervisningens utsträckning till det omfång, som är föreskrifvet för fjerde klassen vid de allmänna läroverken; samma förhållande hade egt rum från och med läseåret 1880—81. Vid Filipstads läroverk var enligt medgifvande i Kungl. brefvet d. 18 Maj 1877 (se berättelsen för läseåret 1877—78, sid. 3) undervisningen äfven under detta läseår utsträckt

till det omfång, som är föreskrifvet för fjerde klassen vid de allmänna läroverken. Genom Kungl. bref den 17 Augusti 1883 gafs för läseåret 1883—84 tillstånd till undervisningens utsträckning vid Örnsköldsviks läroverk till det omfång, som vid rikets allmänna läroverk är föreskrifvet för femte klassen, under villkor att Örnsköldsviks köping förbunde sig ej mindre att kostnadsfritt upplåta för läroverkets utvidgning nödig lokal, än ock att ansvara för de med utvidgningen förenade kostnader; samma förhållande hade egt rum för läseåret 1882—83. Vid Skellefteå läro-

verk var enligt medgifvande i Kungl. brefvet den 26 Januari 1883 (se förra berättelsen, sid. 2) undervisningen likaledes utsträckt till det omfång, som vid rikets allmänna läroverk är föreskrifvet för femte klassen.

Vid Södertelje tvåklassiga pedagogi och vid Simrishamns enklassiga har under läseåret 1883—84 på hvardera stället en extra lärare, aflönad på förra stället af staden och enskilde samt på det sednare af staden, varit anställd, hvarigenom undervisningen kunnat utsträckas längre än för sådana läroverk i allmänhet.

Kap. 2. Terminernas början och slut, läseårets längd samt tider på dagen för undervisning och öfningar.

Läseåret börjades inom den i läroverksstadgan föreskrifna tiden — Augusti månad — vid samtliga läroverken med undantag endast deraf, att vid en tvåklassig pedagogi höstterminen tog sin början den 1 September, och det afslöts vid de flesta läroverk likaledes inom den i läroverksstadgan föreskrifna tiden, d. v. s. Juni månad. Vid 23 läroverk afslöts vårterminen inom Maj månad till följd af pingstdagens inträffande den 1 Juni. Vid intet af dessa läroverk uppkom dock derigenom någon minskning i läseårets längd.

Höstterminens början vaxlade mellan den 21 och 31 Augusti — ofvannämnda undantag oräknadt — och dess slut mellan den 12 och 21 December med undantag för Strömstads läroverk, der till följd af sjuklighet (difteri) i staden

höstterminen afslöts den 6 December. Vårterminens början vaxlade mellan den 12 och 29 Januari och dess slut mellan den 29 Maj och 12 Juni, med undantag deraf att vid Strömstads läroverk vårterminen slutade den 17 Juni, då läseåret derstädes erhållit sin fulla längd af 36 veckor.

Med afseende på den dagliga undervisningstidens fördelning må hänvisas till berättelsen för läseåret 1880—81, sid. 2.

Vid Stockholms Nya elementarskola bibehölls äfven detta läseår, af samma skäl som i berättelsen för läseåret 1877—78 (sid. 4) omnämnes, för den förra hälften af September månad den då antagna särskilda tidsindelningen, hvarigenom samling skedde kl. 9 f. m. och lektionerna slutade kl. 2 e. m.

Kap. 3. Normala antalet afdelningar; parallelafdelningar; hela antalet afdelningar.

Tab. 1.

Såsom i föregående berättelser anmärkts, uppgår vid ett å båda linierna fullständigt läroverk normala antalet årsafdelningar till 15 och vid ett femklassigt till 7.

Vid Stockholms högre latinläroverk å Norr- och Södermalm, der R. 4 och R. 5 finnas, utgör det normala antalet afdelningar 11, vid Stockholms Realläroverk 9 samt vid Nya elementarskolan, som har en i flera afseenden från Statens öfriga läroverk afvikande organisation, 10. Vid Vesterviks och Sundsvalls på reallinien fullständiga läroverk, der dock L. 4 och L. 5 finnas, utgör normala antalet afdelningar 11. Vid Göteborgs högre latinläroverk, der undervisningen å reallinien indragits i mån af dervarande realläroverks utveckling, saknades på grund deraf under läseåret R. 4—R. 6:2, hvarigenom normala antalet afdelningar således utgjorde 11. Vid Göteborgs under utveckling varande realläroverk (se Kap. 1) utgjorde normala antalet afdelningar detta läseår 7.

På grund af Kungl. brefven af den 1 Juni 1877 (se berättelsen för läseåret 1877—78, sid. 2) om indragning af vissa klasser vid åtskilliga läroverk saknades R. 6:1, R. 6:2, R. 7:1 och R. 7:2 vid Vexjö, Halmstads och Hernösands läroverk samt R. 7:1 och R. 7:2 vid Hudiksvalls, Strengnäs, Nyköpings, Vesterås, Kristianstads, Östersunds och Luleå.

Samtliga femklassiga läroverk omfattade båda linierna med undantag af Jakobs läroverk i Stockholm och Oskarshamns, hvilka äro realläroverk med 5 klasser.

Genom fullständig brist på lärjungar saknades under höstterminen 1883 följande klasser vid de högre allmänna läroverken: R. 5 vid Hernösands läroverk, R. 6:1 och R. 6:2 vid Luleå, R. 6:2 vid Hudiksvalls, Strengnäs och Nyköpings samt R. 7:2 vid Helsingborgs. Af samma anledning hafva vid de femklassiga läroverken saknats R. 4 vid Haparanda och L. 4 vid Borås läroverk. — Under vårter-

minen 1884 voro förhållandena i detta hänseende oförändrade, med undantag deraf att R. 6:2 saknades vid Vesterås, men icke vid Strengnäs läroverk.

Med afseende på parallelafdelningarnas antal vid åtskilliga läroverk meddelades för läsåret 1883—84 väsentligen samma bestämmelser som för föregående läseår (se förra berättelsen, sid. 3), dock så att de nu utsträcktes till ytterligare en klass. — Då nemligen genom särskilda Kungl. bref af den 22 Juni 1883 anställande af extra lärare under det kommande läsåret vid vissa allmänna läroverk medgafs, bestämdes med detsamma det antal afdelningar, i hvilka lärjungarne inom de 5 lägsta klasserna vid dessa läroverk — 24 högre och 3 femklassiga — samt vid ett af dem (Lunds läroverk) äfven inom nedre sjetten klassen skulle för samma läseår vid undervisningen i läseämnena fördelas. Genom Kungl. cirkulär af samma dag till Eforalstyrelserna förordnades, att det högsta antal lärjungar, som inom dessa läroverk och klasser finge i hvarje särskild afdelning emottagas, skulle, der icke annorlunda särskildt föreskrefves, bestämmas enligt vissa grunder, hvilka fullkomligt öfverensstämde med dem, som bestämdes genom Kungl. cirkuläret af den 23 Juni 1882 (se förra berättelsen sid. 3). — Slutligen meddelades äfven i 1883 års cirkulär vissa föreskrifter rörande rättighet för yngling, som anmält sig till intagning i någon hithörande klass vid berörda läroverk, men i följd af bristande utrymme icke kunnat der emottagas, att vinna inträde i motsvarande klass vid annat allmänt läroverk. Dessa föreskrifter öfverensstämde fullkomligt med motsvarande i 1882 års cirkulär.

Genom sednare särskilda Kungl. bref förordnades, dels att föreskrifterna i Kungl. cirkuläret af den 22 Juni 1883 skulle lända till efterrättelse för alla klasserna inom ytterligare ett femklassigt läroverk, dels att det bestämda antalet afdelningar i andra klassen vid ett af de förut omnämnda läroverken skulle ökas från 2 till 3. Om man sammanställer alla de läroverk, för hvilka således cirkulärets föreskrifter förklarats gälla, och man för hvarje läroverk utsätter siffror, som ange de bestämda antalen afdelningar inom klasserna 1—5 eller vid Lunds läroverk inom klasserna 1—6:1, så erhåller man följande förteckning.

A. Högre allmänna läroverk.

Stockholm:

Norra latinläroverket: 2, 3, 3, 3, 2;

Södra » 2, 2, 2, 2, 2;

Realläroverket: 1, 1, 1, 1, 1;

Uppsala: 2, 2, 2, 3, 2;

Gefle: 1, 2, 2, 2, 2;

Linköping: 2, 2, 2, 2, 2;

Norrköping: 1, 2, 2, 2, 2;

Venersborg: 1, 1, 1, 1, 1;

Vexjö: 1, 2, 2, 2, 2;

Jönköping: 1, 2, 2, 3, 3;

Lund: 2, 2, 2, 3, 3, 3;

Malmö: 2, 3, 3, 3, 3;

Karlskrona: 1, 2, 2, 2, 2;

Kristianstad: 1, 2, 2, 2, 2;

Helsingborg: 1, 2, 2, 2, 2;

Göteborg:

Latinläroverket: 1, 2, 2, 2, 2;

Realläroverket: 2, 2, 3, 3, 3;

Halmstad: 1, 1, 2, 2, 1;

Kalmar: 2, 2, 2, 2, 2;

Karlstad: 1, 2, 2, 2, 2;

Östersund: 1, 1, 2, 1, 1;

Umeå: 1, 1, 1, 1, 1;

Sundsvall: 2, 2, 1, 1, 1;

Visby: 2, 2, 1, 1, 2.

B. Femklassiga allmänna läroverk.

Stockholm:

Jakob: 2, 2, 1, 1, 1;

Ladugårdslandet: 2, 3, 3, 3, 2;

Karlshamn: 1, 2, 2, 1, 1;

Göteborg: 2, 2, 2, 1, 1.

Af Tab. 1 finner man, att parallelafdelningar förekommit vid 26 högre och 4 femklassiga läroverk. Enligt nämnda tabell samt efter der angifna beräkningsgrunder uppgick *öfverskjutande* antalet parallelafdelningar¹⁾ vid de högre läroverken till $133\frac{3}{4}$ (motsvarande således nära 9 sådana läroverk med 15 årsafdelningar) och vid de femklassiga till 13 (motsvarande nära 2 sådana läroverk med 7 årsafdelningar). — Jemför man dessa siffror med motsvarande för det föregående året, så visar sig, att öfverskjutande antalet parallelafdelningar vid de högre läroverken ökats med $4\frac{1}{2}$ och vid de femklassiga med 1. — Inom de tre lägsta klasserna var öfverskjutande antalet parallelafdelningar, i olikhet med hvad förut alltid — åtminstone från och med läsåret 1876—77 — egt rum, detta år mindre än i de öfriga klasserna; det uppgick nemligen i klasserna 1—3 till 71, hvaraf 14 i 1:a klassen, $27\frac{3}{4}$ i 2:a, och $29\frac{1}{4}$ i 3:e, under det att i klasserna 4—7 motsvarande antal utgjorde $75\frac{3}{4}$. På reallinien funnos parallelafdelningar vid 5 högre och 1 femklassigt läroverk; öfverskjutande antalet utgjorde $6\frac{3}{4}$ i R. 4, 2 i R. 5, 2 i R. 6:1 samt 1 i hvar och en af realklasserna 6:2, 7:1 och 7:2. På latinlinien funnos dylika afdelningar vid 16 högre läroverk, men icke vid något femklassigt; öfverskjutande antalet utgjorde $13\frac{3}{4}$ i L. 4, 13 i L. 5, $12\frac{1}{2}$ i L. 6:1, $11\frac{1}{4}$ i L. 6:2, 7 i L. 7:1 och $4\frac{1}{2}$ i L. 7:2.

Om man efter Tab. 1 och 4 sammanräknar *hela* antalet afdelningar, så erhålles följande öfversigt.

¹⁾ Vid denna beräkning har afseende ej fästats vid de klasser, som vid vissa läroverk saknats.

Antal afdelningar under höstterminen 1883.

Läroverk.	K l a s s e r o c h l i n i e r.														S u m m a				
	1	2	3	4		5		6:1		6:2		7:1		7:2		Gemens. linie.	Real- linie.	Latin- linie.	Summa.
	Gemensam linie.			R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.				
Högre allmänna läroverk	46	57 $\frac{3}{4}$	60 $\frac{1}{4}$	39 $\frac{3}{4}$	45 $\frac{3}{4}$	35	46	29	42 $\frac{1}{2}$	26	42 $\frac{1}{4}$	22	37	22	35 $\frac{1}{2}$	164	173 $\frac{3}{4}$	249	586 $\frac{3}{4}$
Femklassiga , , ...	26	28	27	23	20	23	21	—	—	—	—	—	—	—	—	81	46	41	168
Treklassiga , , ...	19	19	19	5	5	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	57	9	9	75
Summa	91	104 $\frac{3}{4}$	106 $\frac{1}{4}$	67 $\frac{3}{4}$	70 $\frac{3}{4}$	62	71	29	42 $\frac{1}{2}$	26	42 $\frac{1}{4}$	22	37	22	35 $\frac{1}{2}$	302	228 $\frac{3}{4}$	299	829 $\frac{3}{4}$
Procent	302			271 $\frac{1}{2}$		256 $\frac{1}{2}$		36		28		36		100					

Anm. Af de enligt stat treklassiga läroverken hafva 6 undervisat på 4 eller 5 klasser, nemligen Engelholms, Skellefteå och Örnköldsviks med R. 4, L. 4, R. 5 och L. 5, Falköpings med L. 4 och L. 5, Ronneby med R. 4 och R. 5 samt Filipstads med R. 4 och L. 4.

Till ofvanstående summa af 829 $\frac{3}{4}$ afdelningar kan ock antalet afdelningar vid pedagogierna läggas. Vid de tvåklassiga kan man enligt Tab. 4 beräkna hela antalet klasser till 19, då man nemligen af der angifven orsak räknar 3 klasser vid Södertelje pedagogi. Vid de enklassiga åter kan man enligt sagde tabell beräkna hela antalet klasser till 10, då man nemligen af der angifven orsak räknar 2 klasser vid Simrishamns pedagogi. Hela antalet afdelningar vid båda slagen af pedagogier uppgår sålunda till 29. —

Tager man åter hänsyn till samtliga afdelningar eller lexlag, som vid pedagogierna jemlikt Tab. 4 förekommit, så utgör antalet vid de tvåklassiga 28 och vid de enklassiga 18, eller tillsammans 46.

Lägger man dessa tal till de ofvan för de allmänna läroverken anförda, hafva alltså samtliga klasser och afdelningar vid de allmänna läroverken och pedagogierna utgjort 858 $\frac{3}{4}$, eller 875 $\frac{3}{4}$.

Kap. 4. Antal undervisningstimmar i veckan för de särskilda läseämnena; lärokurser i läseämnena inom särskilda klasser; undervisningen i välskrifning och öfningar; inspektioner.

Med afseende på antalet undervisningstimmar för de särskilda läseämnena är för detta läseår endast följande att anmärka.

Såsom en fortsättning af förhållanden, hvilka under en längre årsföljd egt rum vid Stockholms Gymnasium (se berättelsen för läseåret 1876—77, sid. 10 och 13 samt Tab. 5), har äfven under detta läseår vid Stockholms båda högre latinläroverk den afvikelse från den allmänna undervisningsplanen förekommit, att timantalet inom 6:e klassen varit minskadt från 32 till 30. Denna minskning har vid båda läroverken åstadkommits derigenom, att för grekerna 1 timme borttagits från grekiska språket och 1 timme från det franska samt för icke-grekerna 1 från engelska språket och 1 från det franska.

Den anordning af lärotimmarnes fördelning i 4:e och 5:e realklasserna vid Stockholms läroverk (utom Nya elementarskolan), för hvilken redogöres i berättelsen för läseåret 1878—79 (sid. 4 och följ.), har äfven under detta läseår varit gällande, med undantag måhända i ett enda afseende för Norra latinläroverket, hvarest geometrisk teckning ej finnes i årsredogörelsen omnämnd i förteckningen öfver lärokurserna.

Den fördelning af lärotimmarne i 3:e klassen vid Marstrands treklassiga läroverk, för hvilken redogöres i berättelsen för läseåret 1879—80 (sid. 6), har äfven under

detta läseår egt rum. Strömstads treklassiga läroverk erhöi genom Kungl. bref den 20 Juli 1883 rättighet att tills vidare bibehålla den anordning af undervisningen i 3:e klassen, för hvilken redogöres i berättelsen för läseåret 1880—81 (sid. 4).

Vid Stockholms Nya elementarskola afvek timfördelningen från den under förra läseåret gällande endast i det hänseendet, att åt tyska språket i den ena parallelafdelningen af 3:e klassen under läseåret 1883—84 voro anslagna 4 $\frac{3}{4}$ timmar (i st. för 4 $\frac{1}{2}$ t. förra året) och i den andra parallelafdelningen 5 timmar (i st. för 4 $\frac{3}{4}$ t.).

Med afseende på de för läroverken gällande lärokurserna i läseämnena har under läseåret ingen förändring inträdt.

Angående undervisningen i välskrifning och öfningar har under detta läseår ingen förändring inträdt, hvarken med afseende på de för undervisningen anslagna antalen timmar eller med afseende på andra allmänna föreskrifter om undervisningens anordning. Med afseende på de utsträckt militärofningarna (jfr berättelsen för läseåret 1876—77, sid. 37) är dock att anmärka, att på gjord ansökan

angående anordningen af dessa öfningar vid Norra och Södra latinläroverken i Stockholm och Realläroverket derstädes medgafs genom Kungl. bref af den 13 Juli 1883, att de finge under höstterminen tills vidare — i likhet med hvad under höstterminen 1882 egt rum (se förra berättelsen, sid. 5) — begränsas till 3 eller 3½ veckor med 3 timmars daglig öfningstid förutom en eller två gånger en hel dag för militärisk utmarsch och fälttjänst, skolande i följd deraf tiden för desamma under vårterminerna inkränkas till 4 eller 3 veckor, allt eftersom de under föregående hösttermin fortgått 3 eller 3½ veckor.

I hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad som under de föregående läroåren egt rum medgafs genom Kungl. bref den 28 September 1883, att vid Tekniska skolan i Stockholm finge af vissa skolans medel erforderligt belopp användas för bekostande under läroåret 1883—84 af anordningar för utbildande af teckningslärare. — Under läroåret 1883—84 begagnades undervisningen af 11 kvinnliga teckningslärare-kandidater. Bland dessa hade 7 redan under förra läroåret varit teckningslärare-kandidater. Fullständigt afgangsbetyg såsom teckningslärare tillerkändes 1 kvinnlig kandidat¹⁾.

Undervisning i *stöld*, meddelades äfven under detta läseår — likasom under det föregående — vid Venersborgs högre och Marstrands treklassiga läroverk; dessutom meddelades sådan undervisning under detta läseår äfven vid Kristinehamns femklassiga läroverk. För öfrigt må med afseende på detta ämne hänvisas till dessa läroverks årsredogörelser.

Med afseende på den af Chefen för Ecklesiastik-departementets byrå för ärenden angående den högre undervisningen utöfvade inspektionen af läroverken (jfr förra berättelsen, sid. 5) är att nämna, att Kanslirådet Gustrin under höstterminen 1883 inspekterade de högre läroverken i Hudiksvall, Östersund och Sundsvall och det femklassiga läroverket i Söderhamn samt under vårterminen 1884 Stock-

¹⁾ Uppgifterna om de i undervisningen deltagande äro hemtade ur Tekniska skolans till Kungl. Maj:t ingifna årsredogörelse (äfven särskildt tryckt).

holms Nya elementarskola, de högre läroverken i Uppsala och Skara, Göteborgs högre latinläroverk, de femklassiga läroverken i Sköfde och Uddevalla och de tvåklassiga pedagogierna i Södertelje och Kungälf.

I öfverensstämmelse med hvad som under de föregående åren egt rum erhöll Slottsintendenten och Professoren Jacobsson uppdrag af Kungl. Maj:t att under läseåret 1883—84 enligt den plan, som af Chefen för Ecklesiastik-departementet bestämmes, besöka rikets allmänna läroverk, folkskolelärare-seminarier, tekniska elementarskolor och lägre tekniska yrkesskolor, i ändamål att taga kändedom om undervisningen i teckning derstädes samt rörande anskaffande af lämplig materiel och undervisningens ändamålsenliga anordning i berörda läroämne meddela råd och anvisningar. De på grund häraf under läseåret inspekterade allmänna läroverken uppgingo till 9 högre.

Med afseende på den genom Direktionen öfver Gymnastiska Centralinstitutet utöfvade inspektionen af gymnastiköfningarna (jfr berättelsen för läseåret 1877—78, sid. 10) är intet annat att här anföra, än att den äfven under detta läseår verkställdes af Öfverläraren vid institutet, Professor Törngren, som under höstterminen besökte allmänna läroverken i Halmstad, Engelholm, Landskrona, Ystad, Trelleborg, Sölvesborg, Karlshamn, Ronneby och Karlskrona och tekniska elementarskolan i Malmö samt under vårterminen allmänna läroverken i Norrköping, Vestervik, Vimmerby, Oskarshamn, Eksjö, Vadstena, Linköping, Vexjö, Visby, Kalmar, Norra och Södra latinläroverken i Stockholm, Ladugårdslands och Katarina allmänna läroverk derstädes, folkskolelärare-seminarierna i Linköping och Vexjö, folkskolelärarinne-seminariet i Kalmar och tekniska elementarskolan i Norrköping. Dessutom besöktes folkskolorna i Halmstad, Trelleborg, Landskrona, Ystad, Sölvesborg, Norrköping, Vestervik, Vimmerby, Eksjö, Vadstena och Linköping. — Med afseende på den genom Landtförsvars-departementet utöfvade årliga inspektionen af militäröfningarna (jfr berättelsen för läseåret 1877—78, sid. 10) är här endast att nämna, att samtliga högre allmänna läroverk och folkskolelärare-seminarier (äfvensom tekniska elementarskolan i Norrköping) inspekterades under höstterminen 1883.

B. Lärare.

Kap. 5. Lärarnes antal och fördelning; tjänstledigheter.

Tab. 2.

Af Tab. 2 framgå antalen lärare af hvarje särskildt slag, hvilka under höstterminen 1883 tjenstgjort vid de särskilda läroverken. Derur erhålles följande sammandrag, uppställt efter samma grunder, som i berättelsen för läsåret 1877—78 (sid. 13) omnämnas. Således har skillnad

ej gjorts mellan ordinarier och vikarier eller tillförordnade, och bland öfningslärarne äro biträdande eller extra sådana endast då inräknade, när på grund af läroverkets storlek särskilda medel varit anslagna för deras aflönande.

1 L ä r o v e r k.	2 Rektorer och pedagoger.	3 Lektorer.	4 Adjunkter och kolleger.	5 Extra lärare.	6, 7, 8 Öfningslärare i			9 Öfrige.	10 Summa.
					6 Teckning.	7 Musik.	8 Gymnastik och militärofningar.		
Högre allmänna läroverk.....	35	200	347	110	38	35	41	4	810
Femklassiga » »	23	—	119	13	23	23	23	3	227
Treklassiga » »	19	—	38	9	19	19	19	—	123
Tvåklassiga pedagogier	9	—	9	1	2	9	9	—	39
Enklassiga »	9	—	—	1	—	1	—	—	11
Summa	95	200	513	134	82	87	92	7	1,210

Om detta sammandrag jämföres med det motsvarande för höstterminen 1882 (se förra berättelsen, sid. 6), finner man, att slutsumman vuxit från 1,196 till 1,210, således med 14. Bland de särskilda skiljaktigheterna är först att anmärka, att antalet extra lärare vuxit från 127 till 134, således med 7, hvaraf 5 vid de högre läroverken, 1 vid de femklassiga och 1 vid en enklassig pedagogi. Vidare förete de högre läroverken en tillökning af 2 teckningslärare och 6 lärare i gymnastik och militärofningar; dock är denna tillökning — såsom närmare framgår af anmärkningarna till denna och föregående berättelses Tab. 2 — till en del beroende derpå, att de biträdande lärarne denna gång blifvit fullständigare inräknade i sjelfva sifferkolumnerna. Antalet af de under rubrik »Öfrige» upptagne lärarne har slutligen minskats med 1 (skriflärare vid ett högre läroverk).

Ofvanstående öfversigt, likasom Tab. 2, afser närmast höstterminen 1883, men gäller utan förändring äfven för vårterminen 1884.

Bland de 134 extra lärarne voro 12 icke aflönade af statsmedel, nemligen 1 vid ett högre läroverk (Sundsvalls) samt alla extra lärarne vid de treklassiga läroverken och vid pedagogierna.

I slutsumman 1,210 förekomma 26 dubbelräkningar, emedan dels särskilda lärarebefattningar vid samma läroverk, dels lärarebefattningar vid skilda läroverk (detta dock blott i Stockholm) bestridts af samma person. Närmare upplysningar om dessa förhållanden, som alla afse lärarebefattningar i öfningsämnen (eller i välskrifning), lemnas af Tab. 2.

De lärarebefattningar, som under höstterminen 1883 bestridts af kvinnor, äro å Tab. 2 särskildt betecknade.

Med åtskiljande af ordinarier och vikarier erhålles följande öfversigt.

Läroverk.	Lärarinnor i					Summa.
	Läse- ämnen.	Teckning.		Musik.		
		Extra.	Ordinarie.	Vikarie.	Ordinarie.	
Högre allmänna läroverk	—	2	5	—	—	7
Femklassiga » »	1	6	3	—	1	11
Treklassiga » »	—	3	4	1	—	8
Tvåklassiga pedagogier	—	—	—	—	1	1
Summa	1	11	12	1	2	27

I slutsumman ingår en dubbelräkning, emedan vid ett treklassigt läroverk lärarebefattningarna i teckning och musik innehades af samma person (i båda fallen såsom ordinarie).

Öfver de under läseåret 1883—84 åtnjutna tjänstledigheter lemnas en summarisk öfversigt i nedanstående tabell, vid hvars utarbetande samma grundsatser följts som för motsvarande i föregående berättelser från och med berättelsen för läseåret 1877—78. Således hafva icke inräknats för det första de fall, då en lärare varit ledig från sin egen befattning för att uppehålla annan lärarebefattning vid samma läroverk (t. ex. då en adjunkt tjänstgjort såsom vikarierande lektor), för det andra de fall, då en lektor vid ett läroverk varit tillförordnad rektor vid ett annat, och för det tredje de fall, då en lärare haft tjänstledighet från ett läroverk för att uppehålla lärarebefattning vid ett annat (t. ex. af den anledningen, att han vunnit befordran till det förra och haft rätt att der tillträda sin nya befattning, men fortfarande till läseårets slut tjänstgöra vid det sednare). Deremot hafva (såsom förut) inräknats både fullständiga tjänstledigheter och partiela, d. v. s. sådana då befrielse egt rum endast från en del af tjänsteålliggandena, t. ex. från en del af undervisningstimmarne eller — för rektorer — från undervisningsskyldighet med bibehållande af rektorsgöromålen.

L ä r o v e r k .	Rektorer och pedagoger.	Lektorer.	Adjunkter och kolleger.	L ä r a r e i			Summa.
				Teckning.	Musik.	Gymn. o. mil- öfningar.	
Högre allmänna läroverk	7	34	51	7	7	15	121
Femklassiga » »	6	—	16	1	4	11	38
Treklassiga » »	5	—	5	3	—	5	18
Tvåklassiga pedagogier	3	—	—	—	—	1	4
Enklassiga »	1	—	—	—	—	—	1
Summa	22	34	72	11	11	32	182

I slutsumman 182 ingå 2 dubbelräkningar, emedan det i detta antal fall inträffat, att samma person varit tjänstledig från två befattningar. Bland tjänstledigheterna förekomma 11 partiela och 171 fullständiga.

Partiela tjänstledigheter hafva åtnjutits af 5 rektorer (3 vid högre och 2 vid femklassiga läroverk), 1 lektor och 5 adjunkter (2 vid högre och 3 vid femklassiga läroverk). För en rektor vid femklassigt läroverk omfattade tjänstledigheten kortare tid än en termin, för två rektorer och två adjunkter vid högre läroverk en hel termin eller hela den ena terminen och en del af den andra samt för de sex öfriga hela läseåret.

Af fullständiga tjänstledigheter, som omfattat hela läseåret, ingå i tabellen följande antal. Vid de högre läroverken: 1 rektor, 20 lektorer, 24 adjunkter, 6 tecknings-, 5 musik- och 8 gymnastik-lärare. Vid de femklassiga läroverken: 1 rektor, 6 kolleger, 1 tecknings-, 3 musik- och 3 gymnastik-lärare. Vid de treklassiga läroverken: 2 rektorer, 2 kolleger och 1 gymnastiklärare. Vid de tvåklassiga pedagogierna: 2 rektorer. Vid de enklassiga pedagogierna: 1 pedagog.

Af fullständiga tjänstledigheter, som omfattat en hel termin eller hela den ena terminen och en del af den andra,

ingå i tabellen följande antal. Vid de högre läroverken: 10 lektorer, 6 adjunkter, 1 musik- och 2 gymnastik-lärare. Vid de femklassiga läroverken: 3 rektorer, 2 kolleger och 2 gymnastiklärare. Vid de treklassiga läroverken: 2 rektorer, 1 kollega, 1 tecknings- och 1 gymnastik-lärare.

Af fullständiga tjänstledigheter, som omfattat kortare tider än en hel termin (ända ned till några få dagar), ingå i tabellen följande antal. Vid de högre läroverken: 3 rektorer, 3 lektorer, 19 adjunkter, 1 tecknings-, 1 musik- och 5 gymnastik-lärare. Vid de femklassiga läroverken: 5 kolleger, 1 musik- och 6 gymnastik-lärare. Vid de treklassiga läroverken: 1 rektor, 2 kolleger, 2 tecknings- och 3 gymnastik-lärare. Vid de tvåklassiga pedagogierna: 1 rektor och 1 gymnastiklärare.

Såsom orsak till tjänstledigheten är i tre femtedelar af antalen fall sjukdom eller försvagad hellsa angifven. Om dessa fall fördelas efter läroverksgrupper och lärarekategorier samt man derjemte inom ( ) angifver deras fördelning efter de tre ofvan använda tidsgrupperna (hela läseåret, en hel termin eller hela den ena terminen och en del af den andra, kortare tider än en hel termin), så erhåller man följande resultat. Vid de högre läroverken: rektorer 2 (1, 1, 0), lektorer 20 (16, 3, 1), adjunkter 36

(19, 4, 13), teckningslärare 5 (5, 0, 0), musiklärare 7 (5, 1, 1), gymnastiklärare 9 (5, 2, 2). Vid de femklassiga läroverken: rektorer 3 (1, 1, 1), kolleger 10 (6, 1, 3), teckningslärare 1 (1, 0, 0), musiklärare 4 (3, 0, 1), gymnastiklärare 2 (1, 1, 0). Vid de treklassiga läroverken: rektor 1 (0, 1, 0), kolleger 5 (2, 1, 2), teckningslärare 1 (0, 0, 1). Vid de tvåklassiga pedagogierna: rektorer 3 (2, 0, 1). Vid de en-

klassiga pedagogierna: pedagog 1 (1, 0, 0). Bland öfriga anledningar äro uppgifna: annan tjänstgöring i statens tjänst, ledamotskap i riksdag, vetenskapliga arbeten, fortsatta studier, afläggande af prof för sökt befattning, utländska resor, enskilda angelägenheter m. m. I några fall äro anledningarna ej uppgifna. För gymnastiklärarne har i en stor del af fallen angifvits såsom orsak militär tjänstgöring.

Kap. 6. Lärares afgang, befordran och uppflyttning i högre lönegrad.

Tab. 3.

Antalet af de fall, då en ordinarie lärare afgått från sin befattning under tiden från och med den 1 Maj 1883 till och med den 30 April 1884 finnes an-

gifvet i följande tabellariska öfversigt, vid hvars utarbetande iakttagits de i föregående berättelser följda grundsatser.

Antal ordinarie lärare, som afgått från sina befattningar från och med den 1 Maj 1883 till och med den 30 April 1884.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Läroverk.	Rektorer och pedagoger.			Lektorer.			Adjunkter.			Lärare i teckning.			Lärare i musik.			Lärare i gymn. o. mil.-öfningar.			Summa.
	Till annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Genom döden.	Öfrige.	Till annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Genom döden.	Öfrige.	Till annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Genom döden.	Öfrige.	Till annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Genom döden.	Öfrige.	Till annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Genom döden.	Öfrige.	Till annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Genom döden.	Öfrige.	
Högre allmänna läroverk	2	—	1	7	3	3	2	1	7	—	—	1	—	2	—	—	1	2	32
Femklassiga »	—	1	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	6
Treklassiga »	1	—	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
Tvåklassiga pedagogier.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2
Enklassiga »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	3	1	4	7	3	3	2	4	8	—	—	1	—	4	—	—	1	1	46

Anm. I hela detta kapitel äro för vinnande af beqvämhet och reda kolleger äfven räknade såsom adjunkter.

I denna tabell förekommer 1 dubbelräkning, ty å raden för de högre läroverken ingår en lärare i både kol. 15 och 19.

Af dem, som afgått »Till annan ordinarie befattning vid hithörande läroverk», hafva:

- 1 rektor vid högre läroverk, sedan han på egen begäran entledigats från rektorsbefattningen, återgått till sin lektorsbefattning vid läroverket,
- 1 d:o vid högre läroverk på grund af erhållet nådigt förordnande tillträdt rektorsbefattningen vid ett annat högre läroverk,
- 1 d:o vid ett treklassigt läroverk blifvit utnämnd till adjunkt vid ett femklassigt läroverk,
- 2 lektorer på grund af erhållna nådiga förordnanden tillträdt rektorsbefattningarna vid sina respektive läroverk,
- 2 d:o af samma anledning tillträdt rektorsbefattningarna vid andra högre läroverk,
- 3 d:o blifvit utnämnda till lektorer vid andra läroverk,
- 1 adjunkt blifvit utnämnd till rektor vid ett femklassigt läroverk,

1 adjunkt blifvit utnämnd till adjunkt vid ett annat läroverk, 1 gymnastiklärare till enahanda befattning vid ett högre läroverk.

Summa 13.

Genom döden hafva 13 afgått, nemligen 1 rektor vid ett femklassigt läroverk, 3 lektorer, 4 adjunkter, 4 musik- och 1 gymnastiklärare.

Bland dem, som äro innefattade i kolumnerna med rubrik »Öfrige», hafva:

- 11 afgått efter erhållet afsked med pension, nemligen 3 rektorer (1 vid femklassigt och 2 vid treklassiga läroverk), 1 lektor, 5 adjunkter, 1 tecknings- och 1 gymnastiklärare (båda vid högre läroverk),
- 6 utnämnts till kyrkoherdar, nemligen 1 rektor vid högre läroverk, 2 lektorer och 3 adjunkter,
- 3 afgått utan pension och utan närmare uppgift, nemligen 3 gymnastiklärare (1 vid ett högre och 1 vid ett femklassigt läroverk, samt 1 vid en tvåklassig pedagogi).

Summa 20.

I föregående afgangstabell och följande befodrings-
tabell har ej kunnat inräknas det fall, att vid Stockholms
Nya elementarskola en förutvarande adjunkt, hvilken, så-
som utnämnd till kyrkoherde, redan ett föregående år in-
räknats i afgangstabellen, blef af läroverkets direktion för-
ordnad att från den 1 Oktober 1883 tills vidare sköta
rektorsbefattningen.

Antalet befodringar till ordinarie befattningar under
tiden från och med den 1 Maj 1883 till och med den 30
April 1884 finnes angifvet i nedanstående tabellariska öfver-
sigt, vid hvars utarbetande följts samma grundsatsar som
vid utarbetandet af föregående afgangstabell, ehuru befodrings-
tabellen af anledning, som genast skall nämnas, denna
gång omfattar endast de högre och femklassiga läroverken.

Redan i berättelsen för läseåret 1876—77 (se sid. 59
och anm:na å Tab. 24) nämndes, att en adjunktsbefattning
vid Vimmerby treklassiga läroverk, 4 d:o vid de tvåklas-
siga pedagogierna i Grenna, Kungelf, Kungsbacka och Borg-
holm samt pedagogbefattningarna vid de enklassiga peda-
gogierna i Mariefred och Simrishamn skulle enligt sär-
skilda Kungl. bref tills vidare uppehållas genom vikarier
eller tillförordnade lärare. Genom Kungl. bref af den 8
Februari och 26 Juli 1878 medgafs att tillsätta pedagog-
befattningen i Mariefred och adjunktsbefattningen i Grenna,
hvaremot genom Kungl. bref af den 24 September 1880
och den 14 Januari 1881 förordnades, att lediga rektors-
befattningen vid tvåklassiga pedagogien i Kungsbacka och
lediga pedagogbefattningen vid enklassiga pedagogien i La-
holm skulle tills vidare uppehållas genom vikarier. Slut-
ligen blef genom Kungl. cirkulär af den 12 Juni 1882 till
domkapitlen föreskrifvet, »att läraretjenster vid treklassiga
allmänna läroverk äfvensom vid pedagogier, hvilka hädan-
efter blifva lediga, icke må besättas med ordinarie inne-
hafvare, utan skola tills vidare upprätthållas på förord-
nande.» Emedan således några utnämningar ej kunnat un-

der ifrågavarande tidrymd förekomma vid dessa läroverks-
grupper, hafva de ur tabellen uteslutits.

I sammanhang härmed må äfven något nämnas i an-
ledning af den frånvaro af befodringar till teckningslärare-
befattningar, som nedanstående tabell företer, likasom mot-
svarande tabeller i berättelserna för läseåren 1870—1881.
Redan i berättelsen för läseåret 1877—78 (sid. 11, spalt 2,
noten) blef ur Kungl. cirkuläret till domkapitlen och skol-
direktionerna af den 18 Maj 1878 angående anslag till löne-
förbättring och extra arvoden åt lärare i teckning vid ele-
mentarläroverken följande anfördt: »I sammanhang härmed
hafve Vi, som funnit nya bestämmelser rörande behörighet
att söka teckningslärare-befattning vid rikets elementar-
läroverk vara af behofvet påkallade, härmed velat i nåder
föreskrifva, att, intill dess annorlunda varder af Oss be-
stämdt, ledig teckningslärare-befattning vid sådant läroverk
icke må tillsättas, utan skall genom vikarie uppehållas.»
Visserligen blefvo genom läroverksstadgan af den 1 No-
vember 1878 (§ 74) nya kompetensvillkor för ifrågavarande
befattningar bestämda (jfr berättelsen för läseåret 1878—79,
sid. 9); men sedan Kungl. Maj:t vid två särskilda fall —
dels genom Kungl. bref af den 17 Oktober 1879, dels genom
embetsskrivelse af den 31 i samma månad från Chefen för
Ecklesiastik-departementet — förklarad ofvan anförda före-
skrift fortfarande böra lända till efterrättelse, utfärdade
t. f. Chefen för nämnda departement under den 28 Juli
1880 ett cirkulär till domkapitlen och skoldirektionerna,
hvari han fäste deras uppmärksamhet derpå, »att före-
skriften i nådiga cirkulärbrevet den 18 Maj 1878 derom,
att intill dess annorlunda varder af Kungl. Maj:t bestämdt,
ledig teckningslärare-befattning vid allmänt läroverk icke
må tillsättas, utan skall genom vikarie uppehållas, fortfa-
rande bör lända till efterrättelse, så framt icke i något
särskildt fall annorlunda af Kungl. Maj:t förordnats.» I
förra berättelsen upptager likväl befodringsstabellen tre hit-
hörande fall, men detta beror på Kungl. Maj:ts särskilda
medgifvanden om dessa platsers tillsättning.

Antal befodringar från och med den 1 Maj 1883 till och med den 30 April 1884.

1	2	3	4		5		6	7	8	9	10			11	12	13	14		
			Till rektors- och pedagog- befattningar.		Till lektors- befattningar.						Till adjunks- befattningar.		Till lärarebefattningar i						
			Från annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Öfrige.	Från annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Öfrige.					Från annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Öfrige.	Teckning.					Musik.	Gymn. o. mil.-öfnr.
Läroverk.																			
Högre allmänna läroverk.....	5	—	3	10	1	10	—	—	—	—	1	—	—	1	—	4	35		
Femklassiga ».....	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	5		
Summa	6	—	3	10	2	10	—	—	—	—	2	—	—	1	—	6	40		

I denna tabell förekommer 1 dubbelräkning, ty å raden
för de högre läroverken ingår 1 lärare i både kol. 2 och 5.

Allm. läroverken 1883—84.

Af dem, som befordrats »Från annan ordinarie befatt-
ning vid hithörande läroverk», hafva:

- 1 rektor vid Stockholms Norra latinläroverk, förut lektor i Norrköping, förordnats för tiden från den 1 Juli 1883 till den 1 Juli 1888,
- 1 d:o vid högre läroverket i Linköping, förut rektor i Visby, förordnats för tiden från den 1 Juli 1883 till den 1 Juli 1888,
- 1 d:o vid högre läroverket i Vesterås, förut lektor i Gefle, förordnats för tiden från den 1 Juli 1883 till den 1 Juli 1888,
- 1 d:o vid högre läroverket i Karlstad, förut lektor derstädes, förordnats för tiden från den 1 Juli 1883 till den 1 Juli 1888,
- 1 d:o vid högre läroverket i Visby, förut (under denna tidrymd) utnämnd till lektor derstädes, förordnats för tiden från den 1 Augusti 1883 till den 1 Juli 1888,
- 1 d:o vid ett femklassigt läroverk befordrats från adjunksbefattning vid högre läroverk,
- 3 lektorer befordrats från lektorsbefattningar vid andra läroverk,
- 1 adjunkt befordrats från rektorsbefattningen vid ett treklassigt läroverk,
- 1 d:o från adjunksbefattning vid annat läroverk,
- 1 gymnastiklärare befordrats från sådan befattning vid ett treklassigt till dylik vid ett högre.

Summa 12.

Den skiljaktighet, som förefinnes mellan den sålunda erhållna summan och den motsvarande summan ur afgangstabellen, beror derpå, att bland de från sina befattningar afgangne lärarne finnes en, som ej ingår i tabellen öfver befordringarna, nemligen en rektor vid ett högre läroverk, hvilken, sedan han på egen begäran entledigats från rektorsbefattningen, återgick till sin lektorsbefattning vid läroverket.

Om man med hänsyn till de 28 lärare, som äro inräknade i kolumnerna med öfverskrift »Öfrige», bearbetar uppgifterna om deras ålder och aflagda kunskapsprof, så erhåller man följande resultat.

Med hänsyn till åldern — beräknad efter födelseår och det år, då utnämningen vann laga kraft, men utan afseende på dag och månad — voro:

af de 10 lektorerna i kol. 5 två 28 år, två 29, två 31, två 35, en 41 och en 49: i medeltal 33·6 år;

af de 10 adjunkterna i kol. 7 en 31 år, två 32, tre 34, en 35, en 37, en 39 och en 44: i medeltal 35·2 år;

af de två musiklärarne i kol. 11: en 37 år och en 51: i medeltal 44 år;

af de 6 gymnastiklärarne i kol. 13 en 28 år, en 30, två 31, en 39 och en 40: i medeltal 33·2 år.

Af de 10 lektorerna voro 9 filosofie doktorer; 1 var filosofie licentiat och hade aflagt disputationsprof för doktorsgraden. Af de 9 doktorerna voro 4 (alla vid Uppsala universitet) doktorer enligt 1853 års examensstadga och 5 (4 vid Uppsala och 1 vid Lunds universitet) enligt 1870 års; filosofie licentiaten hade aflagt sina examina vid Uppsala universitet. Tre af doktorerna voro eller hade varit do-

center (i Uppsala). — Profår hade 8 fullständigt genomgått: 3 vid Ladugårdslands läroverk i Stockholm och Stockholms Gymnasium (1 af dessa vid dess Södra afdelning), 1 vid Stockholms Södra latinläroverk, 3 i Uppsala och 1 i Lund; alla enligt 1875 års förordning. De öfriga 2 hade icke genomgått profår.

De 10 adjunkterna (bland hvilka en redan var ordinarie musiklärare vid läroverket) äro med afseende på akademiska kunskapsprof sålunda fördelade. Filosofie doktorer voro 3 (alla vid Uppsala universitet), hvaraf 2 enligt 1853 års examensstadga och 1 enligt 1870 års stadga; filosofie licentiaten voro 4 (2 i Uppsala och 2 i Lund); filosofie kandidater voro 2, hvaraf 1 (i Uppsala) enligt 1853 års stadga och 1 (i Lund) enligt 1870 års stadga. En hade ej aflagt hithörande examen, men i stället tagit teoretisk teologisk examen och teologisk filosofisk examen. En af filosofie doktorerna var derjemte docent (i Uppsala). — Profår hade 6 fullständigt genomgått: 2 i Stockholm (1 vid Ladugårdslands läroverk och Gymnasii Riddarholms afdelning och 1 vid Maria läroverk och Gymnasii Södra afdelning), 1 i Uppsala och 3 i Lund; alla enligt 1875 års förordning. Dessutom hade 1 genomgått endast en del (en termin) af sitt profår (vid Stockholms Gymnasii Södra afdelning) enligt 1865 års förordning. De öfriga 3 hade icke genomgått profår.

De båda musiklärarne, om hvilkas aflagda examina uppgifter för öfrigt ej lemnats, benämnas musikdirektörer.

De 6 gymnastiklärarne voro militärer (4 löjtnanter och 2 underlöjtnanter). Af de 4, som blefvo anställda vid högre läroverk, hade 3 aflagt examen vid Gymnastiska Centralinstitutet; om 1 äro inga biografiska uppgifter lemnade. De 2 vid femklassiga läroverk anställda hade aflagt examen vid nämnda institut; om den ene uppgifves, att han aflagt examen i militärisk, pedagogisk och medicinsk gymnastik.

Förnyadt rektorsförordnande har under perioden från och med den 1 Juli 1883 till och med den 30 Juni 1884 vidtagit endast för rektor vid nedanstående högre läroverk: Skara: från den 1 Juli 1883 till den 1 Juli 1888.

Af Tab. 3 synes, huru många lärare, fördelade efter ålder, inträdt i högre lönegrad från och med den 1 Juli 1883 till och med den 30 Juni 1884. För den i tabellen upptagne rektorn vid ett högre läroverk har inträdet i högre lönegrad infallit den 1 Juli 1883; för de öfriga lärarne deremot städse den 1 Januari 1884. Åldern är utan vidare hänsyn till månad och dag beräknad såsom skillnad mellan födelseåret och det år, på hvilket inträdesdagen fallit. Bland de i högre lönegrad uppflyttade lektorerna är äfven inräknad 1 rektor vid ett högre läroverk, hvilken under perioden blifvit i sin egenskap af lektor uppflyttad i 3:e lönegraden.

Af följande tabell finner man de uppflyttades antal och deras medelålder (resp. ålder) vid inträdet i den högre lönegraden.

Uppflyttade lärare.	Antal.	Medelålder (eller ålder).
Rektorer vid högre allmänna läroverk: i 2:a lönegraden	1	(63)
Lektorer: i 2:a lönegraden	11	36·5
» 3:e »	4	42·3
» 4:e »	5	48·2
» 5:e »	4	55·8
Adjunkter och kolleger: i 2:a lönegraden	33	38·1
» 3:e »	12	40·1
» 4:e »	23	48·0

Uppflyttade lärare.	Antal.	Medelålder (eller ålder).
Adjunkter och kolleger: i 5:e lönegraden	8	51·5
Teckningslärare vid högre allmänna läroverk: i 2:a lönegraden	3	47·7
» 3:e »	1	(46)
Musiklärare vid högre allmänna läroverk: i 2:a lönegraden	1	(32)
» 3:e »	2	40·0
Gymnastiklärare vid högre allmänna läroverk: i 2:a lönegraden	1	(41)

Kap. 7. Ordinarie lärarebefattningar.

Antalen ordinarie lärarebefattningar vårterminen 1884 enligt den för läroverken gällande stat skilde sig i intet

hänseende från dem, som förefunnos vårterminen 1883 (jfr förra berättelsen, Kap. 7).

Kap. 8. Lärarekandidater.

Under läsåret 1883—84 voro profärskurser, i likhet med hvad som varit förhållandet från och med läsåret 1881—82, anordnade i Stockholm vid Norra latinläroverket, Södra d:o och Realläroverket samt vid läroverken i Uppsala och Lund.

Den praktiska profärskursen förestods vid Norra latinläroverket och vid läroverken i Uppsala och Lund af läroverkens rektorer, vid Södra latinläroverket af dess rektor från höstterminens början till den 28 September och derefter af samma lektor vid läroverket, som biträdt under vårterminen 1883, samt vid Realläroverket af samma lektor vid läroverket som under nämnde vårtermin. Beträffande den teoretiska kursen, som i Stockholm är gemensam för alla dit hänvisade kandidater, förestods densamma derstädes af samma lektor vid Södra latinläroverket som under de två föregående läsåren samt i Uppsala och Lund af samma akademiska lärare som de föregående respektive 6 och 3 läsåren.

Till påbörjande af profärskursen med höstterminen 1883 hade anmält sig 55¹⁾, hvaraf 37 erhöilo hänvisning. Dessutom meddelades hänvisning åt 1, som anmält sig att med sagde termin fortsätta den profärskurs, som han med Kungl. Maj:ts medgifvande afbrutit efter att hafva genomgått dess förra hälft under höstterminen 1882 (jfr förra berättelsen, sid. 11). — Till påbörjande af profärskursen med vårterminen 1884 hade anmält sig 26²⁾, hvaraf 15 erhöilo hänvisning.

¹⁾ Då man ej medräknar 1, som i strid med profärsförfattningen ej uppgifvit, i hvilka ämnen han önskade aflägga prof såsom lärarekandidat.

²⁾ Då man af samma anledning som i föregående not ej medräknar 4.

Nedanstående tabell visar, huru många lärarekandidater tjenstgjort vid de särskilda läroverken läsåret 1883—84.

L ä r o v e r k .	Höst-t:n 1883.		Vår-t:n 1884.	
	Fortsätt- ning	Påbör- jande	Fortsätt- ning	Påbör- jande
	af profäret.		af profäret.	
Stockholm:				
Norra latinläroverket.....	1	8	8	2
Södra »	3	7	7	2
Realläroverket.....	3	6	5	4
Uppsala	3	8	8	2
Lund	3	7	7	3
Summa	13	36	35	13

Af de 12 lärarekandidater, som genomgått profärets förra hälft vårterminen 1883 och således egde att fortsätta höstterminen samma år, uteblef ingen. Dessutom fortsattes profärskursen sagde hösttermin af 1 (vid Södra latinläroverket), som genomgått dess förra hälft höstterminen 1882 (se straxt ofvan). Af de 37, som erhöilt hänvisning att börja profäret höstterminen 1883, uteblefvo alldeles 3, alla hänvisade till Stockholm, af hvilka 1 anmält sig vara förhindrad och 1 uteblef för sjukdom. Till följd af den anmälda ledigheten meddelades hänvisning åt ytterligare 1 sökande. Dessutom genomgicks under sagde hösttermin profärets förra hälft af 1 (vid Södra latinläroverket), som börjat höstterminen 1882, men då måst på grund af sjukdom upphöra med sin tjenstgöring redan den 7 Oktober

(se förra berättelsen, sid. 11). Bland dem, som höstterminen 1883 påbörjade profåret i Uppsala, är i tabellen inräknad 1, för hvilken enligt medgifvande af Kungl. Maj:t den praktiska profårskursen skulle omfatta endast en termin, och som med sagde termin började den teoretiska kursen. — Af de 36, som genomgått profårets (respektive: den teoretiska kursens) förra hälft höstterminen 1883 och således egde att fortsätta vårterminen 1884, uteblef utan uppgifven anledning 1 (vid Realläroverket). Af de 15, som erhållit hänvisning att börja profåret vårterminen 1884, uteblefvo alldeles 4, all hänvisade till Stockholm, af hvilka 3 hade anmält sig vara förhindrade och 1 uteblef för sjukdom. Till följd af de anmälda ledigheterna meddelades hänvisning åt ytterligare 2 sökande. Bland dem, som sagde vårtermin påbörjade profåret i Lund, är i tabellen inräknad 1, för hvilken enligt medgifvande af Kungl. Maj:t profårskursen inskränktes till en termin.

Samtliga lärarekandidater, som endera terminen fortsatte sin profårskurs, hade genomgått dess förra hälft vid samma läroverk.

Af de 36 lärarekandidater, som enligt föregående tabell började höstterminen 1883, voro 5 filosofie doktorer (hvaraf 1 docent), 5 filosofie licentiat och 24 filosofie kandidater (hvaraf 1 aflagt teoretisk teologisk examen), 1 filosofie och teologie kandidat och 1 teologie kandidat. Af de 13, som började vårterminen 1884, voro 1 filosofie doktor (docent), 3 filosofie licentiat och 9 filosofie kandidater.

Profåret afslutades höstterminen 1883 af 13 lärarekandidater och vårterminen 1884 af 36, bland hvilka sednare 1 (i Uppsala), för hvilken den praktiska kursen, och 1 (i Lund), för hvilken båda kurserna inskränkts till en enda termin, såsom ofvan finnes angifvet.

I hvilka ämnen de lärarekandidater, som under de båda terminerna afslutat profår, genomgått den praktiska kursen, utvisas af följande speciella förteckning, vid hvars upprättande hafva följts samma grundsatser, som vid upprättandet af motsvarande förteckningar i de förra berättelserna. Inom ( ) hafva därför de ämnen blifvit satta, i hvilka endast auskultering egt rum och således hvarken öfnings- eller prof-undervisning. Dock hafva i en del fall ämnen blifvit ur förteckningen alldeles uteslutna, i hvilka af mera tillfällig anledning auskultering egt rum under ett fåtal timmar; likaså har i denna förteckning afseende ej blifvit fäst vid den alla lärarekandidater åliggande skyldigheten att meddela uppgifter för skriftliga uppsatser på modersmålet samt att rätta och genomgå dessa sednare.

Höstterminen 1883.

Stockholm:

Norra latinläroverket:

1: modersmålet, latin, grekiska.

Södra latinläroverket:

2: kristendom, modersmålet, historia och geografi;

1: modersmålet, latin, historia och geografi.

Realläroverket:

3: matematik, fysik, kemi.

Uppsala:

1: matematik, fysik, kemi;

1: modersmålet, tyska, historia och geografi;

1: matematik, allmän naturlära, botanik och zoologi, fysik.

Lund:

2: matematik, fysik, kemi;

1: tyska, engelska, franska.

Vårterminen 1884.

Stockholm:

Norra latinläroverket:

2: tyska, engelska, franska;

1: kristendom, modersmålet, historia och geografi, filosofisk propedeutik;

1: modersmålet, latin, historia och geografi, filosofisk propedeutik;

1: modersmålet, tyska, engelska, franska;

1: modersmålet, tyska, historia och geografi;

1: modersmålet, tyska, franska;

1: tyska, latin, historia och geografi.

Södra latinläroverket:

1: modersmålet, historia och geografi, filosofisk propedeutik;

2: kristendom, modersmålet, historia och geografi;

1: modersmålet, tyska, latin;

2: modersmålet, tyska, historia och geografi;

1: kristendom, latin, historia och geografi.

Realläroverket:

2: matematik, allmän naturlära, botanik och zoologi, fysik;

1: modersmålet, engelska, franska, (tyska);

1: modersmålet, matematik, fysik, (tyska);

1: tyska, engelska, franska, (modersmålet).

Uppsala:

1: matematik, allmän naturlära, botanik och zoologi, kemi, (fysik);

2: kristendom, latin, hebreiska, filosofisk propedeutik, (tyska);

2: modersmålet, latin, grekiska, (tyska);

1: latin, grekiska, tyska;

1: matematik, fysik, tyska;

1: tyska, engelska, franska;

Lund:

- 1: modersmålet, tyska, franska, filosofisk propedeutik;
 2: modersmålet, tyska, engelska, franska;
 2: latin, grekiska, historia och geografi;
 1: tyska, engelska, franska;
 1: kristendom, latin, grekiska;
 1: engelska, franska, latin.

Beräknar man enligt denna förteckning, huru många gånger hvart och ett af skolans läroämnen vid de särskilda läroverken förekommit bland de ämnen, i hvilka den praktiska kursen genomgåts, så erhåller man — då de inom ( ) satta ämnena ej medräknas — för de 49 lärarekandidater, som under läsåret 1883—84 afslutat sin profärstjenstgöring, följande öfversigt.

Antal gånger, som de särskilda läroämnena förekommit bland de ämnen, hvori profäret genomgåts.

Läroämnen.	S t o c k h o l m			Uppsala.	Lund.	Summa.
	Norra latinläroverket.	Södra latinläroverket.	Realläroverket.			
Kristendom	1	5	—	2	1	9
Modersmålet	6	9	2	3	3	23
Tyska	6	3	1	4	5	19
Engelska	3	—	2	1	5	11
Franska	4	—	2	1	6	13
Latin	3	3	—	5	4	15
Grekiska	1	—	—	3	3	7
Hebreiska	—	—	—	2	—	2
Matematik	—	—	6	4	2	12
Allmän naturlära	—	—	2	2	—	4
Botanik och zoologi	—	—	2	2	—	4
Fysik	—	—	6	3	2	11
Kemi	—	—	3	2	2	7
Mineralogi och geologi	—	—	—	—	—	—
Historia och geografi	4	9	—	1	2	16
Filosofisk propedeutik	2	1	—	2	1	6
Summa	30	30	26	37	36	159
Antal lärarekandidater	9	10	8	11	11	49
» ämnen på hvarje i medeltal	3·3	3·0	3·3	3·4	3·3	3·2

Beträffande de lärarekandidater, som höstterminen 1883 och vårterminen 1884 afslutade profäret, äro uppgifterna om de antal timmar, hvartill deras auskultering samt öfnings- och prof-undervisning uppgått, bearbetade och sammanfattade i följande tabellariska öfversigter. I dessa hafva dock ej upptagits dels en kandidat vid Södra latinläro-

verket, som började sitt profär höstterminen 1882 och efter särskildt medgifvande fortsatte och afslutade detsamma höstterminen 1883, dels ock tvenne kandidater (1 i Uppsala och 1 i Lund), för hvilka, såsom ofvan nämnts, den praktiska profärskursen inskränktes till en termin.

Antal timmar, hvartill den praktiska profärskursen i medeltal uppgått för de lärarekandidater, som afslutade med höstterminen 1883.

L ä r o v e r k .	Vårterminen 1883.				Höstterminen 1883.				S:a för båda terminerna.			
	Auskultering.	Öfnings- undervisning.	Prof- undervisning.	Summa.	Auskultering.	Öfnings- undervisning.	Prof- undervisning.	Summa.	Auskultering.	Öfnings- undervisning.	Prof- undervisning.	Summa.
Stockholm:												
Norra latinläroverket (endast för 1) ...	86	19	6	111	80	76	10	166	166	95	16	277
Södra » (medeltal » 2) ...	114	30		144	109	34		143	223	64		287
Realläroverket (» » 3) ...	145	16	3	164	109	18	8	135	254	34	11	299
Uppsala (» » 3) ...	132	31	10	173	112	31	8	151	244	62	18	324
Lund (» » 3) ...	30	45	5	80	34	35	5	74	64	80	10	154

Antal timmar, hvartill den praktiska profårskursen i medeltal uppgått för de lärarekandidater, som avslutade med vårterminen 1884.

L ä r o v e r k.	Höstterminen 1883.				Vårterminen 1884.				S:a för båda terminerna.			
	Auskul- tering.	Öfnings- undervisning.	Prof- undervisning.	Summa.	Auskul- tering.	Öfnings- undervisning.	Prof- undervisning.	Summa.	Auskul- tering.	Öfnings- undervisning.	Prof- undervisning.	Summa.
Stockholm:												
Norra latinläroverket (medeltal för 8) ...	94	16	11	121	128	31		159	222		58	280
Södra (» » 7) ...	102		31	133	93	37		130	195		68	263
Realläroverket (» » 5) ...	116	20	1	137	121	24	12	157	237	44	13	294
Uppsala (» » 7) ...	118	29	7	154	148	31	12	191	266	60	19	345
Lund (» » 7) ...	58	37	7	102	57	49	8	114	115	86	15	216

Det kan vid dessa tabeller anmärkas, att de till grund liggande primäruppgifterna ej torde vara i alla hänseenden fullt motsvariga; så synas de timantal, som upptagits för genomgåendet af skriftliga uppsatser (särskildt det för alla föreskrifna i modersmålet) vara fullständigare inräknade i

Uppsala, än på de andra ställena. För närmare kännedom om anordningen af såväl den praktiska som den teoretiska kursen hänvisas till de af profårsföreståndarne till Ecklesiastik-departementet insända berättelserna, anmälda för Kungl. Maj:t den 18 Januari och den 27 Juni 1884.

C. Lärjungar.

Kap. 9. Lärjungarnes antal och fördelning efter läroverk, klasser och linier; antal lärjungar å helklassiska linien, hvilka deltagit i den frivilliga undervisningen i engelska och hebreiska; jemförelse för åren 1876—1883 mellan lärjungarnes antal och rikets folkmängd.

Tab. 4 och 5.

Lärjungarnes antal vid de särskilda allmänna läroverken och pedagogierna höstterminen 1883 finnas angifna i Tab. 4. Den motsvarande tabellen för vårterminen 1884 företer så obetydliga afvikelser, att det synes vara obehöfligt att offentliggöra densamma i dess helhet. Sammanställer man ur de båda tabellerna summorna för de särskilda slagen af läroverk, så erhåller man följande öfversigt, som närmast afser förhållandena den 15 September och den 1 Februari. I hithörande primäruppgifter skola nemligen jemlikt »Plan för elementarläroverkens årsredogörelser» såsom närvarande upptagas alla de lärjungar, som dessa dagar anses komma att för terminen begagna sig af undervisningen vid läroverket, äfven om de till följd af tillfälligt förhinder då icke skulle vara tillstädes. Ehuru visserligen en och annan, som sagde dagar beräknats skola inställa sig, torde uteblifvit samt en och annan, som räknats till de frånvarande, måhända deremot inställt sig, kan detta likväl sannolikt icke hindra de särskilda talen att utan synnerlig afvikelse sammanfalla med antalen lärjungar, som under större delen af terminen verkligen deltagit i undervisningen. Större äro antagligen de afvikelser, som uppkommit deraf, att icke få lärjungar afgått under pågående termin; för detta ämne är närmare redogjort i kapitlet om »Lärjungarnes omsättning».

Läroverkens		Antal lärjungar.			
		Höst-term:n 1883.		Vår-term:n 1884.	
Art.	Antal.	Närvarande.	Frånvarande.	Närvarande.	Frånvarande.
Högre allmänna läroverk	35	11,400	183	11,291	126
Femklassiga »	23	2,499	15	2,473	6
Treklassiga »	19	679	5	684	3
Summa	77	14,578	203	14,448	135
Tvåklassiga pedagogier.....	9	221	1	222	3
Enklassiga »	9	159	0	158	0
Summa	18	380	1	380	3
Summornas summa	95	14,958	204	14,828	138

Om man enligt Tab. 4 och motsvarande tabell för vårterminen jemför de närvarande lärjungarnes antal under de båda terminerna, så erhållas följande öfversigter.

Lärjungarnes antal vårterminen 1884, jemfördt med antalet höstterminen 1883.

Anm. Tillökning vårterminen är betecknad med +, minskning med — och oförändradt antal med 0.

I:o. Efter läroverk.

A. Högre allmänna läroverk.

Stockholm:			
Norra latinläroverket	— 5	Jönköping	— 6
Södra »	— 6	Lund	0
Realläroverket	+ 1	Malmö	— 15
Nya elementarskolan	— 9	Karlskrona	— 14
Uppsala	— 4	Kristianstad	— 8
Gefle	— 9	Helsingborg	— 1
Hudiksvall.....	— 1	Göteborg:	
Linköping	+ 6	Latinläroverket.....	— 11
Norrköping	— 3	Realläroverket	— 4
Vestervik	+ 3	Halmstad	— 2
Skara	— 4	Kalmar	+ 3
Venersborg	+ 8	Karlstad	0
Strengnäs	+ 4	Hernösand.....	— 1
Örebro	— 9	Östersund	+ 4
Nyköping	— 4	Umeå.....	+ 3
Vesterås	— 6	Luleå.....	— 1
Falun.....	— 2	Sundsvall	— 3
Vexjö.....	— 4	Visby.....	— 9

B. Femklassiga allmänna läroverk.

Stockholm:		Sköfde	0
Jakob.....	— 2	Eskilstuna.....	— 6
Katarina	+ 2	Arboga	+ 1
Ladugårdslandet	+ 7	Ystad.....	+ 1
Norrtelje	— 2	Karlshamn	0
Enköping	— 1	Landskrona	— 6
Söderhamn	0	Uddevalla	— 3
Eksjö.....	— 1	Göteborg	— 9
Vadstena	+ 1	Oskarshamn	+ 2
Mariestad	— 2	Kristinehamn	0
Borås.....	— 1	Piteå.....	— 2
Lidköping	— 2	Haparanda.....	— 3

C. Treklassiga allmänna läroverk.

Söderköping	0	Engelholm	- 1
Vimmerby	+ 1	Varberg	- 1
Alingsås	+ 2	Marstrand	+ 5
Falköping	+ 2	Strömstad	- 1
Askersund	0	Åmål	+ 2
Sala	0	Filipstad	- 2
Vernamo	+ 2	Arvika	- 1
Sölvesborg	- 1	Skellefteå	0
Ronneby	+ 1	Örnsköldsvik	- 1
Trelleborg	- 2		

D. Tvåklassiga pedagogier.

Hjo	0	Grenna	+ 1
Södertelje	+ 1	Kungelf.	- 1
Köping	- 5	Kungsbacka	- 1
Nora	0	Borgholm	+ 1
Hedemora	+ 5		

E. Enklassiga pedagogier.

Öregrund	- 1	Simrishamn	+ 1
Ulricehamn	- 1	Falkenberg	+ 1
Mariefred	- 1	Laholm	+ 4
Lindesberg	- 2	Mönsterås	- 1
Säter	- 1		

2:o. Efter klasser och linier.

Läroverk.	1			2		3		4		5		6:1		6:2		7:1		7:2		Summa.			
	Gemensam linie.				R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	Gem. linie.	Real. linie.	Latin. linie.	S:a.	
Högre allmänna läroverk	+ 44	+ 1	- 23	- 30	- 17	- 18	- 1	- 16	- 30	+ 3	- 10	- 2	- 9	- 3	+ 2	+ 22	- 66	- 65	- 109				
Femklassiga „	+ 10	+ 3	- 11	- 16	- 1	- 5	- 6	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	- 21	- 7	- 26				
Treklassiga „	+ 9	+ 8	- 11	- 2	- 1	+ 1	+ 1	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 6	- 1	0	+ 5				
Tvåklassiga pedagogier	+ 9	- 7	- 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 1	-	-	+ 1				
Enklassiga „	+ 1	- 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	- 1	-	-	- 1				
Summa	+ 73	+ 3	- 46	- 48	- 19	- 22	- 6	- 16	- 30	+ 3	- 10	- 2	- 9	- 3	+ 2	+ 30	- 88	- 72	- 130				

Vill man med hvarandra jämföra årsklasserna höstterminen 1883 för att finna bland annat, huru många procent af hela antalet närvarande lärjungar tillhöra hvar och en af dem, kan man efter samma beräkningsgrunder, som i berättelsen för läsåret 1876—77 (sid. 71 o. följ.), fördela lärjungarne vid Stockholms Nya elementarskola i ett-års-afdelningar, som kunna anses ungefärligen motsvara de andra läroverkens årsafdelningar. Man erhåller sålunda följande öfversigt.

Årsklass.	Antal lärjungar.	Procent i förhållande till		
		hela summan.	antalet i föreg. klass.	antalet i 1:a klassen.
1	2,187	14·6	—	100
2	2,510	16·8	114·8	114·8
3	2,366	15·8	94·3	108·2
4	2,187	14·6	92·4	100
5	1,835	12·3	83·9	83·9
6:1	1,308	8·8	71·3	59·8
6:2	958	6·4	73·2	43·8
7:1	900	6·0	93·9	41·2
7:2	707	4·7	78·6	32·3
Summa	14,958	100	—	684·0

Om man äfven med hvarandra jämför dels de båda linierna, hvari årsklasserna äro fördelade från och med den 4:e, dels latinliniens båda beståndsdelar (icke-greker och greker) inom klasserna 6 och 7, och man dervid med afseende på Stockholms Nya elementarskola följer samma beräkningsgrunder, som i berättelsen för läsåret 1876—77 (sid. 72 och följ.), så erhåller man följande tabeller öfver antalet närvarande lärjungar höstterminen 1883 inom samtliga allmänna läroverken.

Årsklass.	Antal lärjungar.			Procent i förhållande till antalet i			
				hela årsklassen.		föreg. afdelning å samma linie.	
	R.	L.	S:a.	R.	L.	R.	L.
4	975	1,212	2,187	44·6	55·4	—	—
5	616	1,219	1,835	33·6	66·4	63·2	100·6
6:1	298	1,010	1,308	22·8	77·2	48·4	82·9
6:2	163	795	958	17·0	83·0	54·7	78·7
7:1	156	744	900	17·3	82·7	95·7	93·6
7:2	146	561	707	20·7	79·3	94·2	75·4
Summa	2,354	5,541	7,895	—	—	—	—
Procent	29·8	70·2	100	—	—	—	—

Latinafdelning.	Antal lärjungar.			Procent i förhållande till antalet i			
				hela latinafdelningen.		föreg. motsvarande afdng.	
	I-G.	G.	S.a.	I-G.	G.	I-G.	G.
L. 6:1	678	332	1,010	67·1	32·9	—	—
L. 6:2	484	311	795	60·9	39·1	71·4	93·7
L. 7:1	413	331	744	55·5	44·5	85·3	106·4
L. 7:2	278	283	561	49·6	50·4	67·6	85·5
Summa	1,853	1,257	3,110	—	—	—	—
Procent	59·6	40·4	100	—	—	—	—

Föregående tre tabeller kunna läggas till grund för åtskilliga jämförelser af samma beskaffenhet, som i berättelsen för läsåret 1876—77 (sid. 72 och 73), hvarför dit hänvisas. Här må blott anmärkas, att latinarnes öfvervigt öfver realisterna i klasserna 4—7 äfven detta år är något större än de föregående åren och att grekernas antal i jämförelse med icke-grekernas i kl. 6—7 visar ett fortfarande och icke obetydligt sjunkande. Latinarne utgjorde höstterminen 1876 67·2 % af hela antalet i klasserna 4—7, 1877 65·6,

1878 66, 1879 67·7, 1880 69·1, 1881 69·3, 1882 70 och 1883 70·2 %. Grekerna utgjorde under samma åtta terminer resp. 59·1, 54·4, 51·8, 49·4, 48·4, 45·9, 42·8 och 40·4 % af hela antalet i latinklasserna 6 och 7.

Såsom en fortsättning till den öfversigt öfver den verkliga förändringen i skolgenerationernas storlek, som lemnats i föregående berättelser, meddelas nedanstående 3 tabeller, hvilka alla afse höstterminerna.

Årsklass.	L ä r j u n g a r n e s a n t a l.							
	H. 1876.	H. 1877.	H. 1878.	H. 1879.	H. 1880.	H. 1881.	H. 1882.	H. 1883.
1	2,236	2,317	2,293	2,455	2,365	2,307	2,161	2,187
2	2,535	2,542	2,726	2,777	2,750	2,676	2,557	2,510
3	2,227	2,377	2,380	2,424	2,564	2,520	2,440	2,366
4	1,878	1,930	2,133	2,194	2,195	2,276	2,249	2,187
5	1,580	1,552	1,575	1,769	1,804	1,742	1,777	1,835
6:1	964	1,100	1,174	1,212	1,296	1,375	1,281	1,308
6:2	717	805	902	993	1,009	984	1,051	958
7:1	549	601	689	749	858	881	837	900
7:2	470	471	506	601	637	731	754	707
Summa	13,156	13,695	14,378	15,174	15,478	15,492	15,107	14,958

Årsklass.	R e a l i s t e r.								L a t i n a r e.							
	H. 1876.	H. 1877.	H. 1878.	H. 1879.	H. 1880.	H. 1881.	H. 1882.	H. 1883.	H. 1876.	H. 1877.	H. 1878.	H. 1879.	H. 1880.	H. 1881.	H. 1882.	H. 1883.
4	895	927	943	897	892	973	961	975	983	1,003	1,190	1,297	1,303	1,303	1,288	1,212
5	648	616	623	655	588	567	612	616	932	936	952	1,114	1,216	1,175	1,165	1,219
6:1	207	347	356	349	341	291	270	298	757	753	818	863	955	1,084	1,011	1,010
6:2	135	154	233	272	250	232	185	163	582	651	669	721	759	752	866	795
7:1	84	108	114	150	211	209	175	156	465	493	575	599	647	672	662	744
7:2	50	74	104	105	127	178	179	146	420	397	402	496	510	553	575	561
Summa	2,019	2,226	2,373	2,428	2,409	2,450	2,382	2,354	4,139	4,233	4,606	5,090	5,390	5,539	5,567	5,541

Årsklass.	I c k e - g r e k e r.								G r e k e r.							
	H. 1876.	H. 1877.	H. 1878.	H. 1879.	H. 1880.	H. 1881.	H. 1882.	H. 1883.	H. 1876.	H. 1877.	H. 1878.	H. 1879.	H. 1880.	H. 1881.	H. 1882.	H. 1883.
L. 6:1	388	386	429	472	525	674	662	678	369	367	389	391	430	410	349	332
L. 6:2	244	314	332	358	399	379	507	484	338	337	337	363	360	373	359	311
L. 7:1	172	203	263	288	319	336	317	413	293	290	312	311	328	336	345	331
L. 7:2	105	144	164	237	239	268	294	278	315	253	238	259	271	285	281	283
Summa	909	1,047	1,188	1,355	1,482	1,637	1,780	1,853	1,315	1,247	1,276	1,324	1,389	1,404	1,334	1,257

Tab. 5 utvisar, hurudant förhållandet varit under höstterminen 1883 med hänseende till de s. k. grekernas undervisning inom 7:e klassen i de enligt läroverksstadgans § 10 valfria ämnena engelska och hebreiska¹⁾.

¹⁾ För omkring halfva antalet läroverk hafva årsredogörelsernas otydliga eller ofullständiga uppgifter kompletterats genom terminskatalogerna.

Ur nämnda tabell erhålles — med iakttagande af samma beräkningsgrunder som i föregående berättelser — följande öfersigt.

Grekisk afdelning.	Lärjungar, som undervisats i				Hela antalet greker.
	både engelska och hebreiska.	endast engelska.	endast hebreiska.	både språken eller ettdera.	
G. 7:1	69	160	30	259	331
G. 7:2	28	107	12	147	283
Summa	97	267	42	406	614
Procent af hela antalet	15·8	43·5	6·8	66·1	100

Anm. Dessutom hade 1 lärjunge i L. 7:1 läst hebreiska, men icke grekiska.

Man finner af denna tabell, att antalet af de greker, som hvarken undervisats i engelska eller i hebreiska, utgjorde inom 7:1 72 af 331 (21·8 %) samt inom 7:2 136 af 283 (48·1 %). Motsvarande procenttal under höstterminerna 1876, 1877, 1878, 1879, 1880, 1881 och 1882 voro i nedre 7:e klassen 9·9, 6·9, 10·6, 12·5, 14, 17·6 och 19·2 % samt i öfre 7:e 22·9, 21·7, 25·2, 37·8, 30·3, 27·4 och 37 %. Jemför man 7:1 höstterminen 1882 med 7:2 höstterminen 1883, så finner man, att då inom denna lärjungegrupp antalet af dem, som hvarken undervisats i engelska eller i hebreiska, under förra terminen utgjorde 19·2 %, så utgjorde det under den sednare terminen 48·1 % — ett förhållande, som väl sannolikt beror derpå, att lärjungarne i öfversta klassen hafva mindre tid att deltaga i den frivilliga undervisningen. Beräknar man med ledning af föregående tabell i absoluta tal och derjemte i procent af hela antalet greker, huru många af dem undervisats i engelska och huru många i hebreiska, så erhålles följande öfersigt.

Om för hvart och ett af åren 1876—1883 lärjungarnes antal i allmänna läroverken och pedagogierna jemföres med rikets folkmängd, så erhållas de resultat, som äro intagna

Jemförelse mellan lärjungarnes antal och rikets folkmängd.

Å r.	Rikets folkmängd vid årets slut.			Lärjungarnes antal höstterminen.			
	Hela folkmängden.	Manliga.		Hela antalet.	På 10,000 af folkmängden.		
		Hela.	I ålder af 10—18 år.		Hela.	Manliga.	
					Hela.	I ålder af 10—18 år.	
1876.....	4,429,713	2,151,326	421,460	13,156	30	61	312
1877.....	4,484,542	2,180,060	420,752	13,695	31	63	325
1878.....	4,531,863	2,205,292	412,656	14,378	32	65	348
1879.....	4,578,901	2,228,855	408,623	15,174	33	68	371
1880.....	4,565,668	2,215,243	407,956	15,478	34	70	379
1881.....	4,572,245	2,215,990	407,157	15,492	34	69	380
1882.....	4,579,115	2,218,343	402,918	15,107	33	68	375
1883.....	4,603,595	2,230,782	400,793	14,958	32	67	373

Med afseende på den äfven 1883 fortgående minskningen i den manliga folkmängden i ålder af 10—18 år må anmärkas, att den åldersklass, som år 1883 blef 10-årig, ursprungligen

Grekisk afdelning.	Hela antalet greker.	Lärjungar, som undervisats i			
		engelska.		hebreiska.	
		Antal.	Procent.	Antal.	Procent.
G. 7:1	331	229	69·2	99	29·9
G. 7:2	283	135	47·7	40	14·1
Båda afdelningarna	614	364	59·3	139	22·6

Till närmare belysning af hvad som nyss yttrades rörande olikheten i antalen deltagare i den frivilliga undervisningen i engelska och hebreiska inom den lärjungegrupp, som höstterminen 1882 befann sig i 7:1 och höstterminen 1883 i 7:2, meddelas följande öfersigt.

Grekisk afdelning.	Lärjungar, som undervisats i				Hela antalet greker.
	både engelska och hebreiska.	endast engelska.	endast hebreiska.	både språken eller ettdera.	
a) Antal.					
G. 7:1 höstterminen 1882	58	189	32	279	345
G. 7:2 > 1883	28	107	12	147	283
b) Procent.					
G. 7:1 > 1882	16·8	54·8	9·3	80·9	100
G. 7:2 > 1883	9·9	37·8	4·2	51·9	100

Man finner här af, att minskning allestädes egt rum, hvilket äfven var fallet under det föregående året.

i nedanstående tabellariska öfersigt, vid hvars utarbetande iakttagits samma grundsatser som vid motsvarande tabell i berättelsen för läsåret 1877—78 (sid. 26).

som under åren 1876—1880 varit i ständigt och ej obetydligt tillväxt, visa för 1881 en ringa tillväxt i den 1:a och 4:e af dessa kolumner, ingen förändring i den 2:a och någon minsk-

ning i den 3:e, men för 1882 minskning i alla dessa kolumner, hvilket ock är fallet för 1883.

Kap. 10. Lärjungarnes kropps-konstitution och hellsotillstånd.

Tab. 6.

Någon bearbetning af årsredogörelsernas tabellariska uppgifter öfver lärjungarnes kropps-konstitution och allmänna hellsotillstånd samt å antalet sjuke och sjukdomar har ej heller för detta år, på de i berättelsen för läsåret 1880—81 (sid. 22) angifna grunder, egt rum.

Af årsredogörelsernas tabellariska uppgifter om antalet lärjungar, som under hvardera terminen af kalenderåret 1883 på grund af sjukdomsorsaker m. m. icke deltagit i gymnastiköfningarna, hafva äfven denna gång endast de, som afse höstterminen, gjorts till föremål för bearbetning. Resultatet är meddeladt å Tab. 6, hvilken utarbetats efter samma grundsatser, som motsvarande tabell i berättelsen för läsåret 1877—78 (jfr sid. 29 och följ.). Af sagde tabell erhålles följande öfversigt.

Åldersgrupp.	Närvarande lärjungar.	Befriade för sjukdomsorsaker.	
		Antal.	Procent.
Under 15 år	9,397	594	6.3
15 år eller deröfver	5,402	610	11.3
Båda åldersgrupperna	14,799	1,204	8.1

De erhållna procenttalen öfverensstämma mycket nära med motsvarande tal för höstterminerna 1876—82 (se föregående berättelser).

I hvilken proportion de olika sjukdomsorsakerna medverkat, utvisas af följande tabell, i hvilken för lättare jämförelse de särskilda raderna erhållit samma nummer, som motsvarande kolumner i Tab. 6.

Sjukdomsorsaker.	Under 15 år.		15 år eller deröfver.		Båda grupperna.	
	Antal.	Procent.	Antal.	Procent.	Antal.	Procent.
Sjukdomar i:						
2. syn- och hörsel-organerna.....	1	0.2	7	1.1	8	0.7
3. nervsystemet	9	1.5	8	1.3	17	1.4
4. cirkulationsorganerna	74	12.4	125	20.5	199	16.5
5. andedräftsorganerna	58	9.7	79	13.0	137	11.4
6. matsmältningsorganerna	18	3.0	27	4.4	45	3.7
7. urin- och köns-organerna	10	1.7	6	1.0	16	1.3
8. rörelseorganerna och bensystemet	118	19.9	145	23.8	263	21.9
9. Missbildning	45	7.6	38	6.2	83	6.9
10. Tarmbräck	158	26.6	82	13.4	240	19.9
11. Allmän svaghet.....	83	14.0	76	12.5	159	13.2
12. Andra sjukdomar	20	3.4	17	2.8	37	3.1
13. Summa	594	100	610	100	1,204	100

Med afseende på de anmärkingar och slutsatser, hvartill ofvanstående tabell kan gifva anledning, är det tillräckligt att hänvisa till berättelsen för läsåret 1877—78, sid. 30.

Om man vid Tab. 6 tager i betraktande tabellens första hufvudafdelning, d. v. s. »Efter läroverk», så finner man nu, likasom fallet varit föregående läsåre, högst betydande skiljaktigheter. Så t. ex. äro såsom för sjukdomsorsaker befriade i kol. 13 uppförde vid Kristianstads läroverk endast 5 af 316 (1.6 %) och vid Östersunds läroverk 6 af 203 (3.0 %), men vid Stockholms Realläroverk 55 af 338 (16.3 %), vid Venersborgs läroverk 32 af 221 (14.5 %) och vid Kalmar 58 af 400 (14.5 %); vid femklassiga läroverken i Vadstena och Piteå ingen af resp. 79 och 54, men vid Haparanda läroverk 8 af 66 (12.1 %), vid Katarina läroverk 15 af 142 (10.6 %) och vid Uddevalla läroverk 11 af 107 (10.3 %). Sannolikt bero dessa och andra skiljaktigheter till en dryg del derpå, att olika grundsatser (jfr berättelsen för läsåret

1876—77, sid. 126) blifvit följda dels vid meddelandet af befrielse, dels vid utarbetandet af hithörande primärtabeller, hvarvid olika läroverk kunna hafva helt olika förfarit med dem, som blifvit endast partielt (d. v. s. från vissa arter af rörelser eller öfningar) befriade.

Å Tab. 6 hafva, såsom af »andra orsaker» befriade, blifvit i kol. 14 upptagna 608 lärjungar. Af dessa falla 599 på de högre läroverkens öfre 7:e klass, i hvilken klass lärjungarne icke äro skyldige att deltaga i de egentliga gymnastiköfningarna. Dock bör med afseende på det sistnämnda antalet anmärkas, att för nästan alla högre läroverk hafva hithörande specialtal måst finnas genom en approximativ beräkning, rörande hvilken det för öfrigt är tillräckligt att hänvisa till berättelsen för läsåret 1877—78 (sid. 30 och 31). Af de öfriga 9 hafva — såsom Tab. 6 närmare utvisar — 5 befriats på grund af lång skolväg och 4 af ej uppgifven orsak.

Kap. 11. Lärjungarnes omsättning.

Tab. 7 och 8.

Redogörelsen för detta ämne afser här, likasom i föregående berättelser, kalenderår. Tab. 7 visar med fördelning efter läroverksgrupper, klasser och linier, förändringarna under vårterminen 1883 och den följande mellanterminen. Tab. 8 behandlar på samma sätt höstterminen och den följande mellanterminen. Beträffande dessa tabeller är — under hänvisande för öfrigt till motsvarande ställen i berättelsen för läsåret 1877—78 (kap. 14, sid. 31—35), hufvudsakligen följande att anföra¹⁾.

Om man å ena sidan bildar en enda summa af kol. 2—8 i båda tabellerna och å andra sidan bildar en enda summa af kol. 10 och 11 i båda samt dervid frånräknar Stockholms Nya elementarskola (hvilken för öfrigt ej ingår i kol. 2—7), så ger den förra summan 9,927 flyttade lärjungar och den sednare 9,757. Skillnadens litenhet (170) visar tydligen, att i kol. 2—8 inräknats endast en ringa del af de lärjungar, som, efter att vid öfvergången till det nya läsåret hafva erhållit flyttning, afgingo före den 15 Sept., eller m. a. o. att i kol. 2—8 ej inräknats på långt när alla de lärjungar, som der kunnat och bort inräknas.

Af lätt insedda skäl bör — så vida icke ett eller annat sällsynt undantagsförhållande inträffat — ett strängt samband ega rum mellan de å summationsraden befintliga talen i kol. 13, 15 och 16 i tabellen för en termin och de å summationsraden befintliga talen i kol. 9, 10, 11 och 14 i tabellen för den följande terminen. Om de ifrågasvarande talen i den föregående terminens kolumner betecknas med A_{13} o. s. v. och i den efterföljande terminens

kolumner med B_9 o. s. v., så kan detta samband kortligen uttryckas sålunda:

$$A_{13} - (A_{15} + A_{16}) = B_9 + B_{10} + B_{11} + B_{14}.$$

Om denna kontrolleqvation tillämpas på Tab. 8 i förra berättelsen (höstterminen 1882) och Tab. 7 i denna (vårterminen 1883), så får venstra memrum värdet 14,912 och högra memrum värdet 14,919. Skillnaden beror utan tvifvel hufvudsakligen derpå, att vid åtskilliga läroverk uppgifterna varit stridiga, utan att felet kunnat vid bearbetningen fullständigt afhjelpas. — Tillämpas åter kontrolleqvationen på Tab. 7 och 8, så får venstra memrum värdet 12,261 och högra memrum värdet 12,247.

Emedan Tab. 7 och 8 tillkommit genom hopläggning af uppgifterna från de särskilda läroverken, är det tydligt, att med hänsyn till läroverket såsom ett enda helt äro talen i kol. 2—8, 10 och 11 sannolikt mycket för låga, talen i kol. 9 sannolikt något för låga samt talen i kol. 12 och 14—16 sannolikt till en stor del ej obetydligt för höga.

Vill man närmare undersöka, huru lång tid lärjungarne användt för flyttning till en högre klass, är det bäst att af kol. 2—7 i »Sammandragen» å Tab. 7 och 8 bilda en enda tabell, som då i sjelfva verket med hänsyn till flertalet lärjungar anger flyttningsresultatet af läsåret 1882—83, emedan den omfattar dels hela den stora flyttningen vid öfvergången från läsåret 1882—83 till läsåret 1883—84, dels de smärre flyttningar, som förut försiggått under läsåret 1882—83. Sålunda erhåller man följande öfversigt.

Klass.	Lärjungar flyttade till klassen efter att hafva tillhört närmast lägre klass af samma linie följande antal terminer.						Summa flyttade lärjungar.	Terminer öfver normaltiden.	
	0.	1.	2. (Normala tiden.)	3.	4.	5 (eller flere).		Summa.	Medeltal.
2	—	148	1,169	21	229	11	1,578	364	0·23
3	28	74	1,464	10	263	3	1,842	415	0·23
R. 4	7	14	611	1	112	2	747	203	0·27
L. »	21	32	831	1	70	7	962	88	0·09
R. 5	4	8	444	6	72	2	536	140	0·26
L. »	7	21	866	3	103	9	1,009	201	0·20
R. 6:1	—	7	174	—	17	—	198	27	0·14
L. »	8	10	613	3	72	2	708	127	0·18
R. 6:2	1	4	132	2	15	—	154	26	0·17
L. »	—	6	615	4	67	6	698	150	0·21
R. 7:1	—	—	121	—	8	1	130	19	0·15
L. »	1	6	612	5	40	2	666	83	0·12
R. 7:2	3	1	113	2	9	1	129	16	0·12
L. »	2	10	462	4	40	4	522	82	0·16
Klasserna 2—4	56	268	4,075	33	674	23	5,129	1,070	0·21
Realklasserna 5—7	8	20	984	10	121	4	1,147	228	0·20
Latin »	18	53	3,168	19	322	23	3,603	643	0·18
Samtliga klasser	82	341	8,227	62	1,117	50	9,879	1,941	0·20

¹⁾ Det har äfven för detta år trots många stridigheter i årsredogörelserna lyckats vinna full öfverensstämmelse mellan Tab. 8 och Tab. 4 samt mellan Tab. 7 och (den otränkta) tabellen öfver lärjungarnes antal vårterminen 1883.

Om man för hvardera linien med inräknande af de gemensamma klasserna sammanlägger de 8 årsklassernas medeltal, så blir summan för reallinien 1·57 termin och för latinlinien 1·42 termin. De motsvarande talen i förra berättelsen voro 1·58 och 1·49, och utvisar således det nu erhållna resultatet någon minskning, isynnerhet hvad latinlinien beträffar. — Om man förvandlar de i sista summeringsraden förekommande antalen flyttade lärjungar till procenttal, så finner man, att de, som tillhört närmast lägre klass

0 termin, d. v. s. »öfverhoppat» densamma, utgjorde	0·8 %
1 »	3·5 »
2 terminer, d. v. s. den normala tiden, ...	83·3 »

3 terminer	utgjorde	0·6 %
4 »	»	11·3 »
5 » eller flere	»	0·5 »
		Summa 100 %.

Mellan de nu erhållna procenttalen och motsvarande tal för föregående år råder ganska stor öfverensstämmelse.

Såsom förut blifvit nämnt, ingå inga tal från Stockholms Nya elementarskola i kol. 2—7 af Tab. 7 och 8 samt således icke heller i föregående tabell. Om hithörande uppgifter i läroverkets årsredogörelse — likasom i föregående berättelser — bearbetas i nära öfverensstämmelse med uppgifterna från de andra läroverken, erhåller man följande tabell.

Normaltid i föregående klass.	K l a s s .	Lärjungar flyttade till klassen efter att hafva tillhört närmast lägre klass af samma linie											Summa flyttade lärjungar.	Terminer öfver eller under normaltiden.			
		2	1½	1	½	normaltiden.	½	1	1½	2	2½	3		Summa.	Medeltal.		
		terminer under normaltiden.					terminer öfver normaltiden.										
Terminer.																	
2	2	—	—	5	—	16	—	—	—	1	—	—	22	— 3	— 0·14		
2	3	—	—	1	—	32	—	—	—	4	—	—	37	7	0·19		
2	4	—	—	—	—	23	—	3	—	—	—	—	26	3	0·12		
3	R. 5	—	—	1	—	5	—	5	1	—	—	—	12	5½	0·46		
3	L. »	2	—	—	—	10	—	2	2	1	—	—	17	3	0·18		
3	R. 6	—	—	1	—	3	5	2	—	—	—	—	11	3½	0·32		
3	L. »	1	—	—	1	8	1	1	1	—	—	—	13	½	0·04		
4	R. 7	—	—	—	—	2	1	1	—	1	—	—	5	3½	0·70		
4	L. »	—	—	—	—	5	1	2	2	2	—	1	13	12½	0·96		
	Samtliga klasser	3	—	8	1	104	8	16	6	9	—	1	156	35½	0·23		

Ann. Antal terminer under normaltiden betecknas i de två sista kolumnerna med —.

Om man med begagnande af medeltalen i föregående två tabeller anställer en jämförelse mellan läroverken i allmänhet (A) och Nya elementarskolan (B), så gå resultaten så till vida i annan riktning, än i föregående 7 berättelser, att de — åtminstone skenbart — äro till förmån för B. För genomgåendet af de 2 lägsta klasserna äro medeltalen fördelaktigare vid B (respektive — 0,14 och + 0,19) än vid A (0,23 och 0,23). För genomgåendet af 3:e klassen uppgår öfverskottet öfver den normala tiden i medeltal till 0·17 vid A (efter sammanräkning af till 4:e klassen flyttade realister och latinare) och till 0·12 vid B. Sammanräknar man vidare vid A tiderna för genomgåendet af klasserna 4, 5 och 6:1 samt vid B tiderna för genomgåendet af klasserna 4 och 5, hvarigenom man på båda ställena får en normaltid af 6 terminer, så uppgår öfverskottet öfver normaltiden i medeltal på reallinien till 0·57 vid A och till 0·78 vid B samt på latinlinien till 0·59 vid A och till 0·22 vid B. Om man slutligen vid A sammanlägger tiderna för genomgåendet af klasserna 6:2 och 7:1, hvarigenom man får samma normaltid af 4 terminer, som för genomgåendet af 6:e klassen vid B, så uppgår öfverskottet öfver normaltiden i medel-

tal på reallinien till 0·27 vid A och till 0·70 vid B samt på latinlinien till 0·28 vid A och till 0·96 vid B. Enligt denna jämförelse äro således medeltalen i 4 fall af 7 fördelaktigare vid B än vid A. Men med afseende på det låga belopp (0·22), hvartill enligt tabellen öfverskottet öfver normaltiden uppgår vid B för (latinarnes) genomgående af klasserna 4 och 5, är det att märka, att B:s tabell här, ehuru alldeles riktig i formelt hänseende, lemnar ett fullkomligt värdelöst medeltal. Det låga medeltalet har nemligen tillkommit derigenom, att 2 lärjungar hafva i 4:e klassen och 1 i L. 5 tillbragt endast 1 termin, ehuru normaltiden för hvardera klassen är 3 terminer. Men detta har åter berott derpå, att dessa 3 lärjungar — såsom läroverkets kataloger utvisa — ej blifvit flyttade till de nämnda klasserna, utan der *inskrifvits*. Om denna anledning till missledande resultat, hvilken med hänsyn till de vid flyttning från inskrifningsklassen bortfallna terminernas antal ej kan hafva någon motsvarighet vid de andra läroverken, ej förekommit, skulle det ifrågavarande medeltalet i st. för 0·22 blifvit 0·68 (= 0·47 + 0·21) och således större än det motsvarande vid A. — Slutligen är angående Nya elemen-

tarskolan ej annat att här tillägga, än att man af sista raden i föregående tabell finner, att antalet af dem, som tillhört närmast lägre klass

mindre än den normala tiden, utgjorde	7.7	%
den normala tiden,	66.7	»
mera än den normala tiden,	25.6	»
Summa		100 %.

Af kol. 8 i Tab. 7 och 8 finner man, att antalet af dem, som under året öfvergått från den ena linien till den andra, utgjorde endast 52, d. v. s. 0.5 % af hela antalet flyttade, då detta beräknas till 10,087 (9,879 + 156 + 52). Af dessa 52 öfvergingo 38 från latinlinien till reallinien och 14 tvärtom. Inom 4:e klassen öfvergingo 24, hvaraf 21 till real- och 3 till latin-linien; inom 5:e 11, hvaraf 7 till real- och 4 till latin-linien; inom nedre 6:e 14, hvaraf 10 till real- och 4 till latin-linien; inom öfre 6:e 1 till latin-linien; inom nedre 7:e 1 till latinlinien; inom öfre 7:e 1 till latinlinien. Antagligen skulle dessa tal vinna någon tillökning, om äfven de lärjungar inräknades, hvilkas öfvergång till annan linie skett i sammanhang med öfvergång från ett läroverk till ett annat.

Kol. 9—11 i Tab. 8 kunna läggas till grund för en approximativ beräkning rörande antalet af dem, som vid öfvergången till det nya läsåret ej hade nöjaktigt genomgått sina klasser. Om man dervid frånräknar Stockholms Nya elementarskola och pedagogierna, så uppgår antalet af dem, som vid öfvergången till det nya läsåret flyttades till klasserna 2—7:2 och den 15 September voro kvar vid sina respektive läroverk, till 9,581 samt antalet af dem, som ej erhållit flyttning och den 15 September sutto kvar i klasserna 1—7:1, till 1,883. Det sednare talet utgör således 16.4 % af de båda talens samma. Härvid bör likväl — under hänvisning för öfrigt till den utförligare behandlingen af detta ämne i berättelsen för läsåret 1876—77 (sid. 132 och 133) — erinras derom, att afseende ej fästs vid dem, som vid öfvergången till det nya läsåret *afgått* med eller utan erhållen flyttning.

Af kol. 10 och 11 i Tab. 7 och 8 finner man, att af de lärjungar, som den 1 Februari och den 15 September tillhörde läroverken, hade

20	flyttats enligt beslut vid slutet af höst-t:n 1882
130	» » » » början » vår-t:n 1883
7,565	» » » » slutet » » »
2,175	» » » » början » höst-t:n »

Af hela summan, 9,890, hade således 76.5 % flyttats enligt beslut vid vårterminens slut och 22 % enligt beslut vid höstterminens början. Af de 20 lärjungar, som flyttats enligt beslut vid slutet af höstterminen 1882, tillhörde 19 Nya elementarskolan och 1 Helsingborgs läroverk. Af de 130 lärjungar, som flyttats enligt beslut vid början af vårterminen, tillhörde 14 Nya elementarskolan. Vid de andra läroverken hade således endast 117 (1.2 % af de derstädes flyttade) lyckats begagna sig af den i läroverksstadgan medgifna rättigheten till flyttning vid början af en vårtermin. I de ofvan nämnda antalen äro ej de lärjungar inräknade, hvilkas öfvergång till annan klass skett i sammanhang med

öfvergång till annat läroverk, samt naturligtvis ej heller de, hvilka eljest afgått med betyg på nöjaktigt genomgående af den lemnade klassen.

Antalet inskrifne uppgick enligt kol. 12 i Tab. 7 och 8 till 3,400 under hela kalenderåret 1883, hvaraf 293 (8.6 %) inskrefvos under vårterminen och 3,107 (91.4 %) under höstterminen. Om de under kalenderåret inskrifne fördelas efter klasser, så finner man, att i 1:a klassen inskrefvos 1,906, i 2:a 565, i 3:e 235, i 4:e 247, i 5:e 130, i nedre 6:e 251, i öfre 6:e 30, i nedre 7:e 20 och i öfre 7:e 16. I dessa antal innefattas naturligtvis dels lärjungar, som före inskrifningen icke tillhört något af här ifrågasvarande läroverk, dels lärjungar, som endast öfvergått från ett läroverk till ett annat.

Beträffande slutligen de afgångne lärjungarne, så får man af kol. 14—16 i Tab. 7 och 8 följande fördelning:

från början af vår-t:n 1883 t. o. m. den 31 Jan. ...	42
fr. o. m. den 1 Febr. till vår-t:ns slut	876
under näst följande mellantermin	2,033
från början af höst-t:n t. o. m. den 14 Sept.	192
fr. o. m. den 15 Sept. till höst-t:ns slut	166
under näst följande mellantermin	266
Summa 3,575.	

Sannolikt är, att bland de fr. o. m. den 1 Februari till vårterminens slut afgångne de aldra fleste afgått *vid* terminens slut, sedan flyttning och afgångsexamen redan försiggått. Man finner i sjelfva verket, att bland dessa 876 lärjungar omkring halfva antalet afgått från öfre 7:e klassen. Emedan dessa i de flesta fall aflagt godkänd mogenhets-examen, och emedan bland de från de andra klasserna, särskildt 3:e och 5:e, under sagde tidrymd afgångne äfven rätt många efter all sannolikhet afgått först *vid* terminens slut, torde de tidigare afgångne böra antagas uppgå till högst en fjerdedel af de nämnde 876 lärjungarne, eller m. a. o. till 219. Om man under detta antagande sammanlägger det återstående antalet 657 med antalet af dem, som afgingo under den följande mellanterminen samt från början af höstterminen t. o. m. den 14 September, så får man till summa 2,882. Man kan således säga, att 81 % afgingo vid öfvergången till det nya läsåret. — Om de afgångne fördelas efter klasser, så finner man, att ur 1:a klassen afgingo 253, ur 2:a 347, ur 3:e 499, ur 4:e 490 (329 realister och 161 latinare), ur 5:e 706 (365 r. och 341 l.), ur nedre 6:e 303 (100 r. och 203 l.), ur öfre 6:e 170 (41 r. och 129 l.), ur nedre 7:e 84 (21 r. och 63 l.), ur öfre 7:e 723 (172 r. och 551 l.). Bland dessa voro naturligtvis många, som endast öfvergingo till ett annat läroverk. Särskildt bero de höga talen för klasserna 3 och 5 till en del på detta förhållande. Af den andra tabellen å sid. 17 framgår vid jemförelse mellan lärjungeantalen i kl. 3 och 5 höstterminen 1882 samt i kl. 4 och 6:1 höstterminen 1883, att den verkliga minskningen för »hela läroverket» utgjorde 253 vid öfvergången från 3:e till 4:e och 469 vid öfvergången från 5:e till 6:e.

Här ofvan visades, att antalet inskrifne under kalenderåret 1883 uppgick till 3,400 samt antalet afgångne från

början af vårterminen 1882 till samma tid 1883 till 3,575. Det förra antalet understiger således det sednare med 175. Äfven under de 2 föregående kalenderåren understeg antalet inskrifne de afgångnes antal, nemligen med 23 år 1881 och

med 289 år 1882, hvaremot för hvart och ett af åren 1876—1880 antalet inskrifne öfverskjutit antalet afgångne, nemligen 1876 med 664, 1877 med 509, 1878 med 670, 1879 med 782 och 1880 med 267.

Kap. 12. Mogenhets- och kompletterings-examina.

Tab. 9—12.

Med afseende på dessa examina gällde under år 1883 i det hela taget¹⁾ samma föreskrifter och allmänna anordningar, som under de fyra föregående åren (se berättelsen för läsåret 1879—80, Kap. 17). De vid primäruppgifternas bearbetande följda grundsatserna äro äfven oförändrade, till följd hvaraf det är tillräckligt att här erinra derom, att termen »underkände» blifvit för korthetens skull både i tabeller och text använd i st. för uttrycken »icke berättigade till muntlig examen» och »icke förklarade mogna». Härigenom hafva visserligen bland de underkände inräknats några lärjungar, på hvilka den använda termen ej egentligen passar, men om alla dessa fall lemnas detaljerade uppgifter i anmärkningarna till Tab. 9 och 10. — De ämnen, som under båda terminerna kalenderåret 1883 voro bestämda för den skriftliga examen, äro intagna å Tab. 11 och 12. — Likasom i de två föregående berättelserna hafva äfven denna gång uppgifterna för de båda terminerna i allmänhet ej blifvit skilda, utan sammanarbetade till ett helt för kalenderåret.

Vårterminen 1883 anställdes mogenhetsexamen vid 34 offentliga högre läroverk samt vid 5 af de enskilda läroverk, som egde dimissionsrätt — således vid alla dessa utom ett, nemligen Fjellstedtska skolan i Uppsala. Den skriftliga examen förrättades den 16, 17, 19 och 20 April. Den muntliga examen, som förrättades på dagarne fr. o. m. den 17 Maj t. o. m. den 15 Juni, upptog 1 dag vid 5 offentliga och 4 enskilda läroverk, 2 dagar vid 16 offentliga läroverk samt 3 dagar vid 13 offentliga och 1 enskildt läroverk. Tillsammans åtgingo således 83 examensdagar. Med frånräk-

nande af de alldeles uteblifne examinerades under dessa 83 dagar 797 i mogenhets- och 17 i kompletterings-examen. Antalet censorer utgjorde tillsammans 14 (då en, som för sjukdom måste upphöra, och den i hans ställe tillförordnade räknas som 1). Med hänsyn till särskilda läroverk uppgick deras antal till 2 vid 15 offentliga och 1 enskildt läroverk, till 3 vid 14 offentliga och 2 enskilda, till 4 vid 4 offentliga och 2 enskilda samt till 5 vid 1 offentligt läroverk.

Höstterminen 1883 anställdes både skriftlig och muntlig mogenhetsexamen vid 8 offentliga och 2 enskilda läroverk samt endast skriftlig vid 1 enskildt. Den skriftliga examen förrättades den 16, 17, 19 och 20 November. Den muntliga examen, som förrättades på dagarne fr. o. m. den 6 t. o. m. den 15 December, upptog 1 dag vid 4 offentliga och 2 enskilda läroverk samt 2 dagar vid 4 offentliga läroverk. Tillsammans åtgingo således för den muntliga examen 14 examensdagar. Med frånräknande af de alldeles uteblifne examinerades under dessa 14 dagar 77 i mogenhets- och 7 i kompletterings-examen. Antalet censorer utgjorde tillsammans 6. Med hänsyn till särskilda läroverk uppgick deras antal till 2 vid hvart och ett.

Af de å Tab. 9 och 10 meddelade »Sammandrag rörande mogenhetsexamen» erhåller man följande tabellariska öfersigt för hela kalenderåret.

I mogenhetsexamen år 1883 underkände och godkände.

Linier.	Underkände i		Godkände i muntliga examen.	Summa.
	skriftliga examen.	muntliga examen.		
1:o. Antal.				
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.				
Realister	18	4	167	189
Latinare	38	7	540	585
Båda linierna	56	11	707	774
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.				
Realister	6	—	12	18
Latinare	3	—	41	44
Båda linierna	9	—	53	62

¹⁾ Endast med afseende på realisternas arbeten egde den förändring rum, att det geometriska arbetet flyttades från 3:e dagen till den 2:a och öfersättningsarbetena till främmande lefvande språk från 2:a dagen till den 3:e, hvarigenom uppgifterna för förmiddagen den 3:e dagen (öfersättning till franska eller tyska språket) blefvo gemensamma för latinare och realister. — Den skriftliga examen var således båda terminerna ordnad på följande sätt.

1:a dagen.

Latinlinien: } Uppsats på modersmålet kl. 7:30 f. m.—2 e. m.
Reallinien: }

2:a dagen.

Latinlinien: Latinskt öfersättningsprof kl. 7:30 f. m.—2 e. m.
Reallinien: Två geometriska uppgifter kl. 7:30 f. m.—1 e. m.

3:e dagen.

Latinlinien: En öfersättning till franska eller tyska språket kl. 7:30—11 f. m.
Reallinien: En öfersättning till franska språket kl. 7:30—11 f. m. samt en öfersättning till engelska språket kl. 2:30—6 e. m. eller i stället för ettdera af dessa arbeten en öfersättning till tyska språket.

4:e dagen.

Reallinien: Två algebraiska uppgifter kl. 7:30—12 f. m. samt en uppgift af mekaniskt eller fysikaliskt innehåll kl. 2:30—6 e. m.

Linier.	Underkände i		Godkände i muntliga examen.	Summa.
	skriftliga examen.	muntliga examen.		
C. Privatister.				
Realister	40	12	24	76
Latinare	83	45	44	172
Båda linierna	123	57	68	248
2:o. Procent.				
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.				
Realister	10	2	88	100
Latinare	7	1	92	100
Båda linierna	7	2	91	100
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.				
Realister	33	—	67	100
Latinare	7	—	93	100
Båda linierna	15	—	85	100
C. Privatister.				
Realister	53	16	31	100
Latinare	48	26	26	100
Båda linierna	50	23	27	100

Vid föregående tabell må anmärkas, att bland de absoluta talen förekomma dubbelräkningar, emedan åtskilliga af de till höstterminens examen anmälde äfven voro anmälde redan till vårterminens.

Bland de till Tab. 9 och 10 fogade anmärkningarna kunna följande förtjena att särskildt framhållas. I den skriftliga examen blefvo 3 beträdde med underslef. De läroverk, vid hvilka dessa underslef upptäcktes, voro Nyköpings, Halmstads och Karlstads. Af dem, som gjorde sig skyldiga till denna handling, voro 2 lärjungar vid offentliga läro-

verk och 1 privatist. — Den censorerna gifna rättigheten att i strid med examinerarnas uttalade mening förklara en examinerad vara icke mogen tillämpades i 3 fall, nemligen med afseende på 1 lärjunge vid offentligt läroverk och 2 privatister. Dessutom förekom i 14 fall, nemligen med afseende på 10 lärjungar vid offentliga läroverk, 1 vid enskildt och 3 privatister, att en examinerad, som af examinerarna förklarats mogen, underkändes af en eller två bland censorerna, men godkändes af den eller de andre och således vitsordades såsom mogen. — Bland de i muntliga examen godkände voro 17 flickor (5 realister och 12 latinare). — Såvidt utrönas kunnat, tillhörde alla i muntliga examen godkände statskyrkan utom 1 (vid offentligt läroverk), som tillhörde den katolska trosbekännelsen, och 6 (5 vid offentliga läroverk och 1 privatist), hvilka tillhörde den mosaiska.

Enligt Tab. 7 funnos den 1 Februari 1883 vid de offentliga läroverken 179 realister och 570 latinare i öfre 7:e klassen, således tillsammans 749. Till mogenhetsexamen anmälde sig vårterminen från dessa läroverk 741 lärjungar, hvaraf 179 realister och 562 latinare. Bland dessa blefvo 678 förklarade mogne, hvaraf 159 realister och 519 latinare; bland dessa sednare tillhörde 247 latinlinien utan grekiska och 272 latinlinien med grekiska. — Af de offentliga läroverkens under höstterminen till examen anmälde 34 lärjungar hade samtliga med undantag af 9, som voro lärjungar vid Stockholms Nya elementarskola, anmält sig redan till vårterminens examen. Bland dessa 34 blefvo 29 förklarade mogne, hvaraf 8 realister och 21 latinare; bland dessa sednare tillhörde 15 latinlinien utan grekiska och 6 latinlinien med grekiska. — Efter procent räknadt tillhörde således bland de offentliga läroverkens under året såsom mogne förklarade lärjungar 24 % reallinien, 37 latinlinien utan och 39 latinlinien med grekiska.

De i mogenhetsexamen år 1883 godkändes ålder utvisas af följande tabell.

Linier.	17 år.	18 år.	19 år. (Normal- åldern.)	20 år.	21 år.	22 år.	23 år.	24 år.	25 år.	26 år.	27 år.	28 år.	29 år.	34 år.	37 år.	Summa.
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.																
Realister	3	23	58	34	32	11	4	2	—	—	—	—	—	—	—	167
Latinare.....	20	110	154	118	69	37	12	9	8	—	2	—	—	—	1	540
Summa	23	133	212	152	101	48	16	11	8	—	2	—	—	—	1	707
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.																
Realister	—	2	1	4	2	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	12
Latinare.....	1	8	14	10	3	1	2	—	1	—	1	—	—	—	—	41
Summa	1	10	15	14	5	2	2	1	2	—	1	—	—	—	—	53
C. Privatister.																
Realister	2	1	7	6	3	2	1	1	—	—	—	—	—	1	—	24
Latinare	2	5	6	10	8	5	2	1	1	1	—	2	1	—	—	44
Summa	4	6	13	16	11	7	3	2	1	1	—	2	1	1	—	68

Emedan 18 år utgjorde normalåldern i öfre 7:e klassen vid läsårets början (jfr berättelsen för läsåret 1876—77, sid. 79), utgjorde 19 år normalåldern i samma klass vid läsårets slut och bör således äfven räknas som normalålder för dem, som då eller före kalenderårets slut aflade afgangsexamen. Bland de godkände lärjungarne vid de offentliga läroverken voro således 156 under, 212 i och 339 öfver normalåldern. Motsvarande tal för lärjungarne vid de enskilda läroverken äro 11, 15 och 27 samt för privatisterna 10, 13 och 45.

Af föregående tabell erhåller man följande öfversigt öfver de godkände lärjungarnes medelålder.

Lärjungar.	Realister.	Latinare.	Samtlige.
Vid offentliga läroverk	19'77	19'73	19'74
» enskilda »	20'67	19'76	19'96
Privatister	20'54	20'95	20'81

För de särskilda offentliga läroverken utvisas de godkände lärjungarnes medelålder af följande öfversigt.

Stockholm:		Vexjö	19'61
Norra latinläroverket	19'30	Jönköping	20'29
Södra »	18'75	Lund	19'41
Realläroverket	19'43	Malmö	19'56
Nya elementarskolan	19'45	Karlskrona	19'42
Uppsala	19'36	Kristianstad	20
Gefle	19'36	Helsingborg	19'92
Hudiksvall	18'63	Göteborg: Latinläroverket	20'47
Linköping	19'71	Halmstad	21'22
Norrköping	19'20	Kalmar	19'86
Vestervik	20'10	Karlstad	19'93
Skara	20	Hernösand	19'79
Venersborg	19'79	Östersund	21
Strengnäs	19'43	Umeå	20
Örebro	20'12	Luleå	19
Nyköping	19'59	Sundsvall	20'50
Vesterås	20'67	Visby	19'59
Falun	19'92		

I följande fyra tabeller äro de erhållna betygen be-tecknade på sedvanligt sätt, d. v. s. *A = Berömlig*, *AB = Med beröm godkänd*, *B = Godkänd* och *C = Icke godkänd*.

De *mogenhetsbetyg*, som utdelades åt de i examen godkände, voro följande.

Linier.	A.	AB.	B.	Summa.
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.				
Realister	2	65	100	167
Latinare	30	179	331	540
Summa	32	244	431	707

Allm. läroverken 1883—84.

Linier.	A.	AB.	B.	Summa.
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.				
Realister	—	6	6	12
Latinare	3	16	22	41
Summa	3	22	28	53
C. Privatister.				
Realister	—	3	21	24
Latinare	—	6	38	44
Summa	—	9	59	68

För uppsatsen på *modersmålet* utdelades följande betyg.

Linier.	A.	AB.	B.	C.	Summa.
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.					
Realister	1	29	151	5	186
Latinare	12	116	440	15	583
Summa	13	145	591	20	769
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.					
Realister	—	1	16	—	17
Latinare	2	10	32	—	44
Summa	2	11	48	—	61
C. Privatister.					
Realister	—	4	42	15	61
Latinare	—	10	106	35	151
Summa	—	14	148	50	212

Vid jämförelse med tabellen å sid. 23 finner man, att hela antalet afgifna betyg är något lägre än hela antalet an-mälde. Skiljaktigheten beror — likasom i följande betygs-tabeller — derpå, att åtskilliga af de anmälda af en eller annan anledning ej erhöilo betyg. Slutligen må anmärkas, att antalet af dem, som erhöilo högre betyg än »*Godkänd*» utgjorde bland de offentliga läroverkens realister 16 % och bland samma läroverks latinare 22 %.

Censorernas berättelser öfver verkställda examina voro äfven för vår- och höst-terminen 1883 åtföljda af tabeller, som utvisade, huru många lärjungar hade skrivit öfver hvar och ett af de för uppsatsen på modersmålet gifna ämnena, och hvilka betyg blifvit vid hvarje särskildt ämne utdelade. Af dessa tabeller, som för hvardera terminen om-fatta alla de läroverk, der skriftlig examen anställts, erhåller man följande öfversigt¹⁾.

¹⁾ Om man enligt den nyss lemnade tabell, der betygen öfver uppsatsen på modersmålet äro fördelade efter lärjungegrupper, sammanlägger antalen inom de särskilda betygsgraderna, erhåller man respektive 15, 170, 787 och 70, eller tillsammans 1,042. Vid dylik sammanläggning enligt den nu lemnade ämnes-tabellen erhåller man åter respektive 15, 175, 785 och 70, eller tillsammans 1,045. Skiljaktigheterna bero derpå, att mellan läroverkens tabeller öfver den skriftliga examen och censorernas ofvan nämnda (ej i allo felfria) tabeller före-komma några stridigheter, som ej kunnat vid bearbetningen undanröjas.

Ä m n e n.	A.	AB.	B.	C.	Summa.
Vårterminen 1883.					
1. Judendomens förhållande till he- dendom och kristendom.	—	12	29	8	49
2. Hvilka rättigheter och skyldig- heter innefattades i den romerska medborgarerätten under republi- kens tid?	1	4	14	—	19
3. Kongressen i Wien (1814—1815) och dess betydelse för den poli- tiska ställningen i Europa.	3	33	179	8	223
4. Maria Teresia talar till de un- gerska ständerna på riksdagen i Pressburg (Tal).	—	18	109	2	129
5. Slaget vid Helsingborg år 1710.	1	26	178	8	213
6. Erik Gustaf Geijer såsom histo- rieskrifvare och skald.	8	41	76	7	132
7. Jemförelse mellan den episka och den lyriska diktarten.	—	4	3	—	7
8. Om ebb och flod.	—	6	21	2	29
9. Ungdomen, lifvets vär.	1	24	86	18	129
Summa	14	168	695	53	930
Höstterminen 1883.					
1. Johannes Döparens personlig- het, sådan den tecknas i evange- lierna.	1	—	—	—	1
2. Redogör för hufvudinnehållet i första boken af Virgilius Aeneid!	—	1	5	—	6
3. Karakteristik af Konung Henrik VIII af England.	—	2	8	1	11
4. Arvid Horn såsom statsman.	—	1	4	—	5
5. Slaget vid Lützen.	—	2	64	8	74
6. Den vetenskapliga odlingen och dess förnämsta målsmän i Sverige under frihetstiden.	—	1	1	—	2
7. Om rofdjurens egendomligheter i jemförelse med andra djurslag.	—	—	1	4	5
8. Utveckla betydelsen af Solons sats, att ingen bör prisas lycklig före sin död!	—	—	7	4	11
Summa	1	7	90	17	115

För de skriftliga arbeten, hvilka *latinarne* hade att utöfver uppsatsen på modersmålet verkställa, utdelades de betyg, som utvisas af följande tabell.

Skrifning.	A.	AB.	B.	C.	Summa.
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.					
Latinsk	3	142	415	23	583
Tysk	1	6	1	—	8
Fransk	10	138	371	57	576

Ä m n e n.	A.	AB.	B.	C.	Summa.
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.					
Latinsk	—	9	32	3	44
Tysk	—	—	—	—	—
Fransk	1	17	21	5	44
C. Privatister.					
Latinsk	—	6	102	43	151
Tysk	—	3	12	4	19
Fransk	1	9	73	50	133

Öfversättningar till både tyska och franska verkställdes af 1 lärjunge vid offentligt läroverk samt 1 privatist. Öfversättningar till både franska och engelska verkställdes af 2 lärjungar vid offentligt läroverk.

För de skriftliga arbeten, hvilka *realisterna* hade att utöfver uppsatsen på modersmålet verkställa, utdelades de betyg, som utvisas af följande tabell.

Skrifning.	A.	AB.	B.	C.	Summa.
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.					
Tysk	—	2	6	—	8
Fransk	1	44	116	22	183
Engelsk	2	55	123	1	181
Matematisk	1	60	112	13	186
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.					
Tysk	—	1	—	—	1
Fransk	—	1	5	10	16
Engelsk	1	4	8	4	17
Matematisk	—	2	10	5	17
C. Privatister.					
Tysk	—	1	2	2	5
Fransk	—	3	23	31	57
Engelsk	1	7	34	16	58
Matematisk	—	8	37	15	60

Med afseende på den muntliga examen är här endast att nämna följande. I hebreiska språket examinerades 37 lärjungar vid offentliga läroverk. I engelska språket examinerades 93 bland de offentliga läroverkens greker; bland samma läroverks icke-greker blefvo naturligtvis alla, som i den muntliga examen deltog, häri examinerade, då för dessa lärjungar läsningen af engelska språket varit obligatorisk.

Uppgifter om de under år 1883 efter aflagd godkänd mogenhetsexamen afgångne lärjungarnes lefnadsbanor närmast efter afgången äro lemnade endast från följande 3 läroverk. Gefle läroverk meddelar, att af dess 11 lärjungar — 3 greker, 5 icke-greker och 3 realister — 5 (2 greker och 3 icke-greker) öfvergått till universitet, 1 (realist)

till Tekniska högskolan, 1 (d:o) till Skogsinstitutet, 1 (d:o) till mekanisk fabrik, 1 (icke-grek) till militäryrket, 1 (d:o) till kontor och 1 (grek) emigrerat till Amerika. Hudiksvalls läroverk meddelar, att af dess 8 lärjungar — 4 greker och 4 icke-greker — 6 (4 greker och 2 icke-greker) afgått till universitet, 1 (icke-grek) till apotek och 1 (d:o) blifvit lärare i enskildt hus och ämnade välja praktisk bana. Vesterviks läroverk meddelar, att af dess 10 lärjungar — alla realister — 5 öfvergått till universitet, 1 till postverket, 1 till jernvägsbyrå, 1 till handelskontor och 2 ej uppgifvit lefnadsbana. Alla dessa 29 lärjungar aflade examen vårterminen. — I sammanhang med detta ämne må nämnas, att Hudiksvalls läroverk meddelat en redogörelse för de under de 10 åren 1865—1874 från läroverket utexaminerade lärjungarne, utvisande bland annat, att 36 af 50 hade fortsatt sina studier vid universitet eller fackskola.

För de kompletteringsexamina, som anställdes i sammanhang med afgangsexamina vår- och höst-terminen 1883, finnes redogjordt å Tab. 9 och 10. Ur der meddelade uppgifter erhålles följande sammandrag för hela kalenderåret.

Ä m n e n.	Anmälde.	Godkände.
Latin	12	11
Grekiska	1	1
Franska	4	4
Matematik och fysik å klassiska linien	10	6
Summa	27	22

Skillnaden mellan antalet anmälde och antalet godkände utgöres af 3 uteblifne (från den muntliga examen) samt af 2 underkände (i den muntliga examen).

Kap. 13. De utan aflagd mogenhetsexamen afgangne lärjungarnes tillämnade lefnadsbanor närmast efter afgangen, m. m.

Tab. 13.

Tabellbilagan till detta kapitel är utarbetad efter samma grundsatser, som den motsvarande i förra berättelsen. Emedan tidsgränserna för Tab. 13 äro alldeles desamma, som för afgangskolumnerna i Tab. 7 och 8, då dessa två tabeller betraktas såsom ett sammanhängande helt, borde man egentligen klass för klass erhålla en fullständig öfverensstämmelse mellan antalen afgangne enligt Tab. 7 och 8 å den ena sidan samt Tab. 13 å den andra, då man nemligen för öfre sjunde klassen äfven medräknar dem, som enligt Tab. 9 och 10 afgått efter aflagd godkänd mogenhetsexamen. Men på grund af åtskilliga — ehuru för det mesta smärre — stridigheter i primäruppgifterna har detta ej låtit sig göra. Likväl hafva i slutsummorna stridigheterna i det närmaste motvägt hvarandra, så att hela antalet afgangne enligt Tab. 7 och 8 uppgår till 3,575 (= 2,951 + 624) samt enligt Tab. 9, 10 och 13 till 3,574 (= 678 + 29 + 2,867).

Hela antalet af de utan aflagd mogenhetsexamen afgangne lärjungarne uppgår enligt Tab. 13 till 2,867. Bland desse afgingo 64 genom döden. På grund af primäruppgifternas ofullständighet eller obestämdhet hafva 971 (34 %) ej kunnat fördelas; dock har om 175 af dessa uppgifvits, att de afgått till »näringar» eller »praktiskt yrke» eller dylikt utan närmare bestämning.

Beträffande de särskilda kolumnerna är följande att här nämna. Bland de 636 lärjungar, som äro uppförda i kol. 2, ämnade 609 öfvergå från ett till ett annat af de till denna berättelse hörande läroverk samt således icke afgå från läroverket. Endast i 27 af de till denna kolumn hörande fallen omnämnas öfvergång till läroverk af andra slag (5

till folkskolelärare-seminarium, 2 till folkhögskola, 19 till folkskola och 1 till utländskt läroverk). Hela antalet af de jemlikt kol. 3—13 afgangne utgör 171 i 1:a klassen, 248 i 2:a, 354 i 3:e, 398 i 4:e, 483 i 5:e, 272 i nedre 6:e, 145 i öfre 6:e, 84 i nedre 7:e och 12 i öfre 7:e, eller tillsammans 2,167. Dock bör erinras derom, att bland de 971 lärjungarne i kol. 13 äfven kunna finnas ganska många, som i verkligheten äro likställda med dem i kol. 2, eller m. a. o. icke afgingo från läroverket.

Ehuru det ej egentligen hör till här ifrågavarande ämne, kan dock med afseende på dem, som afgått från de femklassiga läroverkens 5:e klass samt från de treklassiga läroverkens 3:e klass, nämnas, att vid 10 femklassiga och 4 treklassiga läroverk tydligt af uppgifterna framgår, att ett visst antal af dessa lärjungar afgått med betyg att hafva nöjaktigt genomgått förenämnda respektive klasser och således (jemlikt § 33, mom. 2, af läroverksstadgan) med rättighet att för intagning vid näst följande termins början i närmast högre klass inom högre läroverk njuta detta betyg till godo utan särskild inträdespröfning. Detta är förhållandet med 162 lärjungar från de förra läroverkens 5:e klass samt med 24 lärjungar från de sednare läroverkens 3:e (eller högre) klass. — Om 1 lärjunge finnes angifvet, att han på rektors inrådan lemnat läroverket; om 31 att på dem tillämpats läroverksstadgans 34 § (skilsmessa från läroverket på grund af för lång tid i klassen).

Beträffande de upplysningar, som utöfver det här ofvan meddelade kunna erhållas af Tab. 13, torde det vara tillräckligt att hänvisa till sjelfva tabellen.

D. Ekonomiska förhållanden.

Kap. 14. Läroverkens särskilda kassor, m. m.

Årsredogörelsernas uppgifter om nya donationer till läroverken äro sammanställda i nedanstående tabell. Vid utarbetandet af denna tabell och de motsvarande i föregående berättelser har iakttagits att endast medräkna de donationer, hvilkas afkastning anslagits till stipendier, premier eller understöd, men icke sådana, som afse andra ändamål (t. ex. anskaffande af materiel), att ej taga i beräkning löften eller testamentariska förordnanden om framdeles utfallande donationsbelopp samt att ej medräkna tillfälliga gåfvor, afsedda att i sin helhet utdelas såsom premier eller understöd åt lärjungarne, och ej heller andra till premie- och fattig-kassorna lemnade gåfvor, hvilka ej synas hafva blifvit kapitaliserade. De till Kammarrätten insända räkenskaperna hafva i en del fall rådfrågats.

Läroverk.	Kapital.	Anmärkingar.
Stockholm:	Kronor.	
Nya elementarskolan.....	412	Till förökande af en stipendiefond.
Uppsala	104	Premiefond.
»	150	Till premie- och fattig-kassan.
Enköping.....	1,500	Stipendiefond.
Söderköping	3,000	»
Vimmerby	1,692	Till förökande af en stipendiefond.
Venersborg	500	Premiefond.
Örebro.....	6,680	4 stipendiefonder.
Falun	10,000	Stipendiefond.
Vexjö	714	Premiefond.
Malmö.....	3,000	2 stipendiefonder.
Trelleborg	500	Stipendiefond.
Engelholm	500	»
Göteborg:		
Latinläroverket	50,000	Stipendiefond.
Femklassiga läroverket ...	500	Premiefond.
Karlstad	1,000	Stipendiefond.
Filipstad	1,000	»
Östersund	3,000	»
Umeå	110	Till förökande af en stipendiefond.
Luleå	20	» » » » »
Sundsvall.....	1,000	Stipendiefond.
»	120	Till förökande af en stipendiefond.
Summa	85,502	

Vid denna tabell är följande att anmärka. Det vid Göteborgs Latinläroverk upptagna beloppet donerades redan under perioden 1881—82, men har af skäl, som i berättel-

sen för sagde period angifvits, först nu kunnat medräknas. Kalmar läroverk mottog under hithörande period en stipendiefond af 3,000 kronor; men detta belopp är ej här ofvan intaget, emedan den utgående afkastningen bildar ett akademiskt stipendium.

Om man sammanställer slutsummorna i denna tabell och de motsvarande i föregående berättelser, erhåller man följande öfversigt öfver de donationer, som för de angifna ändamålen under de åtta perioderna kommit läroverken till godo.

1876—77	Kronor	48,764
1877—78	»	75,007
1878—79	»	36,135
1879—80	»	64,681
1880—81	»	63,410
1881—82	»	21,647
1882—83	»	106,259
1883—84	»	85,502

Summa Kronor 501,405.

Denna slutsumma, ehuru betydlig, är likväl att anse som ett minimivärde af hithörande belopp. Det har nemligen vid rådfrågandet af de till Kammarrätten insända räkenskaperna en eller annan gång befunnits, att donationer af hithörande art kommit läroverken till godo utan att vara i årsredogörelserna omnämnda. Ett fullständigt genomgående, år för år, af samtliga stiftsstyrelsernas och läroverkens räkenskaper, hvilket likväl blefve allt för tidsödande, skulle måhända medföra uppdagandet af flera sådana fall. Dock skulle derigenom ingen kännedom vinnas om sådana i årsredogörelserna möjligen förbigångna donationer, som ej förvaltas af stiftsstyrelserna eller läroverken.

Ställningen under år 1883 i den »Kungl. och Hvitfeldtska stipendie-inrättningen» (jfr förra berättelsen, sid. 28) utvisas af följande räkenskapssammandrag, i hvilket såsom behållning räknats utlånade medel, fordringar och kontanter, men icke värdet på inrättningens säterier, hemman m. m. Behållning vid årets början: 198,100 kr. 68 öre; inkomster: 37,748 kr. 83 öre; utgifter: 25,631 kr. 40 öre; behållning vid årets slut: 210,218 kr. 11 öre.

Inkomstsumman innefattar följande poster:

Räntor å utlånade medel, m. m.....	Kronor.	9,870.63
Arrenden m. m.....		28,359.42
Afgår: Afkortning för fattigdom m. m.....		481.22
		27,878.20

Summa 37,748.83.

I den första inkomsttitteln är inräknadt ett mindre belopp, utgörande vinst genom inlösen af utlottade obligationer. — Om utgiftssumman — likasom i förra berättelsen — fördelas under 3 hufvudtittlar, nemligen för det första utgifter till diverse med stiftelsen afsedda ändamål (»Stipendier m. m.»), för det andra utgifter, som äfven vanliga egare få vidkännas vid brukandet af jordegendom (»Diverse afbränningar»), och för det tredje utgifter, som inrättningen har

att bestrida i sin egenskap af förvaltande embetsverk, såsom löner, arvoden och pensioner m. m. (»Diverse förvaltningskostnader»), så erhåller man följande poster:

	Kronor.
Stipendier m. m.....	17,339·12
Diverse afbränningar	936·79
Diverse förvaltningskostnader	7,355·49
	Summa 25,631·40.

Kap. 15. Omkostnaderna för läroverken.

Med afseende på de anslag, som äro upptagna i den vid 1882 års Riksdag upprättade riksstaten för år 1883, är följande att nämna.

Såsom *Reservationsanslag* till de allmänna läroverken var förut å ordinarie stat under titeln »Anvisning i kontant» uppfördt ett belopp af 2,734,428 kronor. Härtill lades i riksstaten för 1883 följande anslag:

För lärares uppflyttning i högre lönegrad en-

ligt gällande grunder..... Kr. 50,000.
Beloppet blef således ökad till 2,784,428 kronor. — De under titeln »Indelning och dermed jemförlig anvisning, på *förslag*» upptagna 8,400 kronor bibehöllos till oförändradt belopp. Hela detta reservationsanslag utgjorde således enligt riksstaten för år 1883:

	Kronor.	öre.
Anvisning i kontant	2,784,428	—
Indelning och dermed jemförlig anvisning, på <i>förslag</i> :		
Friheter och kyrkotionde.....	7,320	—
Ersättningar	1,080	—
Summa	2,792,828	—

Nyssnämnda tilläggsbelopp — 50,000 kronor — utgör tillökning i de för hithörande läroverk anslagna medel, ty det återfinnes icke såsom extra ordinarie anslag i riksstaten för 1882, och är att anse såsom förökning af tillgångarne för bestridande af de utgifter, som i berättelsen för läsåret 1876—77 kallats »Allmänna lönestaten». Tilläggsanslaget beviljades i öfverensstämmelse med Kungl. Maj:ts derom gjorda framställning. Deremot afslog Riksdagen Kungl. Maj:ts framställningar om uppförande på ordinarie stat af *dels* (jfr här nedan) 643,000 kr. för tillämpning af ny lönereglering, i hvad den afsåge lärare vid de högre och de femklassiga allmänna läroverken, *dels* 47 kr. för beredande af lönefyllnad åt rektor vid högre allmänna läroverket i Lund i stället för ett förut från domkyrkan derstädes utgående lönebidrag.

I förenämnda reservationsanslag ingår ett belopp af 20,500 kr. till praktisk utbildning af blifvande elementarlärare (se berättelsen för läsåret 1882—83, sid. 28). I anledning deraf må här, såsom fortsättning af förut meddelade uppgifter om omkostnaderna för profåret, nämnas, att genom Kungl. bref af den 29 Juni 1883 anordnades 9,215

kr. till arvoden åt profärsföreståndare och biträdande lärare och 400 kr. till inköp af pedagogisk litteratur samt genom Kungl. bref af den 18 Januari 1884 9,910 kr. för förstnämnda ändamål. Utgifterna för år 1883 utgjorde således tillsammans 19,525 kronor.

Såsom i föregående berättelse (sid. 28) är omnämndt, företedde allmänna läroverkens ordinarie anslag vid 1882 års slut en reservation af 12,161 kr. 47 öre; vid 1883 års slut hade denna reservation ökats till 129,439 kr. 16 öre.

Riksstaten för 1883 upptager såsom extra ordinarie anslag till allmänna läroverken:

- 1) Till löneförbättring för lärarne vid de allmänna läroverken..... Kr. 336,975
- 2) Till resestipendier åt lärare i främmande lefvande språk .....
- 3) Till arvoden åt extra lärare .....

Summa Kr. 382,975.

Angående det första af dessa anslag är här att nämna följande. I en till Riksdagen afgifven proposition af den 9 Januari 1883 (Kungl. skrifvelsen N:o 17) hade Kungl. Maj:t föreslagit bland annat, att Riksdagen — under förutsättning att lärjungarne vid de allmänna läroverken och de tvåklassiga pedagogierna skulle från och med vårterminen 1883 utom förut bestämda afgifter erlægga en ny terminlig afgift efter vissa uppgifna grunder — måtte *dels* för tillämpning af ny lönereglering för lärare vid de högre och de femklassiga allmänna läroverken å ordinarie stat bevilja förhöjning af anslaget till de allmänna läroverken med 643,000 kr., *dels* ock för beredande af tillfällig löneförbättring åt lärare vid de treklassiga allmänna läroverken och vid de två- och en-klassiga pedagogierna å extra stat för år 1883 anvisa för de treklassiga allmänna läroverken 50,500 kr. och för pedagogierna 21,000. Genom ett sednare meddelande från Ecklesiastik-departementet, der ytterligare beräkningar verkstälts, sedan Kungl. Maj:t fattat beslut om lärares uppflyttning i högre lönegrad, nedsattes det begärda anslagsbeloppet för de högre och femklassiga läroverken till 624,950 kr., för de treklassiga läroverken till 49,000 samt för pedagogierna till 17,500. — Sedan Riksdagens Kamrar i afseende på frågan om Riksdagens medgifvande till införande af ökade terminsavgifter vid de allmänna läroverken och de tvåklassiga pedagogierna samt om dessa avgifters användning stannat i olika beslut af den

beskaffenhet, att frågan i följd deraf för ifrågavarande Riksdag förfallit, beslöt Riksdagen att förberedande af löneförbättring för lärarne vid de allmänna läroverken med hälften af de belopp, som blifvit af Kungl. Maj:t föreslagna, på extra stat för år 1883 anvisa 336,975 kr. såsom förhöjning i anslaget till de allmänna läroverken. Deremot vann Kungl. Maj:ts förslag om anvisande af anslag till löneförbättring för lärarne vid pedagogierna icke Riksdagens bifall.

Det andra af ofvan upptagna anslag, som genom Kungl. bref af den 8 December 1882 blef fördeladt i 7 stipendier, nemligen 1 å 1,500 kr. och 6 å 750 kr. hvarterdera, förekommer såsom extra ordinarie anslag äfven å alla föregående riksstater från och med den för 1876. — Det tredje anslaget, som föregående år utgick med lika summa, utgör en förstärkning af de medel, som till ett belopp af 100,000 kr. redan voro för samma ändamål anvisade på ordinarie stat under förutnämnda reservationsanslag (jfr berättelsen för läsåret 1878—79, sid. 36). — Båda de sist omnämnda anslagen beviljades i öfverensstämmelse med Kungl. Maj:ts derom gjorda framställningar.

Såsom ofvan visats, uppgick reservationsanslagets slutsumma enligt riksstaten för 1882 till 2,742,828 kronor (= 2,734,428 + 8,400) samt enligt riksstaten för 1883 till 2,792,828 kr., hvilka tal således utvisa en tillökning af 50,000 kronor. Om man dertill lägger de 336,975 kr., hvarmed den extra ordinarie staten ökades, så uppgår hela tillökningen till 386,975 kronor.

Ställningen i den utom statsregleringen och Rikshufvudboken stående räkning, som i Statskontoret föres öfver influtna examensafgifter och öfver dermed bestridda utgifter, utvisas för 1883 af följande sammandrag.

	Kronor.	öre.
Debet.		
Behållning vid årets början	4,897	67
Influtna examensafgifter	22,260	—
Summa	27,157	67
Kredit.		
Utgifter	18,638	66
Behållning vid årets slut	8,519	01
Summa	27,157	67

Härvid är dock att märka, att räkningen upprättats med hänsyn till inkomster och utgifter, som *under* sjelfva räk-

skapsåret till Statskontoret influtit eller derifrån utbetalts, men utan hänsyn till hvilket examensår medlen egentligen tillhöra. En närmare redogörelse för detta ämne torde likväl vara obehöflig. — Af utgiftssumman åtgingo 18,548 kr. 66 öre till arvoden samt rese- och traktaments-ersättningar åt censorerna samt 90 kr. till arvoden åt lärare för kompletteringsexamen.

Det å ordinarie stat stående anslaget till »Pedagogier och folkskolor», af hvilket — såsom i berättelsen för läsåret 1876—77 (sid. 191 och följ.), närmare visats — en mindre del utgår till andra läroverk, än de egentliga pedagogierna, är i riksstaten för 1883 upptaget till alldeles samma belopp som i riksstaten för 1882 och var till följd deraf sålunda sammansatt:

	Kronor.	öre.
Anvisning i kontant	62,677	—
Indelning och dermed jemförlig anvisning, på <i>förslag</i> :		
Friheter och kyrkotionde	5,350	—
Ersättningar	5,200	—
Summa	73,227	—

På de egentliga pedagogierna är för år 1883 (likasom för 1881 och 1882) enligt Statskontorets s. k. Statsliggare uppförd hela »Anvisning i kontant» utom 5,166 kr. 55 öre¹⁾, men ingen del af de två andra posterna. — Med afseende på en af Kungl. Maj:t gjord, men af Riksdagen icke beviljad, framställning om anvisande på extra stat för år 1883 af 21,000 kr. för beredande af tillfällig löneförbättring åt lärare vid de två- och en-klassiga pedagogierna är det tillräckligt att hänvisa till förra afdelningen af detta kapitel.

Det belopp, som jemlikt Kungl. brefvet af d. 9 Juni 1871 (jfr berättelsen för läsåret 1876—77, sid. 192) blef till detta anslag under år 1883 öfverfördt från reservationsanslaget för allmänna läroverken, utgjorde 7,868 kronor 98 öre.

¹⁾ Vid utarbetandet af de två föregående berättelserna beräknades det motsvarande beloppet till 5,184 kr. 55 öre, emedan af förbiseende en post på 18 kr. medräknades, hvilken upphörde med år 1880.

Stockholm den 8 Oktober 1888.

Simon Nordström.

Constans Falk.

TABELL-BILAGOR.

Tab. 1. Antal afdelningar öfver det normala höstterminen 1883.

Läroverk.	Klasser och linier.														Summa.				
	1	2	3	4		5		6:1		6:2		7:1		7:2		Gemens. linie.	Real- linie.	Latin- linie.	Summa.
	Gemensam linie.			R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.				
A. Högre allmänna läroverk.																			
Stockholm:																			
Norra latinläroverket	1	2	2	1	1	—	—	—	2	—	2	—	1	—	1	5	1	7	13
Södra „	1	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	3	—	1	4	4
Realläroverket	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	1	—	4	—	4	4
Nya elementarskolan.....	—	$\frac{1}{4}$	1	$1\frac{3}{4}$	—	—	$\frac{1}{4}$	—	—	—	$\frac{1}{4}$	—	—	—	$1\frac{1}{4}$	$1\frac{3}{4}$	$\frac{1}{2}$	$3\frac{3}{4}$	$3\frac{3}{4}$
Uppsala	1	1	1	—	1	—	1	—	1	—	1	—	1	—	3	—	5	8	8
Gefle	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	2
Linköping	1	1	1	—	1	—	1	—	1	—	1	—	1	—	3	—	6	9	9
Norrköping	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	2
Skara	—	1	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	2	—	3	5	5
Örebro	1	1	1	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3	1	2	6	6
Vesterås	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2	2
Vexjö	—	1	1	—	1	—	1	—	1	—	1	—	1	—	2	—	5	7	7
Jönköping	—	1	1	—	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	2	—	4	6	6
Lund	1	1	1	—	2	—	2	—	1	—	1	—	1	—	3	—	8	11	11
Malinö.....	1	2	2	—	1	—	1	—	$\frac{1}{2}$	—	$\frac{3}{4}$	—	—	—	5	—	$3\frac{1}{4}$	$8\frac{1}{4}$	$8\frac{1}{4}$
Karlskrona	—	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1
Kristianstad	—	1	1	—	$\frac{3}{4}$	—	$\frac{3}{4}$	—	—	—	—	—	—	—	2	—	$1\frac{1}{2}$	$3\frac{1}{2}$	$3\frac{1}{2}$
Helsingborg	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	2
Göteborg:																			
Latinläroverket	—	1	1	—	1	—	1	—	2	—	2	—	1	—	2	—	8	10	10
Realläroverket.....	1	1	2	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	4	5	—	9	9
Halmstad	—	—	$\frac{3}{4}$	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	$\frac{3}{4}$	—	—	$\frac{3}{4}$	$\frac{3}{4}$
Kalmar	1	1	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	3	—	3	6	6
Karlstad	—	1	1	—	1	—	1	—	—	—	$\frac{1}{4}$	—	1	—	2	—	$3\frac{3}{4}$	$5\frac{3}{4}$	$5\frac{3}{4}$
Östersund	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1
Sundsvall	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	2
Visby	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	2
Summa	11	$22\frac{3}{4}$	$25\frac{1}{4}$	$5\frac{3}{4}$	$13\frac{3}{4}$	2	13	2	$12\frac{3}{4}$	1	$11\frac{1}{4}$	1	7	1	$4\frac{1}{2}$	59	$12\frac{3}{4}$	62	$133\frac{3}{4}$
B. Femklassiga allmänna läroverk.																			
Stockholm:																			
Jakob	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	2
Ladugårdslandet.....	1	2	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	1	—	6	6
Karlshamn	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	2
Göteborg	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	3	3
Summa	3	5	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	1	—	13	13
Summornas summa	14	$27\frac{3}{4}$	$29\frac{1}{4}$	$6\frac{3}{4}$	$13\frac{3}{4}$	2	13	2	$12\frac{3}{4}$	1	$11\frac{1}{4}$	1	7	1	$4\frac{1}{2}$	71	$13\frac{3}{4}$	62	$146\frac{3}{4}$

Ann. Då vid något läroverk en årsafdelning varit delad i s k. parallelafdelningar, har i tabellen utsatts det tal, hvarmed antalet öfverskjutit det normala, således 1 eller 2, allt efter som parallelafdelningarna varit 2 eller 3. Då en årsafdelning endast under en del af läsöfningstimmarna varit delad i 2 parallelafdelningar, har utsatts ett bråk, som (approximatift) anger, huru stor del de timmar, under hvilka delning egt rum, utgjort af hela antalet timmar för läsevecka i enkel afdelning. Efter likartade grunder har förfarits, då antalet parallelafdelningar utgjort 2 under en del af läsöfningstimmarna, men 3 under återstoden; således har då utsatts 1 + ett bråk.

Tab. 2. Lärarnes antal höstterminen 1883.

Anm. 1. Ordinarie och vikarierande lärare äro ej här skilda.

2. Tecknet * (i kolumnerna för extra lärare och för lärare i teckning och musik) utmärker, att undervisningen bestrids af qvinna.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Läroverk.	Rektorer.	Lektorer.	Adjunkter.	Extra lärare.	Öfningslärare i			Öfrige.	Summa.	Anmärkingar.
				Teckning.	Musik.	Gymn. o. mil.-öfvar.				
A. Högre allmänna läroverk.										
Stockholm:										
Norra latinläroverket.....	1	7	7	14	1	1	2	1	34	Kol. 8: En hufvudlärare (ordinarie gymn.-lärare vid Nya elem.-skolan) och en biträdande, aflönad af statsmedel. — Kol. 9: Särskild skrifflärare, samma som vid Nya elem.-skolan.
Södra »	1	7	7	4	1	1	1	—	22	Kol. 3: En lektor med minskad tjänstgöring och hans vikarie äro här räknade som 1. — Kol. 7: Läraren (ord.) derjemte t. f. musklärare vid Realläroverket.
Realläroverket.....	1	4	7	3 2	1	1	1	—	20	Kol. 5: Öfre raden afser e. o. lektorer. — Kol. 7: Se anm. vid Södra latinläroverket.
Nya elementarskolan.....	1	7	11	—	1	1	1	1	23	Kol. 4: En adjunkt med minskad tjänstgöring och hans vikarie äro här räknade som 1. — Kol. 8: Undervisningen har bestrids af Gymn. Centr.-institutet. — Kol. 9: Särskild skrifflärare; se Norra latinläroverket.
Uppsala	1	7	16	5	1	1	2	—	33	Kol. 8: En ordinarie och en biträdande, aflönad af statsmedel.
Gefle.....	1	7	9	3	*1	1	1	—	23	
Hudiksvall	1	4	7	—	1	1	1	—	15	
Linköping	1	7	14	6	1	1	2	1	33	Kol. 8: En ordinarie och en biträdande, aflönad af statsmedel. — Kol. 9: Särskild bibliotekarie med 1 timme i läseämne.
Norrköping	1	6	10	4	*1	1	1	—	24	
Vestervik.....	1	3	7	—	*1	1	1	—	14	Kol. 7 o. 8: Samma person (tjänstledig) ordinarie lärare i musik och i gymnastik.
Skara	1	7	15	—	1	1	1	—	26	
Venersborg	1	5	10	1	*1	1	1	—	20	
Strengnäs	1	7	7	—	*1	1	1	—	18	
Örebro	1	7	17	—	1	1	1	—	28	
Nyköping	1	5	8	—	*1	1	1	—	17	
Vesterås	1	7	10	—	1	1	1	—	21	
Falun	1	5	11	—	1	1	1	—	20	
Vexjö	1	7	12	2	1	1	2	—	26	Kol. 8: En ordinarie och en biträdande, aflönad af statsmedel.
Jönköping	1	7	13	6	1	1	1	1	31	Kol. 9: Särskild skrifflärare.
Lund	1	7	15	6	2	1	2	—	34	Kol. 6: En ordinarie och en extra, aflönad af statsmedel. — Kol. 8: En ordinarie och en biträdande, aflönad af statsmedel.
Malmö	1	6	14	5	1	1	2	—	30	Kol. 8: En ordinarie och en biträdande, aflönad af statsmedel.
Karlskrona	1	6	10	3	1	1	1	—	23	
Kristianstad	1	5	10	2	1	1	1	—	21	
Helsingborg.....	1	4	7	7	1	1	1	—	22	
Göteborg:										
Latinläroverket	1	7	11	9	1	1	1	—	31	
Realläroverket.....	1	2	7	9	2	1	1	—	23	Kol. 6: En ordinarie och en extra, aflönad af statsmedel. — Kol. 7: Dessutom en biträdande lärare, aflönad af den ordinarie.
Halmstad.....	1	4	7	2	1	1	1	—	17	Kol. 6: Dessutom 1 biträdande lärare (derjemte vik. gymn.-lärare), aflönad af statsmedel.
Kalmar	1	7	14	1	1	1	1	—	26	
Karlstad	1	7	9	8	2	1	1	—	29	Kol. 6: En ordinarie och en extra, aflönad af statsmedel.
Hernösand	1	6	7	—	1	1	1	—	17	Kol. 6 o. 8: Samma person ordinarie lärare i teckning och i gymnastik.
Östersund	1	5	8	1	1	1	1	—	18	
Umeå	1	5	8	2	1	1	1	—	19	Kol. 6: En af lektorerna ordinarie teckningslärare.
Luleå	1	4	6	—	1	1	1	—	14	
Sundsvall.....	1	4	6	2	1	1	1	—	16	Kol. 5: Deraf 1 aflönad af staden.
Visby	1	5	10	3	*1	1	1	—	22	
Summa	35	200	347	110	38	35	41	4	810	

Tab. 2 (forts.). Lärarnes antal höstterminen 1883.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Läroverk.	Rektorer.	Kolleger.	Extra lärare.	Öfningslärare i			Öfrige.	Summa.	Anmärkingar.
				Teckning.	Musik.	Gymn. o. mil.-öfvar.			
B. Femklassiga allmänna läroverk.									
Stockholm:									
Jakob	1	6	1	1	1	1	1	12	Kol. 5: Samma lärare som vid Ladugårdslandet; på båda ställena tillförordnad. — Kol. 7: Gymn. Centr.-institutet. — Kol. 8: Särskild skrifårare.
Katarina	1	7	—	1	1	1	1	12	Kol. 8: Särskild skrifårare; samma som vid Ladugårdslandet.
Ladugårdslandet	1	7	{ 6 *1	1	1	1	1	19	Kol. 5: Se Jakobs läroverk. — Kol. 8: Särskild skrifårare; se Katarina läroverk.
Norrtelje	1	5	—	1	1	1	—	9	Kol. 5 o. 7: Ord. gymnastikläraren t. f. teckningslärare.
Enköping	1	5	—	*1	1	1	—	9	Kol. 5: Dessutom 1 biträdande lärarinna, afönad af den ordinarie.
Söderhamn.....	1	5	—	1	*1	1	—	9	
Eksjö.....	1	5	—	*1	1	1	—	9	Kol. 7: En af kollegerna ordiu. gymnastiklärare.
Vadstena	1	5	—	1	1	1	—	9	
Mariestad	1	5	—	*1	1	1	—	9	
Borås.....	1	5	—	1	1	1	—	9	
Lidköping	1	5	—	1	1	1	—	9	Kol. 3: En kollega med minskad tjenstgöring och hans vikarie äro här räknade som 1.
Sköfde	1	5	—	*1	1	1	—	9	
Eskilstuna.....	1	5	—	*1	1	1	—	9	
Arboga	1	5	—	*1	1	1	—	9	
Ystad.....	1	5	—	1	1	1	—	9	Kol. 2: Rektor med minskad tjenstgöring och hans vikarie äro här räknade som 1. — Kol. 3: Samma anm. som vid Lidköping.
Karlshamn.....	1	5	2	1	1	1	—	11	
Landskrona	1	5	—	1	1	1	—	9	
Uddevalla	1	5	—	*1	1	1	—	9	
Göteborg	1	5	3	*1	1	1	—	12	
Oskarshamn	1	5	—	*1	1	1	—	9	
Kristinehamn	1	5	—	1	1	1	—	9	
Piteå	1	5	—	1	1	1	—	9	Kol. 5: En af kollegerna t. f. teckningslärare.
Haparanda.....	1	4	—	1	1	1	—	8	Kol. 5: » » » » »
Summa	23	119	13	23	23	23	3	227	

Tab. 2 (forts.). Lärarnes antal höstterminen 1883.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Läroverk.	Rektorer.	Kollegor.	Extra lärare.	Öfningslärare i			Öfrige.	Summa.	Anmärkingar.
				Teckning.	Musik.	Gymn. o. mil.-öfnr.			
C. Treklassiga allmänna läroverk.									
Söderköping	1	2	—	*1	1	1	—	6	
Vimmerby	1	2	—	*1	1	1	—	6	
Alingsås	1	2	—	*1	1	1	—	6	Kol. 7: En af kollegerna ord. gymnastiklärare.
Falköping	1	2	2	1	1	1	—	8	Kol. 4: Afönade af staden och enskilde personer.
Askersund	1	2	—	1	1	1	—	6	
Sala	1	2	—	*1	1	1	—	6	Kol. 6 o. 7: Samma person ord. lärare i musik och i gymnastik.
Vernamo	1	2	—	1	1	1	—	6	Kol. 5: En af kollegerna t. f. teckningslärare.
Sölvesborg	1	2	—	1	1	1	—	6	Kol. 5: Vik. kollegan t. f. teckningslärare. — Kol. 7: Vik. rektor (ord. kollega) t. f. gymnastiklärare.
Ronneby	1	2	—	1	1	1	—	6	Kol. 7: En af kollegerna t. f. gymnastiklärare.
Trelleborg	1	2	—	1	1	1	—	6	Kol. 5 o. 7: Ord. gymnastikläraren t. f. teckningslärare.
Engelholm	1	2	1	1	1	1	—	7	Kol. 4: Afönad af staden.
Varberg	1	2	—	1	1	1	—	6	Kol. 6: En af kollegerna t. f. musiklärare.
Marstrand	1	2	—	1	1	1	—	6	Kol. 5 o. 6: Ord. musikläraren t. f. teckningslärare.
Strömstad	1	2	—	1	1	1	—	6	Kol. 5: En af kollegerna t. f. teckningslärare.
Åmål	1	2	—	1	1	1	—	6	Kol. 5 o. 7: Ord. gymnastikläraren t. f. teckningslärare.
Filipstad	1	2	1	1	1	1	—	7	Kol. 4: Afönad af staden. — Kol. 6: En af kollegerna t. f. musiklärare.
Arvika	1	2	—	*1	1	1	—	6	
Skellefteå	1	2	2	*1	*1	1	—	8	Kol. 4: Afönade af staden och enskilde. — Kol. 5 o. 6: Samma person ord. lärarinna i teckning och i musik.
Örnsköldsvik	1	2	3	*1	1	1	—	9	Kol. 4: Afönade af köpingen; en af dessa med endast 8 timmars tjänstgöring. — Kol. 7: En af extra lärarne t. f. gymnastiklärare.
Summa	19	38	9	19	19	19	—	123	

Tab. 2 (forts.). Lärarnes antal höstterminen 1883.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Läroverk.	Rektorer.	Kolleger.	Extra lärare.	Öfvlingslärare i			Summa.	Anmärkingar.
				Teckning.	Musik.	Gymn. o. mil.-öfnr.		
D. Tvåklassiga pedagogier.								
Hjo	1	1	—	—	*1	1	4	
Södertelje	1	1	1	1	1	1	6	Kol. 4: Afönad af staden och enskilde. — Kol. 6: Extra läraren t. f. musiklärare.
Köping	1	1	—	1	1	1	5	
Nora	1	1	—	—	1	1	4	
Hedemora	1	1	—	—	1	1	4	Kol. 5 o. 7: Kollegan (vik. rektor) har äfven undervisat i teckning samt varit t. f. gymnastiklärare.
Grenna	1	1	—	—	1	1	4	Kol. 5: Kollegan(?) har äfven undervisat i teckning.
Kungelf	1	1	—	—	1	1	4	Kol. 5: Vik. kollegan har äfven undervisat i teckning.
Kungsbacka	1	1	—	—	1	1	4	
Borgholm	1	1	—	—	1	1	4	
Summa	9	9	1	2	9	9	39	
E. Enklassiga pedagogier.								
Öregrund	1	—	—	—	—	—	1	Kol. 5: T. f. pedagogen har äfven undervisat i teckning. — Kol. 6 o. 7: Stadens folkskolelärare har undervisat i musik och i gymnastik.
Ulricehamn	1	—	—	—	—	—	1	
Mariefred	1	—	—	—	—	—	1	
Lindesberg	1	—	—	—	—	—	1	
Säter	1	—	—	—	—	—	1	
Simrishamn	1	—	1	—	1	—	3	Kol. 4: Afönad af staden. — Kol. 6: Undervisningen åligger stadens Kantor.
Falkenberg	1	—	—	—	—	—	1	
Laholm	1	—	—	—	—	—	1	Kol. 7: T. f. pedagogen har äfven undervisat i gymnastik.
Mönsterås	1	—	—	—	—	—	1	
Summa	9	—	1	—	1	—	11	

Sammandrag.

Se texten, Kap. 5.

Tab. 3. Fördelning efter ålder af de lärare, som inträdt i högre lönegrad från och med den 1 Juli 1883 till och med den 30 Juni 1884.

Anm. 1. Inom kol. 2 räknas inträdet från och med den 1 Juli 1883; inom kol. 7 o. följande deremot från och med den 1 Januari 1884.

» 2. Åldern är utan vidare hänsyn till månad och dag städse beräknad såsom skillnad mellan födelseåret och det år, i hvilket inträdesdagen infaller.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
Ålder.	Rektorer vid				Lektorer,					Adjunkter och Kolleger,				Öfningslärare vid högre allmänna läroverk i						
	högre	5-kl.	3-kl.	2-kl.										Teckning,		Musik,		Gymn. o. mil-öfningar,		
	allmänna läroverk,				pedagogier,		s o m i n t r ä d t i l ö n e g r a d e n :													
	2.	2.	2.	2.	3.	2.	3.	4.	5.	2.	3.	4.	5.	2.	3.	2.	3.	2.	3.	
År																				
32.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	
33.....	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
34.....	—	—	—	—	—	1	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
35.....	—	—	—	—	—	4	—	—	—	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	
36.....	—	—	—	—	—	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	1	—	—	
37.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
38.....	—	—	—	—	—	1	—	—	—	4	3	—	—	—	—	—	—	—	—	
39.....	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	
40.....	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	3	—	—	1	—	—	—	—	—	
41.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	1	—	
42.....	—	—	—	—	—	1	1	2	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	
43.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	
44.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	—	—	—	—	1	—	—	
45.....	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	—	2	—	—	—	—	—	—	—	
46.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	—	—	—	—	
47.....	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	3	—	—	—	—	—	—	—	
48.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
49.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	
50.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	
51.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	4	—	—	—	—	—	—	
52.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	
53.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	
54.....	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
55.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
56.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
57.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	
58.....	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	
59.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
60.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	
61.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	
62.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
63.....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
64.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
65.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Summa	1	—	—	—	—	11	4	5	4	33	12	23	8	3	1	1	2	1	—	

Tab. 4. Lärjungarnes antal

Anm. Att vid ett läroverk en klass saknas på grund af läroverkets organisation är betecknad med —

Läroverk.		N ä r v a r a n d e l ä r -														
		K l a s s e r o c h l i n i e r.														
		1	2	3	4		5		6:1		6:2		7:1		7:2	
		Gemensam linie.			R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.
		A. Högre all-														
Stockholm:																
1	Norra latinläroverket	71	69	87	46	54	17	31	—	76	—	63	—	37	—	35
2	Södra	56	53	68	29	20	19	28	—	31	—	23	—	16	—	14
3	Realläroverket	28	36	26	30	—	34	—	68	—	37	—	43	—	36	—
4	Nya elementarskolan	25	38	55	72	—	27	26	—	—	19	31	—	—	6	13
5	Uppsala.....	65	70	61	26	61	13	52	10	46	5	38	8	63	8	30
6	Gefle	30	58	48	24	32	12	27	8	31	1	18	4	16	4	10
7	Hudiksvall	33	21	18	3	7	2	7	2	10	0	5	—	5	—	4
8	Linköping	45	44	66	18	33	15	57	4	67	7	36	10	36	5	41
9	Norrköping	35	56	63	30	20	21	31	10	25	5	18	4	17	2	17
10	Vestervik	26	31	17	23	7	19	5	13	—	12	—	3	—	5	—
11	Skara.....	27	39	40	10	61	8	44	5	48	6	32	5	35	5	28
12	Venersborg	16	26	30	12	21	10	21	7	19	4	19	5	22	2	7
13	Strengnäs	13	14	17	4	8	1	10	5	15	0	7	—	13	—	6
14	Örebro	57	58	62	42	36	22	36	13	37	15	34	12	28	11	18
15	Nyköping	24	31	27	3	20	7	19	1	17	0	13	—	10	—	11
16	Vesterås.....	28	31	31	13	19	5	26	4	19	1	13	—	19	—	5
17	Falun.....	23	32	30	12	16	15	29	11	17	3	14	3	6	3	13
18	Vexjö.....	30	50	54	5	41	5	53	—	48	—	47	—	34	—	32
19	Jönköping	20	63	67	23	53	12	43	12	50	11	41	3	39	13	32
20	Lund	45	48	66	10	62	4	67	5	58	1	55	4	69	2	41
21	Malmö	67	86	80	23	61	18	46	5	45	6	48	4	21	2	19
22	Karlskrona	21	40	41	24	17	17	20	9	27	9	10	5	17	2	13
23	Kristianstad	25	54	61	13	34	10	36	11	28	1	15	—	18	—	10
24	Helsingborg	18	52	57	23	29	15	37	8	18	4	24	3	22	0	17
Göteborg:																
25	Latinläroverket.....	35	69	50	—	60	—	57	—	70	—	52	10	48	9	31
26	Realläroverket	67	62	81	101	—	62	—	36	—	10	—	—	—	—	—
27	Halmstad	32	30	38	22	25	6	21	—	20	—	16	—	15	—	9
28	Kalmar	50	69	67	9	42	3	54	3	47	1	18	2	20	3	12
29	Karlstad	34	45	45	22	38	14	54	8	37	5	30	4	30	17	32
30	Hernösand.....	27	24	31	6	31	0	20	—	28	—	32	—	15	—	9
31	Östersund	29	31	39	10	9	6	24	6	15	1	11	—	13	—	9
32	Umeå.....	11	34	22	2	12	8	18	5	21	2	20	8	28	5	26
33	Luleå.....	13	16	16	4	6	1	4	0	11	0	5	—	9	—	6
34	Sundsvall	45	46	27	25	9	9	5	7	—	5	—	3	—	4	—
35	Visby.....	35	40	29	13	12	11	25	6	14	2	21	4	8	1	12
Samma		1,206	1,566	1,617	732	956	448	1,033	282	995	173	809	147	729	145	562

Stockholm: Nya elementarskolan: Lärjungarne i 4:e klassen äro här räknade till reallinien, ehuru de egentligen tillhöra den gemensamma linien, som i detta läroverk omfattar

höstterminen 1883.

Att deremot en klass saknas genom fullständig brist på lärjungar är betecknad med 0.

j u n g a r.				Från- varande lärjungar.	S ä r s k i l d f ö r d e l n i n g a f L. 6—7.											
S u m m a.					L. 6:1		L. 6:2		L. 7:1		L. 7:2		S u m m a.			
Gemens. linie.	Real- linie.	Latin- linie.	Summa.		Icke- greker.	Greker.	Icke- greker.	Greker.	Icke- greker.	Greker.	Icke- greker.	Greker.	Icke- greker.	Greker.	Summa.	
227	63	296	586	1	67	9	43	20	29	8	31	4	170	41	211	1
177	48	132	357	0	27	4	13	10	12	4	12	2	64	20	84	2
90	248	—	338	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
118	124	70	312	3	—	—	26	5	—	—	11	2	37	7	44	4
196	70	290	556	6	39	7	21	17	45	18	17	13	122	55	177	5
136	53	134	323	0	13	18	11	7	3	13	1	9	28	47	75	6
72	7	38	117	7	8	2	4	1	5	0	2	2	19	5	24	7
155	59	270	484	17	36	31	19	17	18	18	18	23	91	89	180	8
154	72	128	354	9	23	2	9	9	8	9	10	7	50	27	77	9
74	75	12	161	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
106	39	248	393	5	28	20	12	20	9	26	7	21	56	87	143	11
72	40	109	221	0	16	3	13	6	8	14	2	5	39	28	67	12
44	10	59	113	1	10	5	5	2	8	5	1	5	24	17	41	13
177	115	189	481	43	20	17	20	14	15	13	11	7	66	51	117	14
82	11	90	183	6	11	6	6	7	5	5	8	3	30	21	51	15
90	23	101	214	0	13	6	12	1	9	10	2	3	36	20	56	16
85	47	95	227	0	9	8	9	5	4	2	8	5	30	20	50	17
134	10	255	399	8	27	21	27	20	23	11	12	20	89	72	161	18
150	74	258	482	6	31	19	23	18	19	20	11	21	84	78	162	19
159	26	352	537	9	37	21	30	25	25	44	19	22	111	112	223	20
233	58	240	531	0	37	8	30	18	11	10	9	10	87	46	133	21
102	66	104	272	6	20	7	7	3	12	5	12	1	51	16	67	22
140	35	141	316	3	20	8	8	7	7	11	3	7	38	33	71	23
127	53	147	327	2	13	5	14	10	18	4	7	10	52	29	81	24
154	19	318	491	0	44	26	41	11	26	22	14	17	125	76	201	25
210	209	—	419	0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
100	28	106	234	2	10	10	6	10	6	9	2	7	24	36	60	27
186	21	193	400	13	24	23	7	11	6	14	4	8	41	56	97	28
124	70	221	415	5	26	11	22	8	18	12	10	22	76	53	129	29
82	6	135	223	0	12	16	18	14	12	3	5	4	47	37	84	30
99	23	81	203	6	10	5	7	4	10	3	6	3	33	15	48	31
67	30	125	222	4	17	4	16	4	18	10	15	11	66	29	95	32
45	5	41	91	3	9	2	5	0	7	2	4	2	25	6	31	33
118	53	14	185	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34
104	37	92	233	1	8	6	12	9	4	4	5	7	29	26	55	35
4,389	1,927	5,084	11,400	183	665	330	496	313	400	329	279	283	1,840	1,255	3,095	

de fyra lägsta klasserna; vid fördelning i enlighet med läroverkets organisation tillhöra således rätteligen 190 lärjungar den gemensamma linien, 52 reallinien och 70 latinielinien.

Tab. 4 (forts.). Lärjungarnes antal höstterminen 1883.

Läroverk.	N ä r v a r a n d e l ä r j u n g a r .											Från- varande lärjungar.	
	K l a s s e r o c h l i n i e r .								S u m m a .				
	1	2	3	4		5		Gemens. linie.	Real- linie.	Latin- linie.	Summa.		
	Gemensam linie.			R.	L.	R.	L.						
B. Femklassiga allmänna läroverk.													
Stockholm:													
Jakob.....	43	36	35	21	—	7	—	114	28	—	142	0	
Katarina	22	33	29	14	16	21	7	84	35	23	142	0	
Ladugårdslandet	65	87	80	48	30	24	38	232	72	68	372	0	
Norrtelje	19	16	15	8	7	3	6	50	11	13	74	1	
Enköping	12	13	10	5	8	1	3	35	6	11	52	0	
Söderhamn	17	21	15	7	4	3	9	53	10	13	76	0	
Eksjö.....	11	23	17	4	17	2	23	51	6	40	97	2	
Vadstena	13	18	15	12	11	4	6	46	16	17	79	3	
Mariestad	25	11	19	5	6	4	6	55	9	12	76	0	
Borås.....	16	22	13	8	0	1	5	51	9	5	65	1	
Lidköping	18	21	20	13	4	12	2	59	25	6	90	1	
Sköfde	25	18	26	7	9	4	6	69	11	15	95	1	
Eskilstuna.....	18	23	18	6	8	6	5	59	12	13	84	0	
Arboga	15	13	11	13	4	10	5	39	23	9	71	1	
Ystad.....	11	27	21	12	14	11	17	59	23	31	113	1	
Karlshamn.....	37	47	39	19	16	7	6	123	26	22	171	2	
Landskrona	20	26	19	16	10	2	11	65	18	21	104	0	
Uddevalla	24	28	20	5	14	11	5	72	16	19	107	0	
Göteborg	56	55	47	21	10	14	7	158	35	17	210	1	
Oskarshamn	19	24	20	14	—	7	—	63	21	—	84	0	
Kristinehamn	23	18	18	5	6	2	3	59	7	9	75	1	
Piteå	16	11	11	6	2	4	4	38	10	6	54	0	
Haparanda.....	21	22	15	0	6	1	1	58	1	7	66	0	
Summa	546	613	533	269	202	161	175	1,692	430	377	2,499	15	

Tab. 4 (forts.). Lärjungarnes antal höstterminen 1883.

Läroverk.	N ä r v a r a n d e l ä r j u n g a r .											Från- varande lärjungar.	
	K l a s s e r o c h l i n i e r .								S u m m a .				
	1	2	3	4		5		Gemens. linie.	Real- linie.	Latin- linie.	Summa.		
	Gemensam linie.			R.	L.	R.	L.						
C. Treklassiga allmänna läroverk.													
Söderköping	10	9	7	—	—	—	—	26	—	—	26	0	
Vimmerby	5	7	8	—	—	—	—	20	—	—	20	0	
Alingsås	19	18	9	—	—	—	—	46	—	—	46	0	
Falköping	15	17	20	—	9	—	4	52	—	13	65	1	
Askersund	13	11	6	—	—	—	—	30	—	—	30	0	
Sala	6	9	11	—	—	—	—	26	—	—	26	0	
Vernamo	2	5	13	—	—	—	—	20	—	—	20	0	
Sölvesborg	3	4	11	—	—	—	—	18	—	—	18	0	
Ronneby	4	10	5	3	—	7	—	19	10	—	29	0	
Trelleborg	7	11	13	—	—	—	—	31	—	—	31	0	
Engelholm	9	16	10	3	3	2	3	35	5	6	46	0	
Varberg	19	17	19	—	—	—	—	55	—	—	55	1	
Marstrand	4	8	6	—	—	—	—	18	—	—	18	1	
Strömstad	16	8	15	—	—	—	—	39	—	—	39	0	
Åmål	15	9	14	—	—	—	—	38	—	—	38	0	
Filipstad	12	14	9	6	5	—	—	35	6	5	46	0	
Arvika	14	12	15	—	—	—	—	41	—	—	41	0	
Skellefteå	5	9	7	2	3	1	2	21	3	5	29	2	
Örnsköldsvik	7	16	9	6	9	2	7	32	8	16	56	0	
Summa	185	210	207	20	29	12	16	602	32	45	679	5	

Tab. 4 (forts.). Lärjungarnes antal höstterminen 1883.

Läroverk.	Närvarande lärjungar.				Frånvarande lärjungar.	Läroverk.	Närvarande lärjungar.	Summa.	Anmärkningar.
	K l a s s e r .			Summa.					
	1	2	3						
D. Tvåklassiga pedagogier.						E. Enklassiga pedagogier.			
Hjo.....	7	5	—	12	0	Öregrund.....	15	15	I några ämnen 2 afdelningar.
Södertelje	18	13	9	40	0	Ulricehamn	I. 5 II. 5	10	
Köping	20	18	—	38	0	Mariefred.....	10	10	
Nora	16	16	—	32	0	Lindesberg	24	24	I de flesta ämnen 2 afdelningar.
Hedemora	4	5	—	9	0	Säter	18	18	
Gretna	8	13	—	21	1	Simrishamn.....	I. 13 II. 15 III. 15	43	Emedan för undervisningens utsträckning en extra lärare varit anställd, äro i nedanstående sammandrag 30 lärjungar förda till 2:a klassen.
Kungelf.....	18	6	—	24	0	Falkenberg	I. 3 II. 5	8	
Kungsbacka	13	6	—	19	0	Laholm	I. 6 II. 6 III. 6	18	
Borgholm	17	9	—	26	0	Mönsterås	13	13	I några ämnen 2 lexlag.
Summa	121	91	9	221	1	Summa	159	159	

Södertelje: Emedan för undervisningens utsträckning en extra lärare varit anställd, äro äfven i nedanstående sammandrag 9 lärjungar förda till 3:e klassen.

Köping : Hvardera klassen i de flesta ämnen delad i ett nedre och ett öfre lexlag.

Nora : Hvardera klassen delad i 2 afdelningar.

Hedemora: Andra » i de flesta ämnen delad i 2 läslag.

Gretna : Läser på 3 klasser; 3:e klassen omfattar 3 lärjungar, här förda till 2:a.

Kungelf : Hvardera klassen delad i 2 afdelningar.

Borgholm: Andra » i de flesta ämnen delad i 2 afdelningar.

Sammandrag.

Läroverk.	N ä r v a r a n d e l ä r j u n g a r .															Frånvarande lärjungar.				
	K l a s s e r o c h l i n i e r .												S u m m a .							
	1	2	3	4		5		6:1		6:2		7:1		7:2			Gemens. linie.	Real-linie.	Latin-linie.	Summa.
	Gemensam linie.			R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.					
35 högre	1,206	1,566	1,617	732	956	448	1,033	282	995	173	809	147	729	145	562	4,389	1,927	5,084	11,400	183
23 femklassiga.....	546	613	533	269	202	161	175	—	—	—	—	—	—	—	—	1,692	430	377	2,499	15
19 treklassiga	185	210	207	20	29	12	16	—	—	—	—	—	—	—	—	602	32	45	679	5
Summa	1,937	2,389	2,357	1,021	1,187	621	1,224	282	995	173	809	147	729	145	562	6,683	2,389	5,506	14,578	203
9 tvåklassiga pedagogier...	121	91	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	221	—	—	221	1
9 enklassiga » ...	129	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	159	—	—	159	0
Summa	2,187	2,510	2,366	1,021	1,187	621	1,224	282	995	173	809	147	729	145	562	7,063	2,389	5,506	14,958	204

Tab. 5. Antal lärjungar höstterminen 1883 i 7:e latinklassen, hvilka undervisats i grekiska och tillika deltagit i den frivilliga undervisningen i engelska och hebreiska.

L ä r o v e r k .	Nedre 7:e klassen.					Öfre 7:e klassen.					Summa för 7:1 och 7:2.				
	Lärjungar, som undervisats i				Hela antalet s. k. Greker.	Lärjungar, som undervisats i				Hela antalet s. k. Greker.	Lärjungar, som undervisats i				Hela antalet s. k. Greker.
	både engelska och hebreiska.	endast engelska.	endast hebreiska.	båda språken eller ettdera.		både engelska och hebreiska.	endast engelska.	endast hebreiska.	båda språken eller ettdera.		både engelska och hebreiska.	endast engelska.	endast hebreiska.	båda språken eller ettdera.	
Stockholm:															
Norra latinläroverket	2	4	—	6	8	—	4	—	4	4	2	8	—	10	12
Södra »	2	2	—	4	4	—	2	—	2	2	2	4	—	6	6
Nya elementarskolan.....	—	—	—	—	—	—	2	—	2	2	—	2	—	2	2
Uppsala	2	11	5	18	18	—	9	—	9	13	2	20	5	27	31
Gefle	2	8	2	12	13	—	6	—	6	9	2	14	2	18	22
Hudiksvall	—	—	—	—	—	—	1	1	2	2	—	1	1	2	2
Linköping	3	9	—	12	18	1	6	—	7	23	4	15	—	19	41
Norrköping	—	9	—	9	9	—	2	—	2	7	—	11	—	11	16
Skara	2	8	2	12	26	2	7	2	11	21	4	15	4	23	47
Venersborg	—	5	2	7	14	—	2	—	2	5	—	7	2	9	19
Strengnäs	3	1	1	5	5	1	1	—	2	5	4	2	1	7	10
Örebro	3	10	—	13	13	2	4	—	6	7	5	14	—	19	20
Nyköping	—	3	2	5	5	—	2	—	2	3	—	5	2	7	8
Vesterås	1	7	—	8	10	1	2	—	3	3	2	9	—	11	13
Falun	2	—	—	2	2	1	1	—	2	5	3	1	—	4	7
Vexjö	7	3	—	10	11	6	5	—	11	20	13	8	—	21	31
Jönköping	4	12	1	17	20	1	4	1	6	21	5	16	2	23	41
Lund	7	28	6	41	44	3	10	2	15	22	10	38	8	56	66
Malmö	2	8	—	10	10	3	4	—	7	10	5	12	—	17	20
Karlskrona	4	1	—	5	5	—	1	—	1	1	4	2	—	6	6
Kristianstad	7	4	—	11	11	3	4	—	7	7	10	8	—	18	18
Helsingborg	—	2	—	2	4	—	2	1	3	10	—	4	1	5	14
Göteborg	9	7	2	18	22	1	4	2	7	17	10	11	4	25	39
Halmstad	—	—	2	2	9	—	1	—	1	7	—	1	2	3	16
Kalmar	4	5	2	11	14	—	2	—	2	8	4	7	2	13	22
Karlstad	1	3	1	5	12	—	9	1	10	22	1	12	2	15	34
Hernösand	—	2	—	2	3	2	2	—	4	4	2	4	—	6	7
Östersund	—	—	—	—	3	—	3	—	3	3	—	3	—	3	6
Umeå	—	4	2	6	10	—	2	—	2	11	—	6	2	8	21
Luleå	—	2	—	2	2	—	—	—	—	2	—	2	—	2	4
Visby	2	2	—	4	4	1	3	2	6	7	3	5	2	10	11
Summa	69	160	30	259	329	28	107	12	147	283	97	267	42	406	612

Tab. 6. Antal lärjungar höstterminen 1883, som på grund af sjukdomsorsaker m. m. icke deltagit i gymnastiköfningarna.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Läroverk.	S j u k d o m a r.												Andra orsaker.	Summa i öfningarna icke deltagande lärjungar.	Hela antalet närvarande lärjungar.	Anmärkningar.
	I syn- och hörselorganerna.	I nervsystemet.	I cirkulationsorganerna.	I andedräftsorganerna.	I matsmältningsorganerna.	I urin- och könsorganerna.	I rörelseorganerna och bensystemet.	Missbildning.	Tarmåfök.	Allmän svaghet.	Andra sjukdomar.	Summa.				
1:o. Efter läroverk.																
A. Högre allmänna läroverk.																
Stockholm:																
Norra latinlärov....	—	—	15	5	—	—	10	4	5	2	—	41	30	71	586	Kol. 14: Deraf 1 utan uppgifven orsak.
Södra „	1	—	2	4	—	—	6	9	11	8	—	41	12	53	357	
Realläroverket.....	—	1	3	5	8	4	14	—	7	6	7	55	28	83	338	
Nya elem.-skolan....	—	—	6	1	—	1	5	5	6	4	—	28	19	47	312	
Uppsala	—	2	3	6	2	1	8	3	10	3	—	38	31	69	556	
Gefle.....	—	—	5	1	1	—	8	1	7	1	—	24	13	37	323	
Hudiksvall	—	—	—	3	—	—	2	—	—	1	—	6	4	10	117	
Linköping	1	—	6	9	1	—	15	2	7	8	4	53	35	88	484	
Norrköping	1	—	3	3	—	—	7	4	8	9	—	35	17	52	354	
Vestervik.....	—	—	1	1	—	—	1	—	2	—	—	5	5	10	161	
Skara	1	—	3	1	1	—	6	4	6	6	2	30	31	61	393	
Venersborg	—	—	20	—	—	—	4	—	7	1	—	32	9	41	221	
Strengnäs	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	4	6	10	113	
Örebro.....	—	1	12	18	2	—	8	3	10	1	12	67	24	91	481	
Nyköping.....	—	—	5	4	—	—	4	—	4	1	—	18	10	28	183	
Vesterås	—	—	1	4	2	—	9	2	2	—	1	21	3	24	214	
Falun	—	—	1	1	3	1	—	—	4	—	—	10	13	23	227	
Vexjö	—	—	1	4	—	—	9	4	—	5	—	23	29	52	399	
Jönköping	—	—	9	3	—	—	10	—	9	14	—	45	40	85	482	
Lund	—	—	9	2	2	1	15	—	2	2	—	33	40	73	537	
Malmö.....	—	1	7	2	1	1	6	2	9	5	—	34	21	55	531	
Karlskrona	—	—	1	3	6	—	1	2	3	9	—	25	13	38	272	
Kristianstad	—	1	2	—	—	—	1	—	1	—	—	5	9	14	316	
Helsingborg	—	1	6	5	—	1	3	—	13	2	1	32	15	47	327	
Göteborg:																
Latinläroverket ...	—	1	11	12	2	—	16	3	9	4	1	59	31	90	491	
Realläroverket.....	—	2	6	3	4	—	8	—	10	—	—	33	—	33	419	
Halmstad.....	—	—	3	1	1	—	4	3	1	3	—	16	7	23	234	
Kalmar	1	2	5	6	3	5	5	10	15	5	1	58	11	69	400	
Karlstad	2	1	10	—	3	—	11	4	2	14	—	47	36	83	415	
Hernösand	1	—	2	4	—	—	6	—	3	8	1	25	7	32	223	
Östersund	—	—	—	1	—	—	3	1	—	1	—	6	7	13	203	
Umeå	—	—	1	4	—	—	7	1	1	—	—	14	28	42	222	
Luleå	—	—	—	2	—	—	2	1	2	—	—	7	4	11	91	
Sundsvall.....	—	—	1	—	—	—	3	2	3	1	3	13	3	16	185	
Visby	—	—	1	1	—	—	3	—	3	—	—	8	12	20	233	
Summa	8	13	161	119	42	15	222	70	182	126	33	991	603	1,594	11,400	

Anm. Af de i kol. 14 upptagna hafva 599 räknats såsom befriade af den orsak, att de tillhörde öfre 7:e klassen; jfr texten.

Tab. 6 (forts.). Antal lärjungar höstterminen 1883, som på grund af sjukdoms-
orsaker m. m. icke deltagit i gymnastiköfningarna.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Läroverk.	S j u k d o m a r.												Andra orsaker.	Summa i öfringarna icke deltagande lärjungar.	Hela antalet närvarande lärjungar.	Anmärkingar.
	I syn- och hörsel-organerna.	I nervsystemet.	I cirkulationsorganerna.	I andedrägtsorganerna.	I matsmältningsorganerna.	I urin- och könsorganerna.	I rörelseorganerna och halsystemet.	Missbildning.	Tarmbräck.	Allmän svaghet.	Andra sjukdomar.	S u m m a.				
B. Femklassiga allmänna läroverk.																
Stockholm:																
Jakob	—	—	1	—	—	—	1	—	1	2	—	5	2	7	142	Kol. 14: För lång skolväg.
Katarina	—	—	1	1	—	—	2	—	8	3	—	15	—	15	142	
Ladugårdslandet	—	—	6	3	1	—	4	2	8	1	—	25	—	25	372	
Norrtelje	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2	—	2	74	
Enköping	—	—	2	—	—	—	2	1	—	—	—	5	—	5	52	
Söderhamn	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	3	—	3	76	
Eksjö	—	1	3	—	—	—	2	—	2	—	—	8	—	8	97	
Vadstena	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	79	
Mariestad	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2	—	2	76	
Borås	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	2	65	
Lidköping	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	2	—	2	90	
Sköfde	—	—	2	—	—	—	2	—	1	—	—	5	—	5	95	
Eskilstuna	—	—	2	1	—	—	3	—	—	—	—	6	1	7	84	Kol. 14: Ej uppgifven orsak.
Arboga	—	—	1	—	—	—	—	—	4	—	—	5	—	5	71	
Ystad	—	1	3	—	—	—	3	—	4	—	—	11	—	11	113	
Karlshamn	—	—	3	3	1	—	1	—	1	1	—	10	—	10	171	
Landskrona	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	3	—	3	104	
Uddevalla	—	—	1	1	—	—	—	—	3	6	—	11	—	11	107	
Göteborg	—	2	3	2	1	—	3	—	4	3	2	20	—	20	210	
Oskarshamn	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	3	—	3	84	
Kristinehamn	—	—	1	—	—	1	1	1	2	1	—	7	—	7	75	
Piteå	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	54	
Haparanda	—	—	2	—	—	—	2	—	1	3	—	8	—	8	66	
Summa	—	4	33	11	3	1	32	7	44	21	2	158	3	161	2,499	

Tab. 6 (forts.). Antal lärjungar höstterminen 1883, som på grund af sjukdomsorsaker m. m. icke deltagit i gymnastiköfningarna.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Läroverk.	S j u k d o m a r.												Andra orsaker.	Summa i öfningarna icke deltagande lärjungar.	Hela antalet närvarande lärjungar.	Anmärkingar.
	I syn- och hörselorganerna.	I nervsystemet.	I cirkulationsorganerna.	I andedräftsorganerna.	I matsmältningsorganerna.	I urin- och könsorganerna.	I rörelseorganerna och bensystemet.	Missbildning.	Tarmbräck.	Allmän svaghet.	Andra sjukdomar.	Summa.				
C. Treklassiga allmänna läroverk.																
Söderköping	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26	
Vimmerby	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	
Alingsås	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	3	—	3	46	
Falköping	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	65	
Askersund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	
Sala	—	—	—	—	—	—	1	—	2	1	—	4	—	4	26	
Vernamo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	20	
Sölvesborg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	
Ronneby	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	2	29	
Trelleborg	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	3	1	4	31	Kol. 14: Ej uppgifven orsak.
Engelholm	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2	—	2	46	
Varberg	—	—	—	—	—	—	1	—	3	1	—	5	—	5	55	
Marstrand	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—	2	18	
Strömstad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39	
Åmål	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	2	2	38	
Filipstad	—	—	3	—	—	—	2	1	—	—	—	6	—	6	46	
Arvika	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	41	
Skellefteå	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	1	3	29	Kol. 14: Ej uppgifven orsak.
Örnsköldsvik	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3	56	Kol. 13: 8 lärjungar hafva dels för svagt bröst, dels för bräck, dels af annan anledning varit befriade från deltagande i håftigare rörelser.
Summa	—	—	4	5	—	—	5	5	8	8	1	36	2	38	679	
D. Tvåklassiga pedagogier.																
Hjo	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	2	—	2	12	
Södertelje	—	—	1	—	—	—	—	—	3	1	—	5	—	5	40	
Köping	—	—	—	1	—	—	1	—	1	—	—	3	—	3	38	
Nora	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	3	—	3	32	
Hedemora	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	
Grenna	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	21	
Kungelf	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	2	—	2	24	
Kungsbacka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	
Borgholm	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	3	—	3	26	
Summa	—	—	1	2	—	—	4	1	6	4	1	19	—	19	221	

Anm. Bland de enklassiga pedagogierna förekom gymnastik endast vid Öregrund och Laholm. Af Öregrunds 15 lärjungar var ingen befriad; angående Laholms 18 lärjungar saknas närmare uppgift i detta hänseende.

Tab. 6 (forts.). Antal lärjungar höstterminen 1883, som på grund af sjukdomsorsaker m. m. icke deltagit i gymnastiköfningarna.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Läroverk.	S j u k d o m a r.												Andra orsaker.	Summa i öfningarna icke deltagande lärjungar.	Hela antalet närvarande lärjungar.	Anmärkingar.
	I syn- och hörselorganerna.	I nervsystemet.	I cirkulationsorganerna.	I andedrägtsorganerna.	I matsmältningsorganerna.	I urin- och könsorganerna.	I förelseorganerna och bensystemet.	Missbildning.	Tarmbräck.	Allmän svaghet.	Andra sjukdomar.	S u m m a.				
Sammandrag.																
Högre allmänna läroverk ...	8	13	161	119	42	15	222	70	182	126	33	991	603	1,594	11,400	
Femkl. » » ...	—	4	33	11	3	1	32	7	44	21	2	158	3	161	2,499	
Trekl. » » ...	—	—	4	5	—	—	5	5	8	8	1	36	2	38	679	
Tvåklassiga pedagogier	—	—	1	2	—	—	4	1	6	4	1	19	—	19	221	
Summa	8	17	199	137	45	16	263	83	240	159	37	1,204	608	1,812	14,799	
2:o. Efter läroverks- och ålders-grupper.																
Läroverks- o. ålders-grupper.																
Högre allm. läroverk:																
Under 15 år	1	6	44	42	15	9	85	37	105	55	16	415	3	418	6,423	
15 år eller deröfver	7	7	117	77	27	6	137	33	77	71	17	576	600	1,176	4,977	
Femklassiga allm. läroverk:																
Under 15 år	—	3	25	9	3	1	25	5	40	18	2	131	2	133	2,167	
15 år eller deröfver	—	1	8	2	—	—	7	2	4	3	—	27	1	28	332	
Treklassiga allm. läroverk:																
Under 15 år	—	—	4	5	—	—	4	3	8	6	1	31	2	33	605	
15 år eller deröfver	—	—	—	—	—	—	1	2	—	2	—	5	—	5	74	
Tvåklassiga pedagogier:																
Under 15 år	—	—	1	2	—	—	4	—	5	4	1	17	—	17	202	
15 år eller deröfver	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2	—	2	19	
Summa:																
Under 15 år	1	9	74	58	18	10	118	45	158	83	20	594	7	601	9,397	
15 år eller deröfver	7	8	125	79	27	6	145	38	82	76	17	610	601	1,211	5,402	
Summornas summa	8	17	199	137	45	16	263	83	240	159	37	1,204	608	1,812	14,799	

Tab. 7. Antal lärjungar vårterminen 1883, som inskrifvits, flyttats och afgått m. m.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Klasser.	Lärjungar flyttade till klassen							Lärjungar tillhörande klassen d. 1 Febr. (så väl när- som från-varande).					Lärjungar afgångne i klassen				
	efter att hafva tillhört närmast lägre klass af samma linie följande antal terminer.						från andra linien.	Qvar i klassen från föregående termin.	Flyttade till klassen på grund af beslut		Inskrivne under terminen.	Summa.	från terminens början till och med d. 31 Januari.	under näst följande mellantermin.			Summa.
	0.	1.	2.	3.	4.	5 eller flere.			vid vårfins början.	vid föreg. termins slut.				från och med d. 1 Februari till terminens slut.			
A. Högre allmänna läroverk.																	
1	—	—	—	—	—	—	—	1,137	—	—	87	1,224	2	15	55	72	
2	—	33	59	—	9	1	—	1,581	—	32	22	1,635	5	18	106	129	
3	—	18	82	2	14	—	—	1,640	—	20	17	1,677	6	28	171	205	
R. 4	—	3	30	1	2	—	3	674	4	6	3	687	2	37	118	157	
L. »	—	14	73	—	13	—	2	1,012	—	9	12	1,033	2	15	58	75	
R. 5	—	2	19	3	6	—	4	423	3	7	4	437	2	19	151	172	
L. »	—	2	69	2	12	—	—	959	5	9	12	985	7	11	100	118	
6 o. 7	Se nästa sida under »Sammandrag».																
Samtliga klasser	1	84	611	16	76	1	13	11,232	20	110	185	11,547	35	656	1,313	2,004	
Anm. Stockholms Nya elementarskola är ej medtagen i kol. 2—7; jfr texten.																	
B. Femklassiga allmänna läroverk.																	
1	—	—	—	—	—	—	—	517	—	—	39	556	2	9	37	48	
2	—	3	10	—	1	—	—	585	—	3	9	597	2	18	63	83	
3	—	7	10	1	1	—	—	544	—	9	3	556	—	13	72	85	
R. 4	—	—	2	—	1	—	1	261	—	1	3	265	—	23	53	76	
L. »	—	—	5	—	—	—	—	201	—	—	1	202	—	2	14	16	
R. 5	—	—	5	—	—	—	—	147	—	2	—	149	1	47	95	143	
L. »	—	—	2	—	1	—	—	163	—	—	2	165	—	59	96	155	
Summa	—	10	34	1	4	—	1	2,418	—	15	57	2,490	5	171	430	606	
C. Treklassiga allmänna läroverk.																	
1	—	—	—	—	—	—	—	190	—	—	23	213	—	—	16	16	
2	—	4	12	—	1	—	—	226	—	2	4	232	—	3	25	28	
3	—	2	13	—	7	—	—	199	—	2	3	204	—	14	97	111	
R. 4	—	—	4	—	2	—	—	33	—	—	—	33	—	6	16	22	
L. »	—	1	11	—	—	—	—	38	—	1	2	41	—	4	22	26	
R. 5	—	—	—	—	—	—	—	9	—	—	—	9	—	—	9	9	
L. »	—	—	—	—	—	—	—	20	—	—	1	21	—	—	19	19	
Summa	—	7	40	—	10	—	—	715	—	5	33	753	—	27	204	231	
D. Tvåklassiga pedagogier.																	
1	—	—	—	—	—	—	—	107	—	—	4	111	—	—	16	16	
2	—	—	—	—	—	3	—	99	—	—	—	99	1	8	34	43	
3	—	—	—	—	—	—	—	14	—	—	1	15	1	9	4	14	
Summa	—	—	—	—	—	3	—	220	—	—	5	225	2	17	54	73	

Tab. 7 (forts.). Antal lärjungar vårterminen 1883, som inskrifvits, flyttats och afgått m. m.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Klasser.	Lärjungar flyttade till klassen							Lärjungar tillhörande klassen d. 1 Febr. (så väl när- som från-varande).					Lärjungar afgångne i klassen				
	efter att hafva tillhört närmast lägre klass af samma linie följande antal terminer.						från andra linien.	Övar i klassen från föregående termi- n.	Flyttade till klassen på grund af beslut		Inskrifne under termen.	S u m m a.	Lärjungar afgångne i klassen				
	0.	1.	2.	3.	4.	5 eller flere.			vid föreg. termins slut.	vid vår-rens början.			från terminens början till och med d. 31 Januari.	från och med d. 1 Februari till termi- nens slut.	under näst följande mellantermin.	S u m m a.	
E. Enklassiga pedagogier.																	
1	—	—	—	—	—	—	—	142	—	—	13	155	—	5	32	37	
Sammandrag.																	
1	—	—	—	—	—	—	—	2,093	—	—	166	2,259	4	29	156	189	
2	—	40	81	—	11	4	—	2,491	—	37	35	2,563	8	47	228	283	
3	—	27	105	3	22	—	—	2,397	—	31	24	2,452	7	64	344	415	
R. 4	—	3	36	1	5	—	4	968	4	7	6	985	2	66	187	255	
L. »	—	15	89	—	13	—	2	1,251	—	10	15	1,276	2	21	94	117	
R. 5	—	2	24	3	6	—	4	579	3	9	4	595	3	66	255	324	
L. »	—	2	71	2	13	—	—	1,142	5	9	15	1,171	7	70	215	292	
R. 6:1	—	2	22	—	3	—	2	242	—	2	3	247	2	12	51	65	
L. »	1	2	51	1	5	—	1	987	—	4	12	1,003	2	30	121	153	
R. 6:2	—	1	13	—	—	—	—	188	2	4	—	194	—	10	19	29	
L. »	—	2	52	1	5	—	—	869	—	4	5	878	3	17	63	83	
R. 7:1	—	—	12	—	—	—	—	163	—	—	—	163	—	7	10	17	
L. »	—	—	80	3	5	—	1	628	—	4	3	635	2	16	24	42	
R. 7:2	—	1	10	1	—	—	—	174	1	2	2	179	—	111	51	162	
L. »	—	4	39	2	2	—	—	555	5	7	3	570	—	310	215	525	
Gemensamma linien	—	67	186	3	33	4	—	6,981	—	68	225	7,274	19	140	728	887	
Reallinien	—	9	117	5	14	—	10	2,314	10	24	15	2,363	7	272	573	852	
Latinlinien	1	25	382	9	43	—	4	5,432	10	38	53	5,533	16	464	732	1,212	
Summa	1	101	685	17	90	4	14	14,727	20	130	293	15,170	42	876	2,033	2,951	

Tab. 8. Antal lärjungar höstterminen 1883, som inskrifvits, flyttats och afgått m. m.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17		
Klasser.	Lärjungar flyttade till klassen							Lärjungar tillhörande klassen d. 15 Sept. (så väl när- som från-varande).					Lärjungar afgångne i klassen					
	efter att hafva tillhört närmast lägre klass af samma linie följande antal terminer.							från andra linien.	Qvar i klassen från föregående termin.	Flyttade till klassen på grund af beslut.		Inskrifne under terminen.	Summa.	från terminens början till och med d. 14 September.	under näst följande mellantermin.			Summa.
	0.	1.	2.	3.	4.	5 eller flere.	vid höst-tns början.			vid föreg. termins slut.	från och med d. 15 September till terminens slut.				1.	2.	3.	
A. Högre allmänna läroverk.																		
1	—	—	—	—	—	—	—	183	—	—	1,033	1,216	14	7	8	29		
2	—	68	675	6	105	2	—	245	710	229	395	1,579	16	7	14	37		
3	18	39	902	4	154	3	—	216	958	277	184	1,635	21	7	16	44		
R. 4.....	7	6	386	—	67	2	14	145	358	168	77	748	20	12	23	55		
L. ».....	20	9	586	1	38	7	1	105	586	152	121	964	19	7	14	40		
R. 5.....	2	2	286	2	45	2	3	70	272	88	30	460	9	4	20	33		
L. ».....	7	17	648	1	68	9	2	148	645	181	72	1,046	20	13	11	44		
6 o. 7	Se nästa sida under »Sammandrag».																	
Samtliga klasser	68	173	6,046	26	725	41	33	1,610	6,015	1,757	2,201	11,583	177	135	174	486		
Ann. Stockholms Nya elementarskola är ej medtagen i kol. 2—7; jfr texten.																		
B. Femklassiga allmänna läroverk.																		
1	—	—	—	—	—	—	—	101	—	—	448	549	1	4	12	17		
2	—	27	286	2	79	2	—	97	326	78	118	619	—	4	8	12		
3	6	5	334	2	70	—	—	89	319	107	22	537	2	7	16	25		
R. 4.....	—	5	174	—	40	—	3	40	162	56	12	270	—	5	11	16		
L. ».....	1	5	135	—	18	—	—	21	136	29	16	202	—	—	3	3		
R. 5.....	1	3	125	1	21	—	—	6	112	40	3	161	—	1	7	8		
L. ».....	—	1	135	—	21	—	2	10	136	26	4	176	—	1	4	5		
Summa	8	46	1,189	5	249	2	5	364	1,191	336	623	2,514	3	22	61	86		
C. Treklassiga allmänna läroverk.																		
1	—	—	—	—	—	—	—	41	—	—	144	185	1	1	4	6		
2	—	11	100	4	24	—	—	45	132	20	15	212	—	2	2	4		
3	4	3	116	1	17	—	—	46	126	31	5	208	1	2	11	14		
R. 4.....	—	—	15	—	—	—	—	2	13	6	—	21	1	1	1	3		
L. ».....	—	3	21	—	1	—	—	1	25	4	—	30	1	—	—	1		
R. 5.....	1	1	9	—	—	—	—	1	8	3	—	12	—	—	—	—		
L. ».....	—	1	12	—	1	—	—	—	11	3	2	16	—	—	—	—		
Summa	5	19	273	5	43	—	—	136	315	67	166	684	4	6	18	28		
D. Tvåklassiga pedagogier.																		
1	—	—	—	—	—	—	—	51	—	—	71	122	1	—	2	3		
2	—	1	26	5	10	3	—	43	41	5	2	91	4	—	5	9		
3	—	—	7	—	—	—	—	2	3	4	—	9	—	—	1	1		
Summa	—	1	33	5	10	3	—	96	44	9	73	222	5	—	8	13		

Tab. 8 (forts.). Antal lärjungar höstterminen 1883, som inskrifvits, flyttats och afgått m. m.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Klasser.	Lärjungar flyttade till klassen							Lärjungar tillhörande klassen d. 15 Sept. (så väl när- som från-varande).					Lärjungar afgångne i klassen				
	efter att hafva tillhört närmast lägre klass af samma linie följande antal terminer.						från andra linien.	Övar i klassen från föregående termin.	Flyttade till klassen på grund af beslut		Inskrifne under termen.	Summa.	från terminens början till och med d. 14 September.	från och med d. 15 September till terminens slut.	under näst följande mellantermin.	Summa.	
	0.	1.	2.	3.	4.	5 eller flere.			vid föreg. termins slut.	vid höst-rens början.							
E. Enklassiga pedagogier.																	
1	—	—	—	—	—	—	—	85	—	—	44	129	3	3	3	9	
2	—	1	1	4	—	—	—	24	—	6	—	30	—	—	2	2	
Summa	—	1	1	4	—	—	—	109	—	6	44	159	3	3	5	11	
Sammandrag.																	
1	—	—	—	—	—	—	—	461	—	—	1,740	2,201	20	15	29	64	
2	—	108	1,088	21	218	7	—	454	1,209	338	530	2,531	20	13	31	64	
3	28	47	1,359	7	241	3	—	353	1,406	419	211	2,389	24	16	44	84	
R. 4	7	11	575	—	107	2	17	187	533	230	89	1,039	21	18	35	74	
L. »	21	17	742	1	57	7	1	127	747	185	137	1,196	20	7	17	44	
R. 5	4	6	420	3	66	2	3	77	392	131	33	633	9	5	27	41	
L. »	7	19	795	1	90	9	4	158	792	210	78	1,238	20	14	15	49	
R. 6:1	—	5	152	—	14	—	8	33	139	50	70	292	8	9	18	35	
L. »	7	8	562	2	67	2	3	148	571	127	166	1,012	20	12	18	50	
R. 6:2	1	3	119	2	15	—	—	33	114	29	4	180	5	3	4	12	
L. »	—	4	563	3	62	6	1	119	554	132	21	826	19	18	9	46	
R. 7:1	—	—	109	—	8	1	—	21	92	34	3	150	2	—	2	4	
L. »	1	6	532	2	35	2	—	82	512	145	14	753	2	8	11	21	
R. 7:2	3	—	103	1	9	1	—	17	95	34	3	149	—	7	3	10	
L. »	2	6	423	2	38	4	1	45	409	111	8	573	2	21	3	26	
Gemensamma linien	28	155	2,447	28	459	10	—	1,268	2,615	757	2,481	7,121	64	44	104	212	
Reallinien	15	25	1,478	6	219	6	28	368	1,365	508	202	2,443	45	42	89	176	
Latinlinien	38	60	3,617	11	349	30	10	679	3,585	910	424	5,598	83	80	73	236	
Summa	81	240	7,542	45	1,027	46	38	2,315	7,565	2,175	3,107	15,162	192	166	266	624	

Tab. 9. Mogenhets- och kompletterings-examina vårterminen 1883.

a) Den skriftliga mogenhetsexamen.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Läroverk, vid hvilka examen egt rum.	U n d e r k ä n d e .					G o d k ä n d e .					Summas summa.
	Lärjungar vid dimissionsberätti- gadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	Lärjungar vid dimissionsberätti- gadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	
	R.	L.	R.	L.		R.	L.	R.	L.		
1. Offentliga.											
Stockholm:											
Norra latinläroverket	—	1	—	1	2	—	30	—	2	32	34
Södra „	—	1	—	3	4	—	20	—	7	27	31
Realläroverket	2	—	—	—	2	42	—	—	—	42	44
Nya elementarskolan	1	—	9	—	10	8	3	8	1	20	30
Uppsala.....	1	3	—	—	4	9	51	—	—	60	64
Gefle	—	1	1	5	7	3	8	1	3	15	22
Hudiksvall	—	1	—	—	1	—	8	—	—	8	9
Linköping	—	6	—	—	6	3	31	—	—	34	40
Norrköping	—	—	10	2	12	3	17	3	—	23	35
Vestervik	—	—	—	—	—	10	—	—	—	10	10
Skara.....	—	—	—	3	3	6	14	—	1	21	24
Venersborg	—	—	—	—	—	6	9	—	3	18	18
Strengnäs	—	1	—	3	4	—	8	—	6	14	18
Örebro	4	3	—	—	7	14	27	—	1	42	49
Nyköping	—	1	—	8	9	—	17	—	3	20	29
Vesterås.....	—	—	—	4	4	—	13	—	6	19	23
Falun.....	—	3	—	3	6	3	10	2	1	16	22
Vexjö.....	—	1	—	2	3	—	18	—	1	19	22
Jönköping.....	1	3	—	—	4	10	28	—	1	39	43
Lund	—	—	—	—	—	3	43	—	1	47	47
Malmö	—	1	2	5	8	3	14	2	4	23	31
Karlskrona	2	4	—	—	6	8	7	—	—	15	21
Kristianstad	—	—	—	5	5	—	10	—	7	17	22
Helsingborg	—	—	—	—	—	—	12	—	—	12	12
Göteborg: Latinläroverket	—	1	—	—	1	4	32	1	—	37	38
Halmstad	—	—	—	2	2	—	9	—	3	12	14
Kalmar	—	—	2	3	5	4	10	1	2	17	22
Karlstad	5	—	—	—	5	7	24	1	—	32	37
Hernösand.....	—	—	—	—	—	—	14	—	3	17	17
Östersund	—	—	—	—	—	—	12	—	—	12	12
Umeå.....	—	6	—	2	8	6	11	—	—	17	25
Luleå.....	—	—	—	—	—	—	5	—	—	5	5
Sundsvall	—	—	—	—	—	4	—	1	—	5	5
Visby.....	—	—	—	—	—	7	10	1	1	19	19
Summa	16	37	24	51	128	163	525	21	57	766	894

Strengnäs: Kol. 5: 1 af dessa uteblef.

Nyköping: Kol. 3: Beträddes med underslef (försök att anlita otillättna hjälpmedel). — Kol. 5: 2 af dessa uteblefvo (den ene anmälde sjukdomsförfall).

Vesterås: Kol. 5: 2 af dessa uteblefvo på grund af sjukdomsförfall.

Halmstad: Kol. 5: 1 af dessa beträddes med underslef (anlitande af otillättna hjälpmedel).

Kalmar: Kol. 5: 2 af dessa uteblefvo.

Karlstad: Kol. 2: 1 af dessa beträddes med underslef (försök att anlita annans hjälp).

Umeå: Kol. 5: Uteblefvo.

Tab. 9 (forts.). Mogenhets- och kompletterings-examina vårterminen 1883.

a) Den skriftliga mogenhetsexamen (forts.).

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Läroverk, vid hvilka examen egt rum.	U n d e r k ä n d e .					G o d k ä n d e .					Summornas summa.
	Lärjungar vid dimissionsberätti- gadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	Lärjungar vid dimissionsberätti- gadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	
	R.	L.	R.	L.		R.	L.	R.	L.		
2. Enskilda.											
Stockholm:											
Beskowska skolan	—	—	—	—	—	—	19	—	—	19	19
Wallinska flickskolan	—	—	—	—	—	5	6	—	—	11	11
Lyceum för flickor	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1
Lunds privata elementarskola	4	2	—	—	6	3	11	—	—	14	20
Göteborgs realgymnasium	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	2
Summa	4	2	—	—	6	10	37	—	—	47	53
Summornas summa	20	39	24	51	134	173	562	21	57	813	947

Lunds privata elementarskola: Kol. 2: 1 af dessa uteblef.

Tab. 9 (forts.). Mogenhets- och kompletterings-examina vårterminen 1883.

b) Den muntliga mogenhetsexamen.

1 Läroverk, vid hvilka examen egt rum.	2 3 4 5				6 Summa.	7 8 9 10				11 Summa.	12 Summas summa.	13 14			
	U n d e r k ä n d e .					G o d k ä n d e .						Lärjungar ur kol.			
	Lärjungar vid dimissionsberät- tigadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).			Lärjungar vid dimissionsberät- tigadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).				Summa.		8	10
	R.	L.	R.	L.		R.	L.	R.	L.			R.	L.	med »Godkänd» eller deröfver i grekiska.	
1. Offentliga.															
Stockholm:															
Norra latinläroverket	—	—	—	—	—	—	30	—	2	32	32	15	1		
Södra „	—	—	—	2	2	—	20	—	5	25	27	8	—		
Realläroverket	1	—	—	—	1	41	—	—	—	41	42	—	—		
Nya elementarskolan.....	—	—	4	—	4	8	3	5	1	17	21	—	—		
Uppsala	—	—	—	—	—	9	51	—	—	60	60	25	—		
Gefle	—	—	1	1	2	3	8	—	2	13	15	3	2		
Hudiksvall.....	—	—	—	—	—	—	8	—	—	8	8	4	—		
Linköping	—	—	—	—	—	3	31	—	—	34	34	20	—		
Norrköping	—	—	—	—	—	3	17	3	—	23	23	10	—		
Vestervik.....	—	—	—	—	—	10	—	—	—	10	10	—	—		
Skara	—	—	—	1	1	6	14	—	—	20	21	9	—		
Venersborg	—	1	—	1	2	6	8	—	2	16	18	2	2		
Strengnäs	—	1	—	3	4	—	7	—	3	10	14	3	1		
Örebro	1	1	—	—	2	13	26	—	1	40	42	15	—		
Nyköping	—	—	—	2	2	—	17	—	1	18	20	8	—		
Vesterås	—	—	—	3	3	—	12	—	3	15	18	6	—		
Falun	—	—	2	1	3	3	10	—	—	13	16	3	—		
Vexjö	—	1	—	1	2	—	17	—	—	17	19	9	—		
Jönköping	—	—	—	—	—	10	28	—	1	39	39	12	—		
Lund	—	—	—	—	—	3	43	—	1	47	47	30	—		
Malmö.....	—	—	1	2	3	3	14	1	2	20	23	8	1		
Karlskrona	—	—	—	—	—	8	7	—	—	15	15	3	—		
Kristianstad	—	—	—	5	5	—	10	—	2	12	17	6	2		
Helsingborg	—	—	—	—	—	—	12	—	—	12	12	7	—		
Göteborg: Latinläroverket	—	—	—	—	—	4	32	1	—	37	37	17	—		
Halmstad	—	—	—	2	2	—	9	—	1	10	12	7	—		
Kalmar	—	—	—	—	—	4	10	1	2	17	17	8	1		
Karlstad	2	—	—	—	2	5	24	1	—	30	32	12	—		
Hernösand	—	—	—	2	2	—	14	—	1	15	17	9	—		
Östersund	—	—	—	—	—	—	12	—	—	12	12	4	—		
Umeå	—	1	—	—	1	6	10	—	—	16	17	3	—		
Luleå	—	—	—	—	—	—	5	—	—	5	5	1	—		
Sundsvall	—	—	—	—	—	4	—	1	—	5	5	—	—		
Visby	—	—	1	1	2	7	10	—	—	17	19	3	—		
Summa	4	5	9	27	45	159	519	13	30	721	766	270	10		

Stockholm: Södra latinläroverket: Kol. 8: Här af 1 tillhörande den mosaiska trosbekännelsen. — Kol. 10: D:o d:o.

» Realläroverket: Kol. 7: Här af 1 tillhörande den mosaiska och 1 den katolska trosbekännelsen; 1 af de godkände underkändes af en censor, men godkändes af de andra.

» Nya elementarskolan: Kol. 4: 1 af dessa uteblef. — Kol. 7: Här af 1 tillhörande den mosaiska trosbekännelsen. — Kol. 9: 1 af dessa deltog ej i den skriftl. ex., emedan han, som h.t:n 1882 deri godkändts, men till följd af genom läkarebetyg styrkt sjukdom uteblifvit från den muntliga, nu af Kgl. Maj:t befriats från skriftl. ex.; denne är därför ej inräknad i tabellen öfver sagde examen.

Uppsala: Kol. 8: 3 af dessa underkändes af 2 censorer, men godkändes af de andra.

Gefle: Kol. 4: Uteblef.

Linköping: Kol. 8: 1 af dessa underkändes af den ene censorn.

Norrköping: Kol. 8: Här af 1 tillhörande den mosaiska trosbekännelsen.

Skara: Kol. 5: Uteblef.

Venersborg: Kol. 10: 1 af dessa underkändes af en censor, men godkändes af de andra.

Strengnäs: Kol. 5: 2 af dessa uteblefvo (den ene anmälde sjukdomsfall).

Örebro: Kol. 3: Underkändes af censorerna. — Kol. 10: Flicka.

Nyköping: Kol. 5: Uteblefvo (den ene anmälde sig icke vara beredd).

Vesterås: Kol. 12: Antalet i skriftliga examen godkände utgjorde 19, men 1 (L. vid läroverket) dog före den muntl. examen.

Falun: Kol. 5: Uteblef.

Vexjö: Kol. 5: Underkändes af censorerna.

Jönköping: Kol. 8: 1 af dessa underkändes af en censor, men godkändes af de andra.

Lund: Kol. 8: 1 af dessa underkändes af den ene censorn. — Kol. 10: Flicka.

Malmö: Kol. 5: 1 af dessa uteblef.

Kristianstad: Kol. 5: 3 af dessa uteblefvo.

Helsingborg: Kol. 8: 2 af dessa underkändes af den ene censorn.

Halmstad: Kol. 5: Uteblefvo enligt anmälan.

Hernösand: Kol. 13: Dessutom 2 med C i grekiska godkände i muntl. examen.

Östersund: Kol. 8: 1 af dessa underkändes af den ene censorn.

Umeå: Kol. 3: Uteblef för sjukdom.

Visby: Kol. 4: Uteblef.

Tab. 9 (forts.). Mogenhets- och kompletterings-examina vårterminen 1883.

b) Den muntliga mogenhetsexamen (forts.).

1 Läroverk, vid hvilka examen egt rum.	2 U n d e r k ä n d e.					3 G o d k ä n d e.					12 Summornas summa.	13 Lärjungar ur kol.	
	Lärjungar vid dimissionsberät- tigadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	Lärjungar vid dimissionsberät- tigadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.		8	10
	R.	L.	R.	L.		R.	L.	R.	L.			med »Godkänd» eller deröfver i grekiska.	
	4												
2. Enskilda.													
Stockholm:													
Beskovska skolan	—	—	—	—	—	—	19	—	—	19	19	5	—
Wallinska flickskolan	—	—	—	—	—	5	6	—	—	11	11	—	—
Lyceum för flickor	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—
Lunds privata elementarskola	—	—	—	—	—	3	11	—	—	14	14	1	—
Göteborgs realgymnasium	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	2	—	—
Summa	—	—	—	—	—	10	37	—	—	47	47	6	—
Summornas summa	4	5	9	27	45	169	556	13	30	768	813	276	10

Lunds privata elementarskola: Kol. 7: 1 af dessa underkändes af en censor, men godkändes af de andra.

c) Sammandrag rörande mogenhetsexamen.

1 L ä r j u n g a r.	2 Anmälde.	3 Skriftlig examen.		4 Muntlig examen.		7 I muntl. ex. godkände med »Godkänd» eller deröfver i grekiska.	
		Uderkände.	Godkände.	Uderkände.	Godkände.		
		5		6			
a) Vid dimissionsberättigade 34 offentliga läroverk	Realister	179	16	163	4	159	—
	Latinare	562	37	525	5	519	270
	Summa	741	53	688	9	678	—
» » 5 enskilda »	Realister	14	4	10	—	10	—
	Latinare	39	2	37	—	37	6
	Summa	53	6	47	—	47	—
b) Öfrige (»Privatister»)	Realister	46	24	21	9	13	—
	Latinare	108	51	57	27	30	10
	Summa	154	75	78	36	43	—
Summa Realister	239	44	194	13	182	—	
» Latinare	709	90	619	32	586	286	
Summornas summa	948	134	813	45	768	—	

Kol. 2: Alla lärjungar vid dimissionsberättigade läroverk aflade examen vid sina respektive läroverk. Af privatisterna hänvisades 86 till annat läroverk än det, der de anmält sig; nemligen från Stockholms Norra latinläroverk 1 till Stockholms Södra, 1 till Strengnäs och 8 till Vesterås, från Stockholms Södra latinläroverk 3 till Stockholms Norra, 1 till Gefle och 5 till Strengnäs, från Stockholms Realläroverk 10 till Nya elementarskolan och 7 till Norrköping, från Nya elementarskolan 4 till Norrköping, från Uppsala 4 till Gefle, från Linköping 3 till Norrköping, från Lunds offentliga 6 till Kristianstad och 2 till Malmö, från Karlskrona 1 till Kalmar, från Helsingborg 4 till Kristianstad, från Östersund 3 till Falun samt från Luleå 2 till Umeå.

Kol. 2—4: Hela antalet anmälde (948) öfverskjuter summan af de i skr. ex. underkände (134) och godkände (813) med 1; om anledningen se anm. under afd:n b vid Stockholms Nya el.-skola till Kol. 9.

Kol. 4—6: För Summa Realister understiger antalet i skr. ex. godkände (194) summan af de i muntl. ex. underkände (13) och godkände (182) med 1; om

anledningen se föreg. anm. — För Summa Latinare öfverskjuter deremot antalet i skr. ex. godkände (619) summan af de i muntl. ex. underkände (32) och godkände (586) med 1; om anledningen se anm. under afd:n b vid Vesterås.

Kol. 3: Häre äro inräknade: 3 för sjukdom uteblifne (L. bland priv.), 7 utan uppgifven orsak uteblifne (1 R. vid ensk. lärov., 6 L. bland priv.) samt 3 beträdde med underslef (1 R. och 1 L. vid off. lärov., 1 L. bland priv.). — Dessutom äro här inräknade 8, som uteblefvo efter att hafva deltagit endast i en del af den skr. ex.; bland dessa afbröt 1 (R. vid Karlskrona lärov.) sista dagen för illamående.

Kol. 5: Häre äro inräknade: 2 för sjukdom uteblifne (1 L. vid off. lärov., 1 L. bland priv.), 1 såsom icke beredd uteblifven (L. bland priv.) och 13 utan uppgifven orsak uteblifne (3 R. och 10 L. bland priv.). — Af censorerna underkändes 2 (1 L. vid off. lärov., 1 L. bland priv.).

Kol. 6: 12 voro underkände af en eller två censorer (1 R. och 9 L. vid off. lärov., 1 R. vid ensk. lärov., 1 L. bland priv.). — 1 tillhörde den katolska trosbekännelsen (R. vid off. lärov.) och 5 den mosaiska (2 R. och 2 L. vid off. lärov., 1 L. bland priv.). — 14 voro flickor (5 R. och 7 L. vid ensk. lärov., 2 L. bland priv.).

Kol. 7: Dessutom godkändes 2 (vid off. lärov.), som fått C i grekiska.

Tab. 9 (forts.). Mogenhets- och kompletterings-examina vårterminen 1883.

d) Kompletteringsexamen.

1	2	3	4	5	6
Ä m n e n.	Anmälde.	Skriftlig examen.		Muntlig examen.	
		Underkände.	Godkände.	Underkände.	Godkände.
Latin	10	—	10	—	10
Grekiska	1	—	—	—	1
Franska	2	1	1	—	2
Matematik och fysik å klassiska linien	6	—	—	2	4
Summa	19	1	11	2	17

Kol. 2: Vid Stockholms Södra latinläroverk 3 (i latin), Stockholms Realläroverk 1 (i franska), Nya elementarskolan 3 (2 i latin, 1 i matematik och fysik å klassiska linien), Uppsala 4 (2 i latin, 2 i matematik och fysik å klassiska linien), Gefle 1 (i latin), Örebro 3 (1 i latin, 2 i matematik och fysik å klassiska linien), Lunds offentliga 2 (1 i latin, 1 i matematik och fysik å klassiska linien), Göteborgs offentliga 1 (i franska) och Lunds enskilda 1 (i grekiska). Bland dessa hänvisades 9 till annat läroverk än det, der de anmält sig, nemligen: den vid Stockholms Realläroverk anmälde hänvisades

till Stockholms Södra latinläroverk; de 4 vid Uppsala anmälde hänvisades till Gefle; den vid Örebro i latin anmälde hänvisades till Strengnäs; de 3 vid Lunds offentliga och enskilda anmälde hänvisades till Malmö. — Dessutom hade vid Visby anmält sig 1 (i kristendom); men då denne icke bifogat erforderliga betyg, kunde vid hans ansökan intet afseende fästas.

Kol. 5: Uteblefvo; den ene, hänvisad till Stockholms Nya elementarskola, efter anmälan om sjukdom och den andre, hänvisad från Uppsala till Gefle, utan uppgifven orsak.

Tab. 10. Mogenhets- och kompletterings-examina höstterminen 1883.

a) Den skriftliga mogenhetsexamen.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Läroverk, vid hvilka examen egt rum.	U n d e r k ä n d e.					G o d k ä n d e.					Summornas summa.
	Lärjungar vid dimissionsberätti- gadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	Lärjungar vid dimissionsberätti- gadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	
	R.	L.	R.	L.		R.	L.	R.	L.		
1. Offentliga.											
Stockholm:											
Norra latinläroverket	—	1	—	12	13	—	—	—	8	8	21
Realläroverket	—	—	9	—	9	3	—	11	—	14	23
Nya elementarskolan	1	—	—	4	5	1	8	—	5	14	19
Uppsala	—	—	1	—	1	1	3	—	3	7	8
Örebro	1	—	—	1	2	1	3	—	—	4	6
Vexjö	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1
Jönköping	—	—	1	3	4	1	3	1	4	9	13
Malmö	—	—	—	12	12	—	1	—	11	12	24
Karlskrona	—	—	5	—	5	1	3	2	—	6	11
Summa	2	1	16	32	51	8	22	14	31	75	126
2. Enskilda.											
Stockholm: Lyceum för flickor	—	—	—	—	—	—	2	—	1	3	3
Lunds privata elementarskola	2	1	—	—	3	2	2	—	—	4	7
Summa	2	1	—	—	3	2	4	—	1	7	10
Summornas summa	4	2	16	32	54	10	26	14	32	82	136

Stockholm: Norra latinläroverket: Kol. 5: 3 af dessa uteblefvo.
 » Realläroverket: Kol. 4: 4 af dessa uteblefvo.
 » Nya elementarskolan: Kol. 5: 1 af dessa uteblef för sjukdom.
 Vexjö: Kol. 8: Var för den muntliga examen hänvisad till Jönköping.

Jönköping: Kol. 5: 2 af dessa (anmälde vid Göteborgs latinläroverk) uteblefvo.
 Malmö: Kol. 5: 6 af dessa (4 anmälde vid Lunds offentliga och 1 vid Lunds
 enskilda) uteblefvo.
 Karlskrona: Kol. 4: 3 af dessa (anmälde vid Lunds offentliga) uteblefvo.

Tab. 10 (forts.). Mogenhets- och kompletterings-examina höstterminen 1883.

b) Den muntliga mogenhetsexamen.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Läroverk, vid hvilka examen egt rum.	U n d e r k ä n d e.					G o d k ä n d e.					Summornas summa.	Lärjungar ur kol.	
	Lärjungar vid dimissionsberät- tigadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	Lärjungar vid dimissionsberät- tigadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.		8	10
	R.	L.	R.	L.		R.	L.	R.	L.			med »Godkänd» eller deröfver i grekiska.	
1. Offentliga.													
Stockholm:													
Norra latinläroverket.....	—	—	—	5	5	—	—	—	3	3	8	—	2
Realläroverket	—	—	1	—	1	3	—	10	—	13	14	—	—
Nya elementarskolan.....	—	—	—	2	2	1	8	—	3	12	14	1	1
Uppsala	—	1	—	1	2	1	3	—	2	6	8	1	1
Örebro.....	—	1	—	—	1	1	2	—	—	3	4	—	—
Jönköping	—	—	—	2	2	1	4	1	2	8	10	2	—
Malmö.....	—	—	—	8	8	—	1	—	3	4	12	1	2
Karlskrona.....	—	—	2	—	2	1	3	—	—	4	6	1	—
Summa	—	2	3	18	23	8	21	11	13	53	76	6	6
2. Enskilda.													
Stockholm: Lyceum för flickor	—	—	—	—	—	—	2	—	1	3	3	—	—
Lunds privata elementarskola	—	—	—	—	—	2	2	—	—	4	4	2	—
Summa	—	—	—	—	—	2	4	—	1	7	7	2	—
Summornas summa	—	2	3	18	23	10	25	11	14	60	83	8	6

Stockholm: Norra latinläroverket: Kol. 5: 1 af dessa underkändes af censorerna.

» Realläroverket: Kol. 9: 1 af dessa underkändes af den ene censorn.

» Nya elementarskolan: Kol. 5: 1 af dessa uteblef. — Kol. 8: 1 af dessa tillhörde den mosaiska trosbekännelsen.

Uppsala: Kol. 3: Uteblef (lärjunge vid Umeå läroverk, befriad från skriftlig examen, men för muntlig ex. hit hänvisad).

Jönköping: Kol. 5: 1 af dessa uteblef. — Kol. 8: 1 af dessa lärjunge vid Vexjö läroverk, men för muntlig examen hit hänvisad. — Kol. 10: 1 af dessa underkändes af den ene censorn.

Malmö: Kol. 5: 3 af dessa uteblefvo (2 enligt anmälan).

Tab. 10 (forts.). Mogenhets- och kompletterings-examina höstterminen 1883.

c) Sammandrag rörande mogenhetsexamen.

1	2	3	4	5	6	7	
L ä r j u n g a r.	Anmälde.	Skriftlig examen.		Muntlig examen.		I muntl. ex. godkände med »Godkänd» eller deröfver i grekiska.	
		Underkände.	Godkände.	Underkände.	Godkände.		
a) Vid dimissionsberättigade 10 offentliga läroverk	{ Realister ..... Latinare	10 24	2 1	8 22	— 2	8 21	— 6
	Summa	34	3	30	2	29	—
» » 2 enskilda »	{ Realister ..... Latinare	4 5	2 1	2 4	— —	2 4	— 2
	Summa	9	3	6	—	6	—
b) Öfrige (»Privatister»)	{ Realister ..... Latinare	30 64	16 32	14 32	3 18	11 14	— 6
	Summa	94	48	46	21	25	—
	Summa Realister	44	20	24	3	21	—
	» Latinare	93	34	58	20	39	14
	Summornas summa	137	54	82	23	60	—

Kol. 2: Bland de lärjungar, som tillhörde dimissionsberättigade läroverk, hänvisades för den muntliga examen 2 från sitt eget till annat läroverk, nemligen 1 från Vexjö till Jönköping och 1 från Umeå till Uppsala. — Bland privatisterna hänvisades 49 till annat läroverk än det, der de anmält sig; nemligen från Stockholms Södra latinläroverk 8 till Nya elementarskolan, från Nya elementarskolan 11 till Stockholms Realläroverk, från Gefle 1 till Uppsala, från Skara 1 till Örebro, från Venersborg 1 till Jönköping, från Vexjö 1 till Jönköping, från Lunds offentliga 16 till Malmö och 6 till Karlskrona, från Göteborg 2 till Jönköping, från Lunds enskilda 1 till Malmö och 1 till Karlskrona.

Kol. 2—4: Hela antalet anmälde (137) öfverskjuter summan af de i skr. ex. underkände (54) och godkände (82) med 1, beroende detta derpå, att en lärjunge, som vårterminen 1883 godkändes i den skr. ex., men af sjukdom

hindrats deltaga i den muntl., nu af Kgl. Maj:t befriats från den skr. ex. (jfr anm. under afd:n b vid Uppsala).

Kol. 3: Häri äro inräknade: 1 för sjukdom uteblifven (L. bland priv.) och 18 utan uppgifven orsak uteblifne (7 R. och 11 L. bland priv.). — Dessutom äro här inräknade 2, som uteblefvo efter att hafva deltagit endast i en del af den skriftl. examen.

Kol. 5: Häri äro inräknade 6 utan uppgifven orsak uteblifne (1 L. vid off. lärov., 5 L. bland priv.). — Dessutom äro här inräknade 2, som uteblefvo efter att hafva deltagit endast i en del af den muntliga examen. — Af censorerna underkändes 1 (L. bland priv.).

Kol. 6: 2 voro underkände af den ene censorn (1 R. och 1 L. bland priv.). — 1 tillhörde den mosaiska trosbekännelsen (L. vid off. lärov.). — 3 voro flickor (2 L. vid ensk. lärov., 1 L. bland priv.).

d) Kompletteringsexamen.

1	2	3	4	5	6
Ä m n e n.	Anmälde.	Skriftlig examen.		Muntlig examen.	
		Underkände.	Godkände.	Underkände.	Godkände.
Latin	2	—	2	1	1
Franska	2	—	2	—	2
Matematik och fysik å klassiska linien.....	4	—	—	2	2
Summa	8	—	4	3	5

Kol. 2: Vid Stockholms Södra latinläroverk 1 (i matematik och fysik å klassiska linien), Nya elementarskolan 2 (1 i latin, 1 i mat. o. fys. å kl. ln), Uppsala 2 (i mat. o. fys. å kl. ln) och Lunds offentliga 3 (1 i latin, 2 i franska). Bland dessa hänvisades 4 till annat läroverk än det, der de an-

mält sig; nemligen från Stockholms Södra latinläroverk 1 till Nya elementarskolan och från Lunds offentliga 3 till Malmö.

Kol. 5: Häri är inräknad 1 uteblifven (i mat. o. fys. å kl. ln).

Tab. 11. Ämnen för arbetena vid den skriftliga mogenhetsexamen vårterminen 1883.

A. För båda linierna.

Ämnen för uppsats på modersmålet.

1. Judendomens förhållande till hedendom och kristendom.
2. Hvilka rättigheter och skyldigheter innefattades i den romerska medborgarerrätten under republikens tid?
3. Kongressen i Wien (1814—1815) och dess betydelse för den politiska ställningen i Europa.
4. Maria Teresia talar till de ungerska ständerna på riksdagen i Pressburg (Tal).
5. Slaget vid Helsingborg år 1710.
6. Erik Gustaf Geijer såsom historieskrifvare och skald.
7. Jemförelse mellan den episka och den lyriska diktarten.
8. Om ebb och flod.
9. Ungdomen, lifvets vår.

Tyskt översättningsprof: a)

Georg Ebers, som riktat den tyska literaturen med flera romaner, till hvilka han hemtat ämne ur Egyptens äldre historia, föddes i Berlin den förste Mars år adertonhundratrettiosju. Då hans fader affidit redan före sonens födelse, erhöll denne sin första uppfostran af sin moder och skickades sedan i skola. Såsom student började han snart ifrigt vinnlägga sig om språkvetenskap och fornforskning. Efter någon tid gjorde han särskildt Egyptens historia och literatur till hufvudföremål för sina forskningar. Redan vid trettioårs ålder hade han hunnit göra sig så bemärkt som lärd skriftställare, att han kallades till professor i Leipzig. Sex år senare hemsöktes han af en långvarig sjukdom, som dock ej hindrade honom att vara verksam såsom författare. Under denna tid använde han sin grundliga kännedom af det gamla Egypten i den sköna litteraturens tjänst, och vi hafva alltså denna hans sjukdom att tacka för hans historiska romaner, som funnit så många beundrande läsare och som översatts på flera främmande språk.

Franskt översättningsprof.

Påfven Sixtus den femtes fader var en fattig vingårdsman, som icke hade råd att gifva sin son en vårdad uppfostran, hvarför han satte honom i tjänst hos en landtman, som lät honom vakta svin. En dag mötte den lille svinvaktaren en munk, som började språka med honom och snart märkte, att gossen hade ett skarpt och lifligt förstånd. Munken förmådde honom därför att gå i kloster för att få tillfälle att studera och sålunda utveckla de andliga gåfvor, med hvilka han var så rikt utrustad. En gång inne på den presterliga banan, befordrades han hastigt, och man såg honom bära kardinalshatten, innan han uppnått sitt femtionde år. Denna stora framgång eggade hans äregirighet och föranlät honom att eftertrakta påfvevärdigheten. För att vinna detta mål påstas han hafva begagnat list. Han låtsade nämligen, att hans helsa var svagare, än den i själfva verket var; han visade sig likgiltig för offentliga angelägenheter, hostade beständigt och gick krokryggig, lutad mot en käpp, såsom om han ej hade kraft att hålla sig upprätt.

B. För latinlinien.

Latinskt översättningsprof.

Då konung Pyrrhus omtalat för sin vän Cineas, att han ville förklara romarne krig, ansåg Cineas, att detta icke kunde ske, utan att Pyrrhi rike bragtes i största fara, och sade därför: »jag betvivlar högeligen, att du kommer att besegra romarne; men om gudarne gifva dig segern,

hvad ämnar du sedan företaga?» Härtill svarade Pyrrhus, att emedan då knapt någon stad skulle finnas, som kunde motstå honom, han genast skulle eröfra hela Italien. Då nu Cineas frågade, om konungen efter Italiens eröfring ärnade afhålla sig från krig eller icke, svarade Pyrrhus, som icke anade hvad Cineas åsyftade: »visst icke, ty äfven Sicilien måste jag intaga, eftersom denna ö är den lämpligaste punkt, hvarifrån jag kan anfälla Kartago; men när jag intagit Kartago, då, min vän, skola vi roa oss och njuta lugnet». Då inföll Cineas med sin vanliga frimodighet: »hvad hindrar oss då, att redan nu roa oss och utan någon möda njuta det lugn, som du, liksom om vi ej redan egde det, vill med mycken blodsutgjutelse förvärfa?»

C. För reallinien.

Tyskt översättningsprof: b)

I Tyskland ville man på länge icke tro, att rikets skyddsherre, den fruktade och aktade kejsar Rödskögg, verkligen var död. Folksagan har förflyttat honom till borgen Kyffhausen i Thüringen. Der sitter han uti en sal under jorden, tankfull och tyst, vid ett bord af marmor. Stundom lyckas det en dödlig att inträda i gemaket. Då vaknar kejsaren ur sin slummer, skakar på sitt röda skägg och frågar, om skriande korpar ännu flaxa omkring klippan. Så länge de det göra, och en örn icke jagat dem bort, så länge — detta är sagans ord — stannar den gamle ännu kvar i sin förtrollade borg. Den siste, som sett den slumrande kejsaren, skall hafva varit en herde, som vallat sina getter i trakten och gått vilse på Kyffhäuserberget. Kejsarens skägg låg då utbredd öfver större delen af bordskifvan. När det helt och hållet betäcker denna, då vaknar Fredrik Barbarossa, och korparne äro bortskrämde.

Engelskt översättningsprof.

Förbrukningen af té är i Ryssland ganska betydlig, och det fins köpmän, som med denna enda artikel ärligen kunna hafva en omsättning för flere millioner rubel. Jag kände en sådan rik köpman, som hvarje år gjorde en resa till Kina i spetsen för sin karavan och på dessa färder alltid åtföljdes af sin unga hustru, ett fruntimmer med många älskvärda egenskaper. En dag träffade jag denna dam i en bod, der hon köpte fyra schalar, för hvilka hon betalade 12,000 rubel. Jag vardt förvånad öfver att se, huru en qvinna, som knapt tjugo dagar på året besökte en societet, enär större delen af hennes tid användes på resor, kunde förslösa så mycket penningar på rena lyxartiklar; men när hon märkte min förvåning, löste hon gatan för mig genom att på ett mycket behagligt sätt gifva tillkänna, att hennes man tyckte om att se henne klädd på europeiskt sätt, och då hennes enda lycka bestod i att behaga honom, köpte hon dessa saker för att bära dem på resan genom öknen.

Geometriska uppgifter.

1. Bevisa, att en cirkels radie är medelproportional till de stycken af en tangent, som, från tangeringspunkten räknadt, afskåras af de från ändpunkterna af en diameter dragna tangenterna.
2. Konstruera en rektangel, lika stor med en gifven rätlinig figur och med en diagonal af gifven längd.
3. En cirkelsektor är gifven. Från cirkelns medelpunkt drages mot den ene af sektorns radier en vinkelrät linie åt samma håll som bågen och af lika längd med bågens korda. Bevisa, att afståndet mellan ändpunkten af denna linie och bågens midtpunkt är lika med cirkelns radie.
4. Att konstruera ett paralleltrapezium, då man känner dess höjd, de båda diagonalerna och afståndet mellan deras midtpunkter.

Tab. 11 (forts.). Amnen för arbetena vid den skriftliga mogenhetsexamen vårterminen 1883.

5. Från en punkt på en cirkels periferi äro en diameter och åtskilliga kordor dragna. Bevisa, att en linie, som är vinkelrät mot diametern och skär dessa kordor, delar dem så, att rektanglarna, som innehållas af hvarje korda och den del deraf, som utgår från den gemensamma punkten på periferien, blifva lika stora.

6. På de delar af hypotenusan i en rätvinklig triangel, i hvilka hon delas af höjdlinien från den räta vinkelns spets, uppritas halfcirklar inåt triangeln. Bevisa, att kuberna på kateterna förhålla sig till hvarandra såsom de delar af kateterna, hvilka blifva kordor i dessa halfcirklar.

7. Från punkten $x = a$, $y = 0$ äro två tangenter dragna till hyperbeln $\frac{x^2}{2a^2} - \frac{y^2}{b^2} = 1$. Om dessa tangenter bilda med hvarandra 120 graders vinkel, hvilket är det numeriska värdet på hyperbelns excentricitet?

Algebraiska uppgifter.

1. Två tals summa är $4\frac{3}{4}$, gånger summan af deras kubikrötter, men talens skillnad är $9\frac{3}{4}$, gånger skillnaden mellan kubikrötterna. Hvilka äro dessa tal?

2. Två resande begifva sig vid samma tid från olika orter å samma väg. Om de resa hvarandra till mötes, sammanträffa de efter $4\frac{1}{2}$ timmar, hvarvid den, som färdas med den största hastigheten, tillryggalagt $5\frac{1}{16}$ mil. Resa de åter i samma riktning och så, att den, som färdas med den minsta hastigheten, reser före, träffas de efter 36 timmar. Med hvilka hastigheter färdas de, och huru stort är afståndet mellan utgångspunkterna?

3. Beräkna en spetsig vinkel i en rätvinklig triangel, hvars ena katet är medelproportional mellan den andra och hypotenusan.

4. En kommun upptager tvenne lån, hvardera å 100,000 kronor. Det ena lånet, som förräntas efter 5 procent, amorteras genom en årlig inbetalning af 10,000 kronor. På det andra lånet skall ränta beräknas efter $5\frac{1}{2}$ procent; men då man önskar få begge lånen fullt betalda vid samma tid, så frågas, huru stor den årliga inbetalningen blir på det senare lånet.

5. En person försäkrar sitt lif för 3,000 kronor genom erläggande af en årlig afgift (premie) af 100 kronor. Huru länge skall han lefva, för att summan af de inbetalda premierna med räntor efter 5 procent må uppgå till försäkringssummans belopp?

6. I en cirkel med 20 tum radie inskrifves en likbent triangel, som har hvardera vinkeln vid basen dubbelt så stor som vinkeln vid spetsen. Huru stor blir denna triangels yta?

7. Angif koordinaterna för de punkter af ellipsen

$$\frac{x^2}{a^2} + \frac{y^2}{b^2} = 1,$$

från hvilka afståndet mellan brännpunkterna synes under 45 graders vinkel.

Uppgifter af mekaniskt och fysikaliskt innehåll.

1. Ett stråft plan, som kan vridas omkring en vågrät axel, ställes först horisontelt och då lägges derpå ett regelbundet sexkantigt, homogent prisma med sin axel parallel med planets. Om planets lutningsvinkel småningom ökas, kommer prismet slutligen i rörelse. Blir denna rörelse rullning eller glidning, då friktionskoefficienten är $= \frac{1}{2}$?

2. Vid en Atwoods fallmaskin väga de båda lika vigterna hvardera 720 gram. Rörelse åstadkommes medelst påläggning af en 30 grams öfvervig. Huru stor är vigternas lefvande kraft, då rörelsen fortgått under 2 sekunder? — Trissans och snörets massa lemnas utan afseende. Accelerationen vid fritt fall är 9,8 meter.

3. Tvenne lika tunga kulor, den ena af bly, den andra af elfenben, nedhånga på fina trådar från hvar sin ända af en vågbalans. Om nu blykulan helt och hållet nedsänkes i vatten, till huru stor del af sin volym bör då den andra nedsänkas i samma vätska, för att balansens läge skall förblifva oförändradt? Blyets egentliga vikt är 11,3, elfenbenets 1,9.

4. Ett vertikalt stående, med plana bottenr försedt, cylindriskt kärl af 40 centimeters höjd är fullt slutet och innehåller i sin nedre hälft quicksilfver samt derofvanför torr luft af samma tryck som den yttre atmosfärens. Om ett mycket litet hål upptages i den undre botten, utströmmar en del af quicksilfret. Huru mycket har quicksilfrets yta sjunkit i kärlet, då utströmningen upphör? Barometerståndet är 750 millimeter.

5. Med en gifven sträng erhålles vid en belastning af 5 kilogram en viss ton. Om belastningen minskas till 3,2 kilogram, blir tonen densamma, som angifves af en 35 centimeter lång öppen orgelpipa. Huru stor är då våglängden i luft för den af strängen först angifna tonen?

6. En smal knippa ljusstrålar infaller på en samlingslins, parallelt med dess optiska axel, och sammanbrytes i dess på den andra sidan belägna brännpunkt. Emellan denna och linsen inskjutes nu vinkelrätt mot axeln en glasskifva med parallela ytor, hvars tjocklek är 3 centimeter. Huru mycket kommer strålarnes skärningspunkt härigenom att flyttas? Glasets brytningsindex är $\frac{3}{2}$.

7. Ett invändigt koniskt kärl innehåller i sin nedre spetsiga del en viss kvantitet quicksilfver af 0° . Huru mycket bör temperaturen höjas, för att quicksilfrets djup skall ökas med $\frac{1}{1,85}$ af sin ursprungliga storlek? Quicksilfrets kubiska utvidningskoefficient är $\frac{1}{5550}$.

Ann. För det tyska öfversättningsprovet voro 2 ämnen gifna, emedan det realisterna åliggande arbetet att verkställa öfversättningar till 2 främmande språk var deladt på två tidsafdelningar med franska under den ena (gemensam för latinare och realister) och engelska under den andra samt tyska (valfritt i stället för ettdera af de båda förra språken) under bådadera.

Tab. 12. Ämnen för arbetena vid den skriftliga mogenhetsexamen höstterminen 1883.

A. För båda linierna.

Ämnen för uppsats på modersmålet.

1. Johannes Döparens personlighet, sådan den tecknas i evangelierna.
2. Redogör för hufvudinnehållet i första boken af Virgili Aeneid!
3. Karakteristik af Konung Henrik VIII af England.
4. Arvid Horn såsom statsman.
5. Slaget vid Lützen.
6. Den vetenskapliga odlingen och dess förnämsta målsmän i Sverige under frihetstiden.
7. Om rofljurens egendomligheter i jernförelse med andra djurslag.
8. Utveckla betydelsen af Solons sats, att ingen bör prisas lycklig före sin död!

Tyskt översättningsprof: a)

Bland negrerna på Guldkusten går en gammal sägen, att sedan Gud skapat svarta och hvita menniskor, Han förelagt dem att välja mellan två dyrbara gåfvor, guld och skrifkonsten. — »Gif oss guld!» ropade de girige och tanklöse negrerna, och de fingo det; hvarefter de hvite måste nöja sig med skrifkonsten. Negrerna började nu gräfvä efter guld, under det att de hvite egnade sig åt naturvetenskaperna. Några århundraden senare hade de hvite kommit så långt, att de kunde bygga fartyg och bruka eldvapen. Sedan de gjort dessa båda viktiga uppfinningar, dröjde det ej länge, innan de inbröto i negrernas land för att underkufva dem. Ännu i dag fortfara de svarte att gräfvä efter guld, men de göra det ej längre för egen räkning, utan allt guld, som de finna, måste de öfverlemnä å sina herrar, de hvite. — Denna saga är så djupt rotfästad hos negrerna, att det efter deras förmenande är alldeles omöjligt och i strid mot Skaparens lag, såväl att de kunna lära sig att läsa och skriva väl, som att det finnes guldminor utanför deras eget land.

Franskt översättningsprof.

Med sin färgläda i fickan gjorde den berömde flamländske målaren David Teniers ofta små utflygter på landsbygden för att studera böndernas lif. Då han en dag, sålunda utrustad, kom till ett värdshus, gick han in der för att äta frukost. Medan han ännu höll på att äta, märkte han, att han lemnat sina penningar hemma. Utan att låta sig förbryllas af detta lilla missöde, fattar han sin pensel och målar på ett stycke lärt porträtt af en tiggare, som spelade fiol på gården. En resande, som satt vid samma bord som Teniers, blef så intagen af beundran öfver hans talang, att han genast köpte målningen af honom. Sedan Teniers sålunda förskaffat sig mera penningar, än han behöfde för att betala hvad han sjelf förtärt, ropar han på tiggaren, låter åt honom framsätta en riklig måltid och säger till honom: »Smaklig måltid, min vän, det är er jag har att tacka för, att jag nu kan gå härifrån som hederlig karl!».

B. För latinlinien.

Latinskt översättningsprof.

Tydligare än någonsin eljest visade Cæsar i det afrikanska kriget, i huru hög grad han förenade klokhet och djerfhet. Då nemligen hans soldater nekade att längre göra krigstjänst, skickade Cæsar först Sallustius, för att denne skulle påminna dem om att ej svika sin pligt; men dennes uppmaningar funno intet gehör; tvärtom ropade de, att de nu behöfde penningar, men icke förmaningar; och de skulle i sin förbittring hafva dödat

Sallustius, om ej denne räddat sig genom en hastig flykt. Utan att bry sig om sina vänners böner gick då Cæsar sjelf in i den vredgade hopen och sade: »eftersom I ej längre viljen göra krigstjänst, hemförlofvar jag eder; den sold, jag är eder skyldig, skall jag betala eder, när jag med andra soldaters hjälp triumferat». Nu började de betänka, hvilken skymf de skulle ådraga sig, om de öfvergäfvä sin anförare midt under kriget och afstode triumfens ära åt andra, samt bådo derföre Cæsar förlåta dem; hvart-hän han än ville föra hären, skulle de gerna gå. Otvifvelaktigt är, att Cæsar på detta sätt bäst sörjde både för sin egen och för soldaternas ära.

C. För reallinien.

Tyskt översättningsprof: b)

Konung Ludvig den fjortonde af Frankrike talade en dag i en större krets af förtrogne om sitt älsklingsämne, konungens oansvarighet, och påstod dervid, att det var hvarje god undersåtes pligt att på stället utföra sin konungs befallningar, af hvilken beskaffenhet de än månne vara. Endast grefven af Guiche vågade motsäga konungen, i det han anmärkte, att det likväl kunde gifvas fall, hvilka antingen omöjliggjorde lydningen för konungens bud eller i hvilka lagarna förbjöde undersåtarne befallningens utförande. Konungen, som ej kunde tåla någon motsägelse, blef retad och ropade häftigt till grefven: »Om jag så befallde er att hoppa i sjön, så har ni att lyda, äfven om ni dervid skulle gå under.» Grefven af Guiche, som oakadt konungens oväntade häftighet hastigt återvann sin fattning, tog genast sin hatt och vände sig om för att gå. »Hvad ärnar ni göra?» frågade konungen honom förundrad. »Lära mig simma», var grefvens lakoniska svar.

Engelskt översättningsprof.

Om den amerikanske generalen Jackson innehålla engelska tidningar åtskilliga anekdoter. Hans föräldrar voro irländare, som år 1765 utvandrade till Södra Carolina, der Jackson föddes i Camden 1767. Hans mor var en qvinna af en synnerligen förträfflig karakter, och från hans barndom hade hon hos honom ingjutit hat mot förtryck och tyranni; häri ligger orsaken, hvarför han kallade Engelmännen »menniskoslägters fiender» och »verdens stråtröfvare». Kriget mot Creek-indianerne i Mars 1814 förde han med sådan stränghet, att han ej upphörde förr, än han nedgjort hela den delen af dem, som gripit till vapen; blott qvinnor och barn skonades. Bland sina landsmän var han allmänt omtyckt. Då han vid ett tillfälle infann sig, der jordlotter försålles på auktion, och bjöd på, upphörde alla andra dermed, och han erhöill för sitt anbud det han önskade. Vald till president 1829, vinnlade han sig framför allt om att bibehålla freden och att utbreda och höja den amerikanska handeln. Ännu en gång valdes han till president och dog 1845 i den höga åldern af sjuttioåtta år.

Geometriska uppgifter.

1. I en triangel känner man en vinkel och de delar, hvori den från samma vinkels spets dragna höjden skär basen. Konstruera triangeln!
2. En punkt rör sig så, att summan af kvadraterna på dess afstånd från en gifven rektangels fyra sidor är konstant; hvilken kurva beskriver den?
3. Den ene af två mot hvarandra vinkelräta radier i en cirkel är utdragen utom periferien, och i den räta vinkeln är inpassad en hypotenus, lika stor med diametern. Bevisa, att den delas midt itu af periferien!
4. En likbent triangel är gifven. Konstruera en cirkel så, att hvarje sida i triangeln afskär en sjettedel af cirkelns periferi!

Tab. 12 (forts.). Ämnen för arbetena vid den skriftliga mogenhetsexamen höstterminen 1883.

5. Bestäm en punkt P inuti en gifven triangel ABC så, att, om man drager linien PA samt från P linierna PD och PE till basen BC , parallela med AB och AC , triangeln blir delad i tre lika stora delar.

6. Från ena ändpunkten af en cirkels diameter är en tangent dragen. Drag från diameters andra ändpunkt en sekant så, att den del deraf, som ligger mellan cirkeln och tangenten, får en gifven längd!

7. Tre räta linier skära hvarandra, men icke i samma punkt. Drag en fjerde linie, som af de gifna delas i ett gifvet förhållande och med den ena af dem bildar en gifven vinkel!

Algebraiska uppgifter.

1. Ett fullt homogent metallstycke innehåller 4 gram guld, 15 gram silfver, 1 gram koppar; ett annat stycke innehåller 9 gram guld, 10 gram silfver, 6 gram koppar; ett tredje innehåller 3 gram guld, 6 gram silfver, 6 gram koppar. Man vill af dessa tre bilda ett fjerde, som innehåller $3\frac{2}{3}$ gram guld, $6\frac{1}{2}$ gram silfver, $3\frac{3}{5}$ gram koppar. Huru många gram böra tagas från hvar stycke?

2. I en rad orgelpipor är enhvar 4 centimeter längre än den närmaste till venster. Den längsta är 1,7 meter, och allas sammanlagda längd 28,98 meter. Huru många äro de?

3. Den m :te termen i en geometrisk progression är n , den n :te är m . Hvilken är den $(m + n)$:te?

4. Lös eqvationen

$$(x - a)^{\frac{1}{2}} - (x - b)^{\frac{1}{2}} = c^{\frac{1}{2}}!$$

5. Hvilken är den största bland alla trianglar, som hafva samma omkrets $2p$ och en gemensam sida a ?

6. Från en hamn afgår ett ångfartyg med en hastighet af 2 mil i timmen i en rigtning, som afviker 30° åt vest från nordlinien. Från en annan, 30 mil rätt i norr om den förra belägen hamn afsändes 5 timmar senare ett annat ångfartyg, som går med en hastighet af 3 mil i timmen; hvilken rigtning skall man gifva detta, för att det skall sammanträffa med det förra?

Uppgifter af mekaniskt och fysikaliskt innehåll.

1. En jemntjock skifva har formen af en rätvinklig triangel, hvars kateter äro 3 och 4 fot. Visa, att vid jemnvigt skifvans kortaste sida ställer sig horisontelt, ifall skifvan antages vara upphängd i medelpunkten för den inskrifna cirkeln!

2. Uppsök på en vertikal cirkels omkrets en så belägen punkt, att falltiden från densamma längs ett lutande plan till cirkelns medelpunkt är dubbelt så stor som längs ett lutande plan till omkretsens lägsta punkt, då ingen begynnelsehastighet och ingen friktion ifrågakomma!

3. Huru många pumpsdrag behövas för att med en enkel luftpump nedsätta lufttrycket från 756 millimeter till 24 millimeter, om recipienten rymmer lika mycket som pumpstöfveln, då kannan är fullt uppdragen?

4. En stålsträng spännes af 7 kilogram. Med huru stor vikt bör en hälften så lång silfvertråd af samma tjocklek belastas, för att gifva oktaven till den förres ton? Stålets egentliga vikt är 7,8, silfrets 10,6.

5. I ett glaskärl, som vid 0° rymmer 1 liter, skall så mycket qvicksilfver hällas, att den återstående inre volymen blir densamma vid olika temperaturer. Hvad väger den erforderliga qvicksilfvermängden? Qvicksilfrets egentliga vikt är 13,596 vid 0° ; de kubiska utvidningskoefficienterna för qvicksilfver och glas äro $\frac{1}{5555}$ och $\frac{1}{35155}$.

6. Två parallela ljusstrålar, den ena röd, den andra violett, infalla vinkelrätt mot ena sidan af ett glasprisma, hvars brytande vinkel är 30° . För den röda strålen är glasets brytningsindex 1,63, för den violetta 1,67. Huru stor vinkel komma de båda brutna strålarne att bilda med hvarandra?

7. Två lika stora metallkulor A och B äro uppställda på elektriskt isolerande stolpar och befinna sig på stort afstånd från hvarandra. Åt A meddelas en viss elektrisk laddning. Med en tredje kula C , lika stor och lika inrättad som de två andra, öfverför man i två omgångar elektricitet från A till B . Huru stort är derefter det elektriska tillståndet hos hvar och en af kulorna?

Anm. Med afseende på de två ämnena för det tyska öfersättningsprovet se anm. till Tab. 11.

Tab. 13. Antal lärjungar år 1883, som afgått utan godkänd mogenhetsexamen, med fördelning efter tillämnad lefnadsbana närmast efter afgangen.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Klasser.	L ä r j u n g a r , s o m a f g å t t													S u m m a.
	för att, enligt föräldrars och målsmäns (eller sin egen) uppgift, öfvergå till												utan att dylik uppgift om dem lemnats.	
	annat offentligt allmänt läroverk, folkskola, seminarium och dylikt.	enskilda studier eller enskildt läroverk.	tekniskt läroverk.	landbruk eller läroverk för landbruk.	handbruk eller fabriks- eller handverks-rörelse.	handel eller handelsinstitut.	sjömansyrket.	sådana civila tjänstmannaband, hvarill mogenhetsexamen ej erfordras.	militäryrket eller krigsskola.	apotek.	andra lefnadsbanor.	genom döden.		
A. Högre allmänna läroverk.														
1	32	6	1	4	1	2	1	—	—	—	—	47	6	100
2	39	13	3	5	7	7	4	—	—	1	—	77	10	166
3	62	13	3	7	20	32	10	1	2	—	1	94	5	250
R. 4.....	14	12	9	16	11	56	11	1	—	—	1	80	1	212
L. ».....	22	8	3	2	3	12	3	3	1	—	—	51	6	114
R. 5.....	16	2	20	17	10	63	9	3	3	—	1	57	3	204
L. ».....	26	6	16	6	8	20	4	1	1	—	1	72	3	164
6 o. 7.....	S e n ä s t a s i d a u n d e r » S a m m a n d r a g ».													
Samtliga klasser	253	123	72	95	84	294	59	31	11	44	7	653	50	1,781
B. Femklassiga allmänna läroverk.														
1	25	9	1	—	2	2	2	—	—	—	—	23	1	65
2	25	7	1	1	12	10	6	1	2	—	—	29	1	95
3	20	5	5	6	12	16	5	2	—	—	1	33	5	110
R. 4.....	11	5	2	5	11	24	6	—	—	—	—	26	2	92
L. ».....	9	3	—	2	—	2	—	—	—	—	—	2	1	19
R. 5.....	45	1	4	5	3	40	4	5	—	—	—	42	2	151
L. ».....	121	3	4	—	3	11	1	—	1	—	—	17	—	161
Summa	256	33	17	19	43	105	24	8	3	—	1	172	12	693
C. Treklassiga allmänna läroverk.														
1	7	1	—	3	2	—	—	—	—	—	—	8	1	22
2	6	1	—	3	3	2	—	—	—	—	—	17	—	32
3	48	4	2	5	3	5	6	—	—	—	—	52	—	125
R. 4.....	3	—	—	3	2	3	1	—	—	—	—	13	—	25
L. ».....	22	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	27
R. 5.....	1	—	1	1	—	2	—	—	—	—	—	4	—	9
L. ».....	7	—	1	1	—	3	—	—	—	—	—	6	1	19
Summa	94	7	4	16	10	15	7	—	—	—	—	104	2	259
D. Tvåklassiga pedagogier.														
1	4	—	—	6	1	1	—	—	—	—	—	7	—	19
2	18	5	—	6	6	6	—	2	—	—	—	9	—	52
3	6	—	—	1	3	3	—	—	—	—	—	2	—	15
Summa	28	5	—	13	10	10	—	2	—	—	—	18	—	86

Tab. 13 (forts.). Antal lärjungar år 1883, som afgått utan godkänd mogenhetsexamen, med fördelning efter tillämnad lefnadsbana närmast efter afgången.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
K l a s s e r.	L ä r j u n g a r, s o m a f g å t t													S u m m a.
	för att, enligt föräldrars och målsmäns (eller sin egen) uppgift, öfvergå till												genom döden.	
	annat offentligt allmänt läroverk, folkskola, seminarium och dylikt.	enskilda studier eller enskildt läroverk.	tekniskt läroverk.	landbruk eller läroverk för landbruk.	bruks-, fabriks- eller handverks-föreelse.	handel eller handelsinstitut.	sjömansyrket.	sådana civila tjänstemannaband, hvilka till mogenhetsexamen ej erfordras.	militäryrket eller krigsskola.	apotek.	andra lefnadsbanor.	utan att dylikt uppgift om dem jemnas.		
E. Enklassiga pedagogier.														
1	5	2	—	6	3	2	2	1	—	—	1	24	—	46
2	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2
Summa	5	2	—	6	3	2	4	1	—	—	1	24	—	48
Sammandrag.														
1	73	18	2	19	9	7	5	1	—	—	1	109	8	252
2	88	26	4	15	28	25	12	3	2	1	—	132	11	347
3	136	22	10	19	38	56	21	3	2	—	2	181	10	500
R. 4	28	17	11	24	24	83	18	1	—	—	1	119	3	329
L. »	53	12	3	4	3	14	3	3	1	—	—	57	7	160
R. 5	62	3	25	23	13	105	13	8	3	—	1	103	5	364
L. »	154	9	21	7	11	34	5	1	2	—	1	95	4	344
R. 6:1	8	10	8	3	5	28	2	3	1	3	—	29	1	101
L. »	17	14	5	18	13	40	4	5	3	17	2	59	3	200
R. 6:2	4	3	—	2	2	13	1	3	—	1	—	11	1	41
L. »	13	16	3	11	2	8	8	5	—	17	1	38	6	123
R. 7:1	—	6	—	1	1	2	1	1	—	—	—	9	—	21
L. »	—	15	1	3	—	8	1	5	—	5	—	25	2	65
R. 7:2	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	4
L. »	—	3	—	—	1	1	—	—	—	—	—	4	2	11
Gemensamma linien	297	66	16	53	75	88	38	7	4	1	3	422	29	1,099
Reallinien	102	40	44	53	45	233	35	16	4	4	2	271	11	860
Latinlinien	237	69	33	43	30	105	21	19	6	39	4	278	24	908
Summa	636	175	93	149	150	426	94	42	14	44	9	971	64	2,867

